

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2016

**VÝROČNÍ ZPRÁVA
JIHOČESKÉHO MUZEA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZA ROK 2016**

ČESKÉ BUDĚJOVICE 2017

VÝROČNÍ ZPRÁVA

**Jihočeského muzea v Českých Budějovicích
za rok 2016**

České Budějovice
2017

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, Dukelská 1, 370 51 České Budějovice
Tel.: 391 001 501-550
<http://www.muzeumcb.cz>
E-mail: muzeumcb@muzeumcb.cz

ISBN 978-80-87311-82-0

Zřizovatelem Jihočeského muzea v Českých Budějovicích je Jihočeský kraj.

Jihočeský kraj

Úvodník ředitele muzea

V lednu 2016 byly ukončeny některé výstavní projekty přecházející z roku 2015. Po více jak půl roce byla ukončena velmi úspěšná výstava Mistr Jan Hus a Kostnický koncil, kterou jsme realizovali ve spolupráci s Archeologickým muzeem v německé Kostnici. Výstava, kde byly představeny jednotlivé scény z Kostnického koncilu s využitím modelů a figurek stavebnice Playmobil, měla velmi slušnou návštěvnost a dětské návštěvníky jistě potěšilo, že zastoupení firmy Playmobil, které má pro Českou republiku firma Piatnik, dalo k dispozici pro každého dětského návštěvníka této výstavy jednu figurku. Chtěl bych velmi poděkovat Archeologickému muzeu v Kostnici a jmenovitě pak jeho řediteli Dr. Heiligmannovi za výbornou spolupráci na tomto projektu. Koncem ledna byla ukončena i výstava Ukázka trampské tvorby na jihu Čech, se kterou bylo spojeno hodně vzpomínání a nostalgie. Naopak výstava „Šangri-la“ – Nepál, Tibet, Bhútán a Indie, hledání ztraceného ráje byla prodloužena do konce března a návštěvnosti hodně pomohlo „Sypání pískové mandaly“, které v době od 19. do 24. ledna prováděli v Jihočeském muzeu buddhističtí mniši.

V únoru rozzářila výstavní sály Jihočeského muzea v Dukelské ulici již tradiční výstava prezentující krásu a rozmanitost orchidejí, bromélií a filandsií. Celou výstavu realizovalo Jihočeské muzeum ve spolupráci se specializovanou českobudějovickou základní organizací Českého zahrádkářského svazu „Orchidea“. Výstava byla tentokrát rovněž doplněna i o sukulenty, obrazy orchidejí z kůže, tropické a subtropické plazy, ptáky a hmyz. Součástí výstavy byly rovněž graficky i obsahově zajímavé panely, z nichž mohli získat návštěvníci nové informace o orchidejích rostoucích v našich zeměpisných šířkách i o orchidejích obecně. K naší radosti a spokojenosti všech organizátorů zavítalo do Jihočeského muzea v průběhu 10 dnů více než 5 679 návštěvníků. Hlavní výstavou otevřenou v únoru pak byla výstava „Život našich předků na venkově“. Tato výstava, jejíž součástí byla i prezentace zvyků souvisejících s obdobím pěstí a Velikonocemi, byla věnována zejména řemeslům a činnostem, kterým se v minulosti lidé na venkově v zimě a na jaře věnovali.

V březnu a dubnu byly otevřeny dvě výstavy věnované kráse a rozmanitosti naší přírody. Nejprve to byla výstava „Život v krajině staletých dubů“ a následně pak výstava „Stromy jako domy“, která ukazovala rozmanitost života vázaného na lužní les, doubravu, smrčinu a ovocný sad. K oběma výstavám připravili pracovníci edukačního oddělení velmi zajímavé výchovné a vzdělávací programy. Odměnou nám byl velký zájem škol a předškolních zařízení. Na tvorbu doprovodných programů k výše uvedeným výstavám i ke stálé expozici Příběh města Českých Budějovic si pedagogové již zvykli, jejich kvalitu si prověřili, a díky tomu jsou edukační listy velmi oblíbené a využívané.

V květnu byla veřejnosti představena dlouhodobá výstava „Vltavíny a jiná přírodní skla“, která prezentuje více než 230-ti letou historii sběru a zkoumání vltavínů. Na výstavě jsou prezentovány i jiná přírodní skla, obsidián, indočinity, filipinity, libyjské pouštní sklo a další. S velkým zájmem veřejnosti se setkala i výstava „S Podšumavanem na dvou kolech“, která představuje historii cyklistiky a cykloturistiky v jižních Čechách a prezentuje sbírky členů Podšumavanu a Jihočeského muzea. V květnu byla rovněž otevřena výstava „Svět loutek a jejich kamarádů“ a stejně byla zaměřena i muzejní noc, která se uskutečnila 27. května. Muzejní noc proběhla tentokrát v hlavní budově Jihočeského muzea a zejména dětská návštěvníci projevovali neskrývané nadšení.

V červnu jsme otevřeli výstavu „Slavné stavby Českých Budějovic“. Slavnostní zahájení této výstavy bylo spojeno s prezentací nové stejnojmenné publikace, kterou vydalo Nakladatelství Foibos. Jihočeské muzeum rozšířilo tímto počinem svoji prázdninovou nabídku na sedm výstav. V měsíci červnu se konalo slavnostní odhalení obnoveného památníku padlým 91. pěšího pluku na Mrzlem vrhu ve Slovinsku. Do obnovy, kterou iniciovali vedoucí Odboru kultury a památkové péče Mgr. Patrik Červák a vedoucí Oddělení kultury a zřizovaných organizací Jihočeského kraje Mgr. František Chrastina, se Jihočeské

muzeum zapojilo formou spolupráce se Spolkem vojenské historie Čeští lvi, kteří na obnovu památníku organizovali v roce 2015 sbírku. Je třeba připomenout, že na obnově památníku se velmi angažovala i slovinská strana, zejména Družstvo generála Borojeviče z Tolminu, které obnovu fakticky provedlo. Slavnostní odhalení památníku proběhlo za velkého zájmu politiků, diplomatů i občanů Slovenské a České republiky.

V měsících září a října byla veřejnosti představena ochutnávka ze sbírek skla Jihočeského muzea. Byla otevřena výstava „Sklo mnoha barev“, kterou kurátorsky připravily PhDr. Duňa Panenková a PhDr. Nora Jelínková. Výstava představila výběr české sklářské produkce 19. století v rozmanitosti barev a tvarů. V areálu Památníku Jana Žižky z Trocnova proběhly v sobotu 24. září za účasti hejtmána Jihočeského kraje Mgr. Jiřího Zimoly a velkého zájmu návštěvníků Trocnovské slavnosti, které ukončily velmi zdařilou návštěvnickou sezónu v trocnovském areálu. Termín obvyklé podzimní výstavy hub se sice musel s ohledem na dlouhodobé sucho posunout, ale nakonec se příznivci mykologie dočkali své oblíbené výstavy, zejména díky obětavosti a nasazení členů Mykologického klubu Jihočeského muzea. Mykologická výstava se otevřela 3. října. Milovníků hub přišlo i tentokrát mnoho.

Na konci listopadu vstoupilo do Jihočeského muzea kouzlo Adventu a Vánoc otevřením vánoční výstavy „Krása betlémů“. Na této výstavě byl mimo jiné prezentován i chlebový betlém zhotovený pod dohledem pedagogů studenty Střední školy obchodu, služeb a podnikání a Vyšší odborné školy, České Budějovice, Kněžskodvorská. Zejména betlémy zhotovené z různých materiálů a také doprovodné akce s adventními a vánočními zvyky přilákaly do muzea velké množství návštěvníků, kteří si chtěli připomenout Advent a Vánoce z časů našich babiček a prababiček.

Rok 2016 byl rovněž rokem příprav na realizaci dvou, pro Jihočeské muzeum velmi podstatných, projektů financovaných prostřednictvím Integrovaného regionálního operačního programu IROP z evropských fondů. Jde o projekt „Rekonstrukce depozitárního objektu Jihočeského muzea v Ledenicích“ (zkrácený název Rekonstrukce depozitárního objektu Ledenice). Projekt byl podán do 21. výzvy IROP – Muzea – SC 3.1 a byl vybrán k realizaci. Celkové způsobilé výdaje projektu jsou cca 23,5 mil. Kč. Dalším projektem je nová „Stálá přírodovědná, archeologická a národopisná expozice v historické budově Jihočeského muzea v Českých Budějovicích“ (zkrácený název Stálá expozice Jihočeského muzea). Žádost o finanční podporu byla rovněž podána do 21. výzvy IROP – Muzea – SC 3.1 a byla vybrána k realizaci. Celkové náklady projektu jsou cca 30,3 mil. Kč.

Ing. František Štangel
ředitel muzea

Dne 4. května 2016 navštívil Jihočeské muzeum velvyslanec Slovinska pan Leon Marc (vlevo). Jednání se zúčastnili i zástupci Jihočeského kraje: Mgr. František Chrástina, vedoucí oddělení zřizovaných organizací a kultury (druhý zleva), JUDr. Tomáš Vytiska, radní Jihočeského kraje pro kulturu a školství (třetí zleva), Hermína Mocová, projektový pracovník (čtvrtá zleva) a za Jihočeské muzeum Mgr. Helena Stejskalová a Ing. František Štangel, ředitel muzea (zcela vpravo).

Jan Török (vlevo) a Max Kravanja (vpravo) drží čestnou stráž při odhalení pomníku u Tolminu ve Slovinsku. Česká televize odvysílala o celé akci speciální reportáž přímo z místa. Díky přítomnosti kamer ČT bylo svědectví o tomto mimořádném počínu zaznamenáno 12. 6. 2016 se zástupci všech zúčastněných stran. Zdroj: Archiv ČT.

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

V roce 2016 byly sbírky Jihočeského muzea doplněny díky systematické akviziční činnosti o řadu nových sbírkových předmětů. V roce 2016 bylo do sbírek Jihočeského muzea zapsáno celkem 6 155 kusů nových sbírkových předmětů, zapsaných celkem pod 101 přírůstkovými čísly. Z toho bylo získáno: sběrem 4 154 kusů předmětů, koupí 671 kusů a dary 1 310 kusů sbírkových předmětů.

Na sbírkotvorné činnosti se podílela všechna uvedená oddělení, která se řídila oborovými sbírkotvornými koncepcemi: přírodovědné oddělení, oddělení společenských věd, archeologické oddělení a oddělení knihovny.

Archeologické oddělení

Záchrannými, předstihovými a badatelskými archeologickými výzkumy byl do archeologické sbírky získán materiál z 81 archeologických akcí v počtu 15 000 ks nálezů, zejména keramiky, kostí, kovů a skla (38 přírůstkových čísel). Rovněž byl do Jihočeského muzea v Českých Budějovicích převeden fond nálezů z výzkumů bývalé expozitury Archeologického ústavu v Plzni na území Jihočeského kraje, který byl dosud uložen v Západočeském muzeu v Plzni. Byla zahájena revize tohoto fondu a příprava na jeho katalogizaci.

Záchranný archeologický výzkum na Piaristickém náměstí v Českých Budějovicích prováděli pracovníci archeologického oddělení Jihočeského muzea.

Knihovna

V rámci dlouhodobé sbírkotvorné koncepce pro rozšiřování fotodokumentace proměn města a akcí muzea bylo do podsbírký fototéky pořízeno 5 796 snímků dokumentujících muzejní činnost (jako např. expozice, výstavy, zápůjčky, významné návštěvy, vernisáže výstav, křty nových publikací, Muzejní noc, přednášky, interiéry a exteriéry objektů muzea, pojistné události či stěhování sbírek). Současný život v Českých Budějovicích a okolí výběrově zachycuje 1 744 pořízených snímků. Celkem bylo díky fotografické dokumentaci pořízeno 7 540 snímků.

Celkem 56 kusů bylo získáno do historických knižních sbírek.

Fond odborné knihovny se akvizicemi, nákupy a dary rozrostl o 863 knihovních jednotek. Nebývale vysoký počet knih – 191 publikací bylo získáno darem od vydavatelů, autorů, z konferencí atd.

Přírodovědné oddělení

Vlastním sběrem a nálezovými doklady spolupracovníků především v rámci vědeckovýzkumných úkolů bylo do sbírek JčM zapsáno celkem 2 316 položek.

Entomologie: Proběhl sběr a terénní průzkum okolí Českého Krumlova, Strakonice, Hluboké nad Vltavou, Pohoří na Šumavě, Stožce, Třeboňska a Blanského lesa, byla podniknuta i sběrná cesta na jižní Moravu do okolí Pálavy a na jaře na Ječmeniště, některé sběry byly uskutečněny i v rámci zahraničních cest.

Botanika: V rámci monitoringu flóry jižních Čech byl ve spolupráci s Jihočeskou pobočkou ČBS uspořádán botanický výzkum na Třeboňsku. Proběhl výzkum a sběr rostlin v okolí Vidova, Chvalšín, Krasetína, Rájova, Protivína, Komařic, Pohoří na Šumavě a na Lhotickém permu.

Geologie: Na různých lokalitách v jižních Čechách pokračoval sběr nerostů a hornin se šokovými jevy

Mykologie: V rámci jižních Čech bylo sbíráno zejména v těchto oblastech: Třeboňsko, Novohradsko, Českokrumlovsko, Hlubocko. Současně byla prováděna fotodokumentace ve spolupráci s J. Hláškem a V. Pravdou.

Zoologie: Celoročně probíhal sběr uhynulých obratlovců ve volné přírodě, kterého se kromě zoologa účastnili i externí spolupracovníci, kolegové z přírodovědného oddělení a veřejnost.

Akvizice, nákupy, dary:

Do podsbírký geologie byla zakoupena sbírka, která čítá 171 ks nerostů.

Do podsbírký zoologie obratlovců bylo externě zpreparováno 5 dermoplastických preparátů. Jihočeská zoologická zahrada Hluboká nad Vltavou darovala Jihočeskému muzeu 16 uhynulých zvířat, případně zvířat dodaných veřejností do záchranné stanice (9x pták, 6x plaz, 1x obojživelník), tyto obratlovci jsou připraveni na preparaci a postupně budou zpreparováni.

Do podsbírký botaniky bylo nakoupeno 290 herbářových položek od L. Ekrta (140 ks) a P. Lepšího (150 ks).

Do podsbírký mykologie Jihočeského muzea v Č. Budějovicích bylo darováno Lucíí Zíbarovou (Ústí nad Labem) 849 ks exsikátů makromycetů a Václavem Pouskou (Kyšice) 188 ks exsikátů makromycetů,

celkem 1037 ks exsikátů makromycetů. Byl průběžně získáván i materiál z poradny pro houbaře a od amatérských mykologů v regionu (zejména od členů MK JčM).

Oddělení společenských věd

U podsbírký UP: příprava a realizace 2 nákupních komisí (duben, listopad).

Celkem sbírky UP prostřednictvím nákupů a darů rozšířeny o 58 ks předmětů (31 položek).

U podsbírký Národopisu: podsbírka byla rozšířena prostřednictvím nákupů o 33 předmětů.

U podsbírký Historie: podsbírka rozšířena formou nákupu o 18 ks sbírkových předmětů. Jednalo se např. o tablo důstojnických frekventantů 1908, tablo abiturientů gymnasia České Budějovice 1928, foto obuvnického kursu a balírny doutníků Č. Budějovice, katalogy tužkárny Hardtmuth, reklamní účtenky a reklama tužkárny Hardtmuth, učebnice škola zpěvu Jeremiáš 1907, plakety Lawn tennis clubu v Českých Budějovicích z 1. republiky a plaketa německého bruslařského spolku v Českých Budějovicích z roku 1937.

Pokračovala akviziční a sbírkotvorná činnost – trojrozměrný a dokumentační materiál k trampskému hnutí na jihu Čech.

Z předmětů vztahujících se k historickému období po roce 1945 bylo nakoupeno prostřednictvím nákupní komise celkem 20 ks sbírkových předmětů, např. užitkové sklo do restaurací a jídelen s logy budějovických restaurací resp. různých českobudějovických firem a podniků z 60.–80. let 20. století.

Dne 27. ledna 2016 se předčítaly ukázky z trampské literární tvorby za velkého zájmu publika.

Archeologické oddělení

Do I. stupně evidence bylo zapsáno 38 nových přírůstkových čísel (1843 předmětů). Do II. stupně evidence bylo v programu DEMUS zapsáno celkem 668 karet.

Pokračovala revize fondu Dívčí Kámen. Celkem bylo zrevidováno 4582 předmětů.

Pokračovalo se v ukládání sbírek do nových kartonových krabic a prosklených regálů (celé nádoby) a ve vytváření nových lokačních seznamů. Pokračovalo se v ukládání drobných kovových předmětů v samostatné místnosti v rámci archeologického depozitáře.

V roce 2016 bylo konzervováno a restaurováno 21 keramických nádob z archeologických výzkumů v Borku (dálnice D3) a dalších lokalit z území jižních Čech (Rataje u Bechyně). Rovněž byla provedena základní konzervace nálezů z lokality Sedlec (rok 1980) z fondu bývalé expozitury Archeologického ústavu v Plzni. Mimo JČM byla zajištěna konzervace kovových předmětů z depotů z doby bronzové z Olešné a Bechyně a byla dokončena konzervace dvou halštaťských bronzových turbanů ze Sřelkých Hoštic. Pokračovala konzervace depotu mincí z kostela sv. Martina v Bošilci a započala konzervace železných předmětů z trasy Zlaté cesty v úseku Březník - Modrý sloup (za rok 2016) a z Pražské cesty v úseku Bošilec - Borek (za rok 2016).

Oprava zábran proti holubům 8. 11. 2016.

Knihovna

Ve II. stupni evidence bylo zkatologizováno celkem 1216 knihovních jednotek. Bylo vytištěno a zařazeno celkem 1491 katalogizačních lístků. Samozřejmě byly nadále tištěny katalogizační lístky pro příruční knihovnu na archeologickém oddělení. Zkompletováno bylo 91 titulů, zkatologizováno bylo 154 svázaných periodik. Do 1. stupně bylo v rámci retrokatalogizace periodik zapsáno 1040 jednotek. Celkem 815 jednotek bylo katalogizováno a rekatologizováno ve 2. stupni. Celkový počet evidovaných knihovních jednotek v knihovně muzea je 78 845, přičemž se jedná o 133 916 svazků.

Péče o historické knižní sbírky a knihovní fond probíhala kontinuálně během celého roku. Pravidelně byly prováděny kontroly depozitářů a průběžné úpravy uložení sbírek.

Probíhalo stěhování části knižních sbírek z depozitáře L. B. Schneidera do hlavní budovy v prosinci 2016. Přestěhováno bylo přibližně 300 kusů sbírkových předmětů.

Všechny knihy a časopisy v odborné knihovně byly opatřeny čárovým kódem.

Dle směrnic byla na konci roku 2016 provedena Janou Klimešovou s ostatními pracovníci knihovny inventura veškerých skladových zásob publikací muzea a vyúčtování komisního prodeje všech periodických i neperiodických titulů muzea i spolupracujících partnerů při prodeji cizího zboží.

Prodej publikací v hotovosti byl ve výši 4 495,- Kč. V rámci distribuce knih k prodeji na recepci a pobočkách JČM bylo prodáno zboží za 55 508,- Kč. V roce 2016 bylo vyfakturováno prodané zboží za 18 276,- Kč. Publikace vydané muzeem prodávalo 15 odběratelů. Tržby za odeslané publikace byly ve výši 154 167,- Kč. Za knihovnu muzea plnila Jana Klimešová oznamovací povinnost a odesílala všechny povinné výtisky, a to publikace i plakáty.

Prezentace vydaných publikací byla prováděna různými způsoby. Nabídka v on-line shopu byla pravidelně aktualizována. Na www stránkách muzea bylo v on-line shopu vyřízeno 85 objednávek. Publikace knih vydaných muzeem i od jiných vydavatelů byly nabízeny ve vitríně v hlavní budově i na pobočkách muzea. Publikace vydané muzeem byly nabízeny také na konferencích a při knižních křtech. S celkem 131 institucemi probíhala mezinárodní výměna publikací. V průběhu roku byly aktualizovány údaje v Souborném katalogu Národní knihovny.

Celkem bylo vyřízeno, zkontrolováno a prodlouženo 6 220 výpůjček. V souvislosti s odchodem Dagmar Fraňkové do penze a nástupem Blanky Irové na místo knihovnice byla provedena revize celého knihovního fondu v hlavním depozitáři v počtu 68 873 svazků a na pracovišti archeologického oddělení. Rovněž byla zahájena periodická postupná revize výpůjček knih pracovníků muzea. Revize byla prováděna revizním skenerem – čtečkou čárových kódů, který se při revizi plně osvědčil.

Přírodovědné oddělení

PÉČE O SBÍRKY

Evidence sbírek:

Přírodovědné oddělení zaevidovalo do I. stupně celkem 3 819 položek. Do II. stupně bylo zaevidováno celkem 6 052 položek na 2 342 katalogizačních číslech.

Revize, inventarizace

Zoologie – byla provedena revize zápůjčky na Státní zámek Vimperk, kde bylo zrevidováno 98 sbírkových předmětů, a proběhla revize přírůstků 2012–2015, kde bylo zrevidováno 36 sbírkových předmětů.

Entomologie – proběhla revize přírůstků 2008–2016, bylo inventarizováno 10 173 ks předmětů na 530 evidenčních kartách.

Geologie - proběhla revize přírůstků 2006–2016, bylo inventarizováno 4137 evidenčních karet.

Péče o sbírky

Všichni pracovníci prováděli průběžné kontroly stavu depozitářů a sbírkových předmětů (min. 2x měsíčně). Všichni odborní pracovníci udělali lokační seznamy svých depozitářů a průběžně je doplňují.

Mykologie – byly ukládány starší sběry do nově zakoupených herbářových krabic, zpracování mykologických položek prováděl L. Černý, probíhala příprava sbírky na revizi v roce 2017.

Botanika – v červenci byla započata dekontaminace sbírky ošetřené insekticidem Lindan:

1. Bylo navrženo a instalováno fotografické zařízení (provedli M. Lepší a L. Černý).
 2. Byla zahájena fotodokumentace sbírky.
 3. Pořízené fotografie byly pojmenovány tak, aby z nich mohly být vytvořeny podklady k odstranění chybné evidence této části sbírky.
- Fotodokumentaci prováděl F. Grycz a L. Černý a ve výjimečných případech M. Lepší (pilotní focení, záskok). Fotografie pojmenovával F. Grycz. M. Lepší měl na starost organizaci a řešení odborných problémů. V roce 2016 bylo vyfoceno a pojmenováno 23 000 herbářových položek.

Botanik připravil tabulky (108 484 řádků) k importu do aplikace Museion.

Zoolog připravil tabulky s elektronickou evidencí podsbírký č. 8 – zoologické (program Excel) k importu do sbírkového evidenčního systému Museion. Zároveň provedl ošetření krabic s použitím chemického prostředku Invet.

Entomologie – byly determinovány a uspořádány vlastní sběry, aby bylo možné je zapsat do II. stupně evidence (2 508 ks na 166 katalogizačních kartách), na determinaci brouků čeledi střevlíků se podílel F. Grycz, tato čeleď byla prozatím dokončena a zapsána celá do II. stupně evidence. Entomolog připravil elektronickou evidenci v Demusu a Accesu k importu do sbírkového evidenčního systému Museion.

Dokumentátor L. Černý ve spolupráci s odbornými pracovníky pomáhal při ukládání, vymrazování a konzervaci sbírkových předmětů podsbírek zoologie, entomologie, mykologie a botaniky (botanika cca 20 000 ks, entomologie cca 14 000 ks bylo vymraženo). Podílel se na instalaci upevnění aj. při realizaci výstav „Orchidejí sukulentů a jiných exotických rostlin“, „Život v krajině stoletých dubů“, „Stromy jako domy“, „Výstava hub“ a i následně likvidaci těchto výstav. Ve výstavě „Život v krajině stoletých dubů“, prováděl adjustaci preparátů lyofilizovaných plodnic hub. Při likvidaci výstav pomáhal i F. Grycz.

Dokumentátor L. Černý se zúčastnil týdenní preparátorské stáže ve Slezském zemském muzeu v Opavě (15. – 19. 2. 2016), kde v rámci stáže byl proškolen o preparaci a zároveň vyrobil 2 dermoplastické preparáty (kunu a veverku).

V rámci botanického herbáře se podílel na zpracování lepení herbářových položek do cca 500 vlastních sběrů a lepil společně s F. Gryczem cca 5 000 ks revizní lístky do herbáře. Spolupracoval při zpracování pravidel bezpečnosti práce se sbírkami ošetřenými Lindanem. Fotodokumentaci prováděl F. Grycz a L. Černý a ve výjimečných případech M. Lepší (pilotní focení, záskok). Fotografie pojmenovával F. Grycz. M. Lepší měl na starost organizaci a řešení odborných problémů. V roce 2016 bylo vyfoceno a pojmenováno 23 000 herbářových položek.

V podsbírcce entomologie se dokumentátor L. Černý podílel na revizi přírůstků 2008–2016, kdy bylo inventarizováno 10 173 ks předmětů na 530 evidenčních kartách. Společně s M. Gryczem preparoval cca 2000 ks hmyzu a opatřoval je lokálními údaji a nově zaevidované přírůstky označovali do druhého stupně přírůstkovými čísly (2508 ks).

Provedl ve spolupráci s odbornými pracovníky dezinfekci badatelen (zoologie, entomologie) a depozitářů (zoologie, botanika, mykologie) dýmovicemi Dobol fumigátor (18. 11. 2016). Kromě toho prováděl fumigaci výstav Život v krajině staletých dubů, Stromy jako domy a Tajemná Indonésie, záro-

veň ve výstavě Tajemná Indonésie kontroloval výskyt škůdců pomocí feromonových lapačů. Poskytoval i další technický servis odborným pracovníkům.

Dokumentátorka S. Venclová pečovala o geologicko-mineralogické sbírky. Bylo prováděno postupné čištění sbírkových ukázek, úprava vzorků odřezáním nepotřebných částí a formátování hornin (55 ks), připravovala podklady k zápisu do I. stupně evidence, (3 přírůstková čísla celkem 53 ks), do II. stupně evidence zkatalogizovala 70 inventárních čísel (85 ks), dále prováděla práce spojené s revizí přírůstků 2006–2016, kde bylo inventarizováno 4137 evidenčních karet. Spolupracovala na výstavě „Vltavíny a jiná přírodní skla“ a zabývala se vyřizováním agendy.

Konzervace, preparace, ošetření proti škůdcům:

Byla provedena pravidelná fyzická kontrola stavu sbírkových předmětů botaniky, zoologie, entomologie a mykologie. Nebylo zjištěno napadení sbírkových předmětů škůdci.

Nově získaný materiál byl před jeho uložením do depozitáře vymrazován (podsbírký botanická, mykologická a entomologická).

Veškeré sbírkové předměty ze zoologické podsbírký se vracující z výstav či zápůjček byly před uložením do depozitáře ošetřeny buď vymražením, anebo fumigací. V entomologické podsbírký jsou starší sbírky ošetřeny Lindanem. V entomologické podsbírký bylo z vlastních sběrů vypreparováno a opatřeno etiketou s nálezovými údaji 2 000 ks hmyzu.

V podsbírký zoologie obratlovců byly externě vypreparovány dermoplastické preparáty novorozence losa evropského, králíků divokých, výra velkého a čápa bílého.

Oddělení společenských věd

Do I. stupně evidence bylo zapsáno 42 nových přírůstkových čísel (432 předmětů) do databáze. Do II. stupně evidence bylo v programu DEMUS zapsáno celkem 1 879 karet (z toho 645 karet podsbírký historie a 495 karet u hudebního archivu odborná rekatologizace), tj. celkem 2 157 ks sbírkových předmětů.

Proběhly dvě nákupní komise (duben, listopad).

V roce 2016 bylo restaurováno mimo JČM u podsbírký UP: 22 ks skla: UP 911, P 2 16, UP 2191c, UP 1465, P 3 22, P 3 65, UP 1510, UP 9646, UP 644, UP 654, UP 587, UP 2596, UP 2811, UP 671c, UP 3983, UP 5458, UP 935, UP 3826, UP 3838, UP 1611, UP 4774, Z 100/2015; gotická truhla A 169, socha Germanie – P 108, štít první pomoci K 1299, nástělná deska VS 1720, mincovní kabinet MTB 759, vysoké jízdní kolo – UP 9141.

Konzervace v rámci muzea: předáno cca 50 ks určených pro zápůjčky a výstavy v rámci muzea.

U podsbírký národopisu byly v rámci JČM ošetřeno cca 200 ks předmětů z expozice na Žumberku a dalších 200 exponátů na Buškově hamru, dále například dětská kárka proutěná 1 ks, dětský kočárek vajjíčko 1 ks, kočárek pro panenku 2 ks, dřevěná skříňka na Krista 1 ks, mosazný rám s křížem 1 ks, ostatkový obraz dvoudílný 1 ks, ostatkový obraz 1 ks, ostatkový kříž 4 ks, krabička – upomínka na svatá místa 1 ks a další.

U podsbírký divadelního a hudebního archivu byla v rámci muzea předáno do konzervátorských dílen 17 ks nově zapsaných loutek (inv. č. D 4857 – 4873). K výstavě Svět loutek a jejich kamarádů bylo zkonzervováno cca 50 ks sbírkových předmětů a to vesměs loutek a nábytku k loutkám.

Další formy péče o sbírkové předměty:

Pracovníci OSV se zúčastnili stěhování části souboru loutek z Divadelního a hudebního archivu do depozitářů v Netolicích, stěhování loutek, kde pak kurátorka provedla uložení loutek a jejich kompletní fotodokumentaci – cca 350 ks.

Proběhly pravidelné kontroly a očištění sbírkových předmětů v expozicích na Buškově hamru, tvrzi Žumberk a v muzeu Koněspřežky.

Kurátorka podsbírký UP provedla revizi zápůjčky skla v expozici v Nových Hradech – 133 ks, revizi zápůjčky předmětů na zámku Kratochvíle – 20 ks, Muzeum Třeboň – 13 ks, Město Borovany – 5 ks, Prachatické muzeum – 21 ks, Budějovický Budvar – 12 ks, Magistrát – 8 ks, klášter Zlatá Koruna – 3 ks, revizi „Lenorského skla“ – 295 položek.

Kurátorka podsbírký Národopisu a správkyňe depozitáře národopisu pokračovaly po celý rok 2016 v dohledávkách předmětů na základě revize podsbírký Národopisu.

V roce 2016 započala kompletní předávací revize podsbírký UP v důsledku plánovaného odchodu stávající kurátorky UP do důchodu nově nastoupivšímu kurátorovi UP.

KULTURNĚ OSVĚTOVÁ ČINNOST

Archeologické oddělení

O. Chvojka spolupracoval při instalaci putovní výstavy „Poklady, depoty, obětiny. Jihočeské depoty od doby bronzové do novověku“ v Regionálním muzeu v Českém Krumlově a v muzeu ve Státním zámku ve Vimperku. P. Zavřel spolupracoval na výstavě „Karel IV. a zlaté horní Pootaví“ v Muzeu Šumavy v Kašperských Horách. Z. Thomová a L. Töröková se podílely na realizaci prezentace o sv. Auraciánovi z kostela sv. Mikuláše a prezentaci depotu mincí z Božilce v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích.

Pracovníci oddělení proslovili 24 přednášek z oboru archeologie pro veřejnost a 6 referátů na odborných konferencích a sympoziích, včetně 26. ročníku mezinárodní Archäologische Arbeitsgemeinschaft Ostbayern/ West- und Südböhmen/ Oberösterreich.

Z. Thomová se podílela na přípravě a realizaci Mezinárodního dne archeologie v Jihočeském muzeu pro veřejnost.

O. Chvojka pravidelně přednášel na Filozofické fakultě Jihočeské univerzity *Úvod do archeologie, Přehled pravěku a raného středověku, Doba bronzová a halštatská, Doba bronzová a starší doba železná ve střední Evropě, Svět člověka doby bronzové a železné, Suroviny střeoevropského pravěku*, P. Zavřel pak téma *Doba římská a Doba stěhování národů*.

Zprávy o probíhajících archeologických výzkumech přinášely stránky regionálního tisku a regionální televizní a rozhlasové zpravodajství. P. Zavřel se podílel na přípravě filmu České televize „Karel IV. a šumavské stezky“ (Přemysl Čech).

Knihovna

Výstavní a expoziční činnost

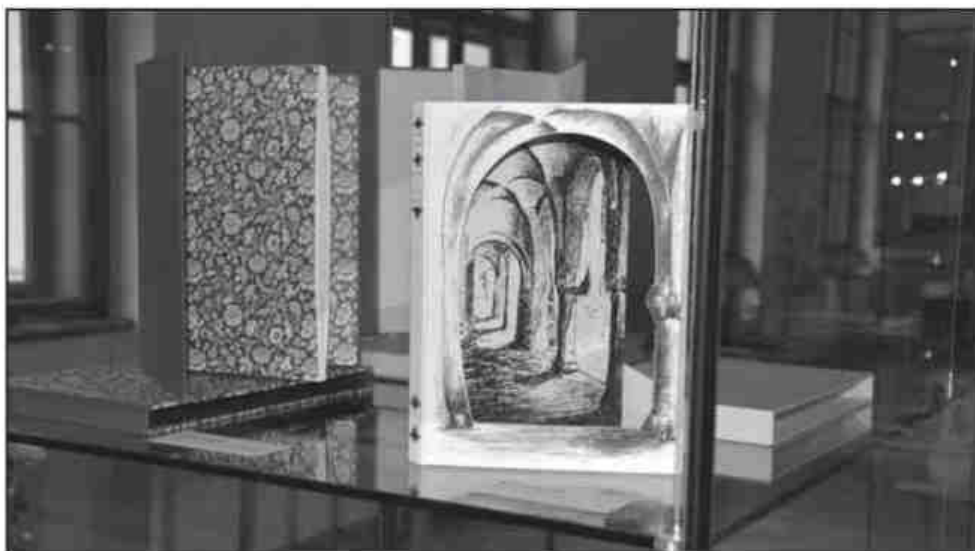
Vedoucí knihovny zajišťovala udržitelnost projektů *Ryby a lidé* a *Významné milníky v českých a německých dějinách*. V zájmu úprav zeleně v Trocnově se vedoucí knihovny podílela na přípravě dokumentace k udělenému projektu Jihočeského kraje a projektové dokumentace do Operačního programu

životního prostředí. Mimo Jihočeské muzeum vedoucí knihovny zajišťovala spolupráci muzea a Města Rudolfova, pro jehož Hornické muzeum je Jihočeské muzeum partnerem projektu z prostředků ROP NUTS II Jihozápad – 3. 1 C.

Fotografka muzea se podílela na dokumentaci všech výstav a dle požadavků rovněž na přípravě fotoalb, bezpečnostních alb, prezentačních a propagačních snímků i dalších výstavních aktivit muzea.

Vedoucí knihovny se podílela na programové přípravě a moderovala již třetí ročník Trocnovských slavností, které se konaly koncem září 2016 v areálu Památníku Jana Žižky z Trocnova.

Výstava Krása knižních vazeb připravená Státním okresním archivem a Jihočeským muzeem se v roce 2016 dostala do 6 knihoven a archivů v České republice. V dubnu 2016 výstavu v rozšířené podobě převzal a do krásných výstavních prostor v Clam Gallasově paláci umístil Archiv hlavního města Prahy.

Putovní výstava Krása knižních vazeb se v roce 2016 konala v šesti městech ČR.

Knižní vazba Elišky Čabalové z Ostravy jako ukázka vystavených exponátů moderní knižní vazby. Předmětem soutěžní vazby byla kniha Obrázky ze starých Budějovic - město a krajina v kresbách Friedricha Blumentritta od Heleny Stejskalové, Vlastimila Koldy a Daniela Kováře.

Plakát putovní výstavy *Krása knižních vazeb* v Karlových Varech se inspiroval plakátem výstavy v Jihočeském muzeu.

Putovní výstava *Krása knižních vazeb* se konala v roce 2016 i v Praze

Přednášková činnost

V průběhu roku 2016 přednesla vedoucí knihovny celkem 21 přednášek pro 607 posluchačů.

Vedoucí knihovny i v roce 2016 kontinuálně spolupracovala zejména s Městskou organizací Svazu důchodců v Českých Budějovicích s přednáškovým sálem v ulici Roháče z Dubé a v komunitním centru Máj. Pro seniory z Univerzity 3. věku při Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity připravila a odpřednášela cyklus přednášek *Kulturní tradice na Zlaté stezce*. Pro studenty U3V připravila exkurzi do muzea v rodném domku Adalberta Stiftera v Horní Plané.

Spolupráce se školami a Jihočeskou univerzitou

Vedoucí knihovny přednášela na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity 2 výběrové semestrální cykly na témata: *Prameny vědění a vzdělanosti* a *Kulturní tradice regionu*.

Ve spolupráci s Jihočeskou univerzitou byla vedoucí knihovny konzultantem 3 bakalářských a 2 diplomových prací a oponentem 2 bakalářských a 1 diplomové práce.

Vycházky

Pokračovala dlouhodobá a úspěšná spolupráce s Agenturou Kultur-Kontakt a Miroslavem Marešem, jejím ředitelem. V roce 2016 byla v cyklu *Vycházky a výlety za historií* připravena prohlídka objektu *Matice školská*, a to ve spolupráci s vedením školy.

Prezentace a propagace

Fotografka se podílela na přípravě plakátů, pozvánek, fotografií na web muzea a dalších propagačních materiálech.

Knihovnice aktualizovaly a doplňovaly údaje v on-line katalogu knihovny muzea. Knihovna muzea přispívala do Souborného katalogu ČR a do SKATU souborného katalogu knihoven s Claviem.

Knihovnice a administrátorka skladu publikací průběžně doplňovala prodejní výstavku publikací vydaných muzeem a také aktualizovala on-line nabídku knih vydaných muzeem.

H. Stejskalová byla zástupcem muzejních knihoven Jihočeského kraje ve výboru oborové komise knihovníků při AMG. Setkání regionální sekce Knihovnické komise při AMG připravilo oddělení knihovny muzea 23. 6. 2016.

Oddělení knihovny spolupracovalo na konání valné hromady jihočeské regionální organizace Svazu knihovníků a informačních pracovníků, která se konala 16. 2. 2016 v přednáškovém sále Jihočeského muzea.

Knihovna připravila v září 2016 křest nově vydané knihy Po stopách poselstva Jiřího z Poděbrad od Jana Havelky.

Pro potřeby jihočeské televize a rozhlasu za účelem propagace výstav a expozice v Trocnově poskytla H. Stejskalová podklady či rozhovory.

Vedoucí knihovny připravila s M. Dvořákem a H. Švejkarovou prezentaci Jihočeského muzea v Linzi ve dnech 20. – 21. května 2016 a v Drážďanech 28. – 30. října 2016.

Dne 22. března 2016 se v Jihočeském muzeu konalo jednání Kulturní komise Jihočeského kraje, jejíž pestrý program vždy připravuje Mgr. František Chrastina, vedoucí oddělení zřizovaných organizací a kultury OKPP JČK (druhý zprava).

Jednání v JČM se zúčastnil vedoucí Odboru kultury a památkové péče, Mgr. Patrik Červák (první zleva)

Jihočeské muzeum a SOKA v Českých Budějovicích spolupracovaly s obcí Úsilné na opravě památníku vojínům padlým v 1. světové válce.

*Křest knihy *Slavné stavby Českých Budějovic* se v Jihočeském muzeu konal 1. 6. 2016 za přítomnosti většiny autorského kolektivu.*

*Křest knihy *Po stopách poselstva krále Jiřího z Poděbrad* 6. 9. 2016 se uskutečnil za účasti hejtmána Jihočeského kraje, Mgr. Jiřího Zimoly (první zleva). Autor knihy je Jan Havelka, emeritní předseda Klubu českých turistů (druhý zleva).*

Přírodovědné oddělení

Expoziční činnost

Byl vytvořen rámcový scénář pro projekt nové expozice „Příroda jižních Čech, živá příroda a neživá příroda“. Na části "živá příroda", která bude umístěna na chodbě a ve dvou výstavních sálech, se podíleli entomolog Z. Kletečka, botanik M. Lepší, zoolog V. Mikeš a mykolog M. Beran, na části „neživá příroda (geologie)“, která bude umístěna ve dvou menších výstavních sálech, se podílel geolog P. Rajlich.

Ve spolupráci s architektky Milenou Beneš, Hynkem Fetterlem, Jiřím Sedláčkem byl vytvořen projekt na expozici „Příroda jižních Čech, živá příroda a neživá příroda“, který posléze kladně prošel grantovým řízením a byl schválen k realizaci.

Geolog spolupracoval na expozici muzea Šumavy v Kašperských Horách, kde pomáhal s velkorozměrnou grafikou geologické mapy, s 2 velkoplošnými fotografiemi zlata a živce z porfyru.

Výstavní činnost

Pracovníci přírodovědného oddělení připravili v roce 2016 4 výstavy v JČM a na jedné výstavě v JČM se spolupodíleli, u 1 výstavy byli jenom garanty a 2 výstavy připravili mimo JČM.

Mykolog M. Beran připravil Výstavu hub v JČM: organizační práce a realizace (ve spolupráci s Mykologickým klubem JČM), odborná garance, spolupráce s edukačním oddělením na programech pro děti a mládež (3. – 7. 10.).

Zoolog V. Mikeš byl garantem převzaté výstavy „Život v krajině stoletých dubů“, doplnil výstavu o zoologické exponáty, společně s ním spolupracovali na doplnění výstavy o exponáty hub mykolog (spolu s Mykologickým klubem JČM), entomolog na doplnění hmyzu a měkkýšů typických pro tuto oblast.

J. Pešková z edukačního oddělení byla garantkou převzaté výstavy „Stromy jako domy“, pracovníci přírodovědného oddělení se na této výstavě spolupodíleli a za své obory kontrolovali a opravovali průvodní texty, případně doplňovali některé exponáty v oborech zoologie, entomologie, mykologie a botaniky.

V tomto roce entomolog opět organizoval Tradiční výstavu orchidejí sukulentů, jiných exotických rostlin a hmyzu, která se vrátila do prostor Jihočeského muzea v Č. Budějovicích (12. 2. – 21. 2. 2016). Výstava byla opět doplněna 30 panely informujícími o orchidejích s důrazem na naše orchideje. Kromě toho ve spolupráci s T. Fojtlovou byly přidělovány panely na téma sukulenty, kaktusy, chovaný hmyz a ostatní bezobratlí, informace a fotografie pro ně připravil předseda ZO ČSZ Klub kaktusářů M. Hornát a entomolog Z. Kletečka. Na výstavu se přišlo podívat 6000 návštěvníků. K výstavě byla nově vytvořená i skládačka s popisem a radami pro pěstování zajímavých orchidejí a kaktusů.

Entomolog byl také garantem výstavy „Tajemná Indonésie – Tamtamy času“, kterou instalovala firma Livingstone R. Švaříčka.

Geolog ve spolupráci s dokumentátorkou udělali v Jihočeském muzeu výstavu „Vltavíny a jiná přírodní skla“ Navrhl provedení a grafickou úpravu 5 plakátů, banneru a dvou velkorozměrových plakátů (5 x 1,5 m). K výstavě byla vytvořená i skládačka. Celkem bylo vystaveno 743 exponátů jak z muzejních sbírek, tak i ze zápůjček.

Geolog rovněž vytvořil mimo Jihočeské muzeum následující výstavy:

Geologická výstava ke slavnostnímu otevření domu Štěpánka Netolického v Třeboni.

„Český kráter“ v geologickém kabinetu informačního střediska Železná Ruda (návrh, provedení a grafická úprava 13 velkorozměrových plakátů).

Z vernisáže výstavy Vltaviny a jiná přírodní skla, 9. 5. 2016. RNDr. Petr Rajlich, Ph.D., autor výstavy (vlevo) a Ing. František Štangel, ředitel muzea (druhý zleva).

Výstavu Stromy jako domy hojně navštěvovali žáci a studenti. O řadu krásných exponátů ji doplnili pracovníci přírodovědné oddělení. Zaslouženě velkou pozornost poutal preparát losa.

Pohled do výstavy V krajíně staletých dubů.

Přednášková činnost:

Pracovníci přírodovědného oddělení organizačně zajistili pro veřejnost celkem 11 přednášek externistů: z toho 3 přednášky externistů a 1 diskusní odpoledne byly uspořádány ve spolupráci s Jihočeskou pobočkou České botanické společnosti, 3 přednášky ve spolupráci s Mykologickým klubem JčM (2 externisté a člen MK JčM) a 2 ve spolupráci s Jihočeskou pobočkou České společnosti entomologické.

Pracovníci přírodovědného oddělení přednesli celkem 15 přednášek, z toho: 8 vlastních přednášek pro veřejnost realizovaných v JčM a 7 přednášek realizovaných mimo JčM.

Mykolog – přednesl 2 přednášky v rámci programu Mykologického klubu JčM a na 3 přednášky zajistil externisty. Dále přednesl 6 přednášek: 4 přednášky pro žáky škol během výstavy hub v JčM, 1 přednášku v rámci IV. českobudějovických mykologických dnů a uspořádal 1 besedu s dětmi v Biologickém kroužku Domu dětí a mládeže v Č. Budějovicích.

Geolog – přednesl následující přednášky: „Co víme o vzniku vltavínů?“ (Dřípačka, Prachatice 14. 10. 2016), dále „Vznik vltavínů“ (Mineralogický klub Česká Třebová 19. 10. 2016) a „Slovenské nerosty ve sbírkách Jihočeského muzea“ (setkání muzejních geologů v Košicích, 25. 5. 2016).

Entomolog - uspořádal 4 přednášky pro veřejnost z toho 2 vlastní a 2 externistů v rámci programu Jihočeské pobočky České společnosti entomologické při Jihočeském muzeu. V tomto cyklu pronesl vlastní přednášky: „Příroda Slovinska“ (26. 3. 2016) a „Za brouky do Itálie“ (15. 10. 2016). Mimoto na konferenci „Stromy v sídlech“ v Třeboni pronesl přednášku „Rozpoznávání přítomnosti významných druhů hmyzu na stromech v sídlech a jiné nelesní zeleni“ (15. 12. 2016).

Botanik - uspořádal 3 přednášky a jedno diskusní odpoledne ve spolupráci s Jihočeskou pobočkou České botanické společnosti při Jihočeském muzeu. Dále přednesl 1 vlastní přednášku: „Taxonomie a reprodukce vybraných jeřábů aneb od klasiky k moderně.“ (25. 1. 2016, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Závěrečný doktorandský seminář.)

Vycházky:

Pracovníci přírodovědného oddělení uspořádali 8 terénních exkurzí pro veřejnost.

Entomolog uskutečnil 1 vycházku pro veřejnost a jednu vycházku pro členy entomologického kroužku. Se zaměřením na saproxylický hmyz byly realizovány entomologická vycházka pro veřejnost do okolí Hluboké n. Vlt. (11. 6. 2016) a 1 entomologická vycházka na Klef jen pro členy entomologického kroužku (30. 4. 2016).

Mykolog uspořádal 2 přírodovědné vycházky pro veřejnost za houbami (Staré Hutě 30. 7. a Pohoří na Šumavě 6. 8.) Rovněž uspořádal mykologickou vycházku pro veřejnost ve spolupráci s Klubovnou Rychnov u Nových Hradů (28. 9.)

Botanik vedl 3 botanické exkurze:

7. 5. – „Exkurze za orchidemi do hlubockého parku“, vedli Martin Lepší a Jana Janáková.

28. 5. – „Z Krumlova do Krumlova“, vedli Martin a Petr Lepší.

29. 10. – „Z Českého Krumlova do Zlaté Koruny“ (přes Cvičák a Granátník), vedli Martin a Petr Lepší.

Spolupráce se školami:

Pracovníci přírodovědného oddělení spolupracovali především s Přírodovědeckou, Zemědělskou a Pedagogickou fakultou Jihočeské univerzity a na různých vzdělávacích akcích pořádaných různými školskými subjekty.

Botanik spolupracuje s PřF JU a PřF UK v rámci vědeckovýzkumného úkolu „Taxonomický výzkum rodu Sorbus a Rubus.“ Vyhledával a poskytl fotografie jeřábů Botanické zahradě Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, aj.

Zoolog – zajistil odbornou exkurzi do depozitáře zoologie pro studenty Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity (v rámci kurzu „Preparační techniky“).

Mykolog prováděl odborný výklad pro žáky škol na výstavě hub v JčM. (viz také 3.3.).

Entomolog se účastnil organizace a zasedal v porotě okresního a krajského kola Biologické olympiády v kategorii A, B, C, D a podílel se na hodnocení prací krajského kola Středoškolské odborné činnosti v oborech ochrana přírody, zemědělství a lesnictví.

Geolog prováděl komentované prohlídky k výstavě „Vltavíny a jiná přírodní skla“. Vedl a dohlížel na vypracování 3 prací SOČ, dostal ocenění předsednictva ČVTS za odbornou přípravu E. Bršlicové v SOČ. Připravoval za pomoci edukačního oddělení Geologicko-mineralogickou olympiádu Jihočeského muzea v Českých Budějovicích. Zajišťoval odborné exkurze 6. 9. a 7. 9. v rámci adaptačního kurzu žáků gymnázia Jírovcova.

Z průběhu poznávací soutěže při geologicko-mineralogické olympiádě.

RNDr. Petr Rajlich, Ph.D., geolog muzea při vyhlášení výsledků a předávání cen na geologicko-mineralogické olympiádě.

Prezentace a propagace:

Všichni pracovníci oddělení se podíleli na propagaci výstav, popularizaci muzejní práce v médiích.

Všichni kurátoři podsbírek pravidelně aktualizují webové stránky Jihočeského muzea v Českých Budějovicích.

Mykolog: prezentace a propagace expozic, výstav, výzkumných a dokumentačních úkolů interview pro regionální tisk, rádia a televizi, zejména v době výstavy hub v JČM.

Webová prezentace činnosti Mykologického klubu JČM ve spolupráci se členy MK JČM.

Geolog: měl 1 relaci v rozhlase k výstavě vltavínů.

Entomolog: 1 krátká relace v Jihočeském rozhlase a 4 kratší rozhovory pro lokální tisk před Tradiční výstavou orchidejí sukulentů, jiných exotických rostlin a hmyzu (viz také 3. 2.) a 1 relaci ve vysílání Jihočeské televize, 2 rozhovory pro lokální tisk během výstav Stromy jako domy a Život v krajíně staletých dubů.

Oddělení společenských věd

Všichni pracovníci OSV se podíleli na přípravě a průběhu muzejní noci, která proběhla 27. 5. 2016 v hlavní budově Jihočeského muzea v Dukelské ulici.

Kurátorka sbírek UP:

Příprava a realizace výstavy Mnoho barev skla, S Podšumavanem na dvou kolech, zápůjčky pro výstavu Loutkové divadlo, Vánoce, muzejní noc, zápůjčky v rámci edukace, Kompas, deinstalace výstavy Kostnický koncil.

Kurátorka sbírek národopisu:

Příprava a realizace tradiční vánoční a velikonoční výstavy.

Kurátorka divadelního archivu:

Příprava a realizace výstavy Svět loutek a jejich kamarádů (28. 5. – 31. 8. 2016).

Kurátorka podsbírky Numismatika:

Zápůjčka sbírkových předmětů pro výstavu Koruna na dlani na Pražském hradě (březen 2016 – leden 2017) a 650 let Rožmberků v Třeboni (listopad 2016 – únor 2017).

Podsbírky historie:

Historik nejnovějších dějin: Výstava a prezentace prací nevidomých „Život ve tmě“ u příležitosti založení Tyfloservisů. Práce z dílny Okamžik Praha. Výstava po prezentaci v Jihočeském muzea proběhla ještě v Muzeu města Ústí nad Labem a v Západočeském muzeu v Plzni. Vždy byla doprovázena workshopy a přednáškami pro základní a střední školy.

Také při derniéře výstavy o Kostnickém koncilu byla dětmi z oceněných škol skládána velká dlaždicová skládačka.

Z derniéry výstavy o Kostnickém koncilu – uprostřed v mírném předklonu PhDr. Nora Jelínková, kurátorka výstavy a garantka celého výstavního projektu s řadou doprovodných akcí.

Přednášková činnost

Kurátoři sbírek Oddělení společenských věd realizovali za rok 2014 celkem 25 přednášek pro veřejnost a školy. Dále spolupracovali s hromadnými sdělovacími prostředky – zejména s Českou televizí, Jihočeskou televizí, Českým rozhlasem a Českobudějovickým deníkem při propagaci aktivit Jihočeského muzea.

Edukační oddělení

Edukační oddělení v roce 2016 naplňovalo své cíle stanovené ve vzdělávací koncepci Jihočeského muzea. Úspěšně probíhaly edukační programy „Středověk – doba, ve které žil Mistr Jan Hus, Orchidejový rozcestník, Hody, hody, doprovody, Po stopách koněpřežky“.

Zároveň byly navrženy nové programy „Život našich předků na venkově, Stromy jako domy, Poznej houby zblízka, Tajemná Indonésie, Sklo mnoha barev a Krása betlémů“. Byl také přepracován a doplněn edukační program pro stálou expozici Jihočeského muzea – „Příběh města“, s didaktickými pomůckami a novým pracovním listem. Rozvíjel se i projekt muzejních kufříků s edukačními programy podpořených Nadací ČEZ. Muzejní pedagogové také připravili externí edukační programy na muzejní noc Putování s kašpárkem a Trocnovské slavnosti. V roce 2016 také proběhl druhý ročník Mineralogické olympiády, kterou garantoval geolog Jihočeského muzea RNDr. Petr Rajlich, CSc., Ph.D.

Celková návštěvnost v roce 2016 byla 8759 osob. Stejně jako v roce 2015 šlo nejen o děti a žáky z MŠ, ZŠ a SŠ s doprovodem, ale programů se účastnili též senioři a skupiny se sociálním či zdravotním znevýhodněním. Pro ty byly programy speciálně upraveny, aby splňovaly jejich potřeby.

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích získalo nadační příspěvek od Nadace ČEZ na projekt „Muzejní kufříky II.“ ve výši 200 000,- Kč na pokračování úspěšného projektu z předešlého roku. Prozatím byly nabízeny tři moduly edukačních programů: „Život v době kamenné - lovci a sběrači“, „Život v době kamenné - první zemědělci“, „Život v době bronzové - využívání prvních kovů“. Kufříky obsahují hmotné rekonstrukce denní potřeby lidí. Muzeum tak interaktivní formou zpřístupňuje prezentaci daných období. Díky těmto didaktickým pomůckám je do výuky zapojeno více smyslů a muzejní kufříky se tak stávají velmi efektivní pomůckou i pro edukaci osob se zdravotním znevýhodněním. Současně byly na dva podzimní měsíce formou výpůjčky poskytnuty Muzeu v Bílovci.

Dokončena byla realizace projektu Ministerstva kultury – Podpora výchovně-vzdělávacích aktivit v muzejnictví pro rok 2016. Projekt „Město České Budějovice v proměnách času“ 2. část projektu – Interaktivní model města Českých Budějovic jako didaktická pomůcka pro edukační programy, navázané na novou expozici „Příběh města“, realizovaného v roce 2015.

Nadále muzeum spolupracuje s významným partnerem KOH-I-NOOR HARDTMUTH, a.s. Ten se stal výhradním dodavatelem výtvarných potřeb pro edukační činnost v Jihočeském muzeu.

Mgr. Lukáš Faktor, vedoucí edukačního oddělení, při edukačním programu k výstavě Stromy jako domy.

Mgr. Zdeňka Chvojková při výkladu na velikonoční výstavě.

Martin Bach při ukázce splétání pomlázky v rámci doprovodného programu k velikonoční výstavě.

Praktické ukázky řemesel na velikonoční výstavě si vyzkoušeli rodiče s dětmi.

DOKUMENTAČNÍ A VĚDECKOVÝZKUMNÁ ČINNOST

Archeologické oddělení

V roce 2016 realizovalo 20 záchranných a předstihových archeologických výzkumů v okresech České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Tábor, Písek a Prachatice. Z toho 4 akce na území městských památkových rezervací a zón, archeologických rezervací a nemovitých kulturních památek. 55 archeologických akcí bylo realizováno při liniových stavbách.

Vedle standardních archeologických akcí pokračovali pracovníci oddělení v řešení vědeckovýzkumných projektů.

Ondřej Chvojka – vědeckovýzkumný projekt: **Starší doba bronzová v jižních Čechách**. Řešitel zpracoval, vyhodnotil a publikoval nové depoty starší doby bronzové, provedl řadu terénních prospekcí a drobných průzkumů lokalit z doby bronzové: sídlišť v Hosíně, v Chlumci u Olešníka a v Ratajích u Bechyně, v místě depotů v Ratajích u Bechyně a ve Zlaté Koruně, v místech narušených hrobů u Koloděj nad Lužnicí. Rovněž pokračoval v práci na projektu **Doba bronzová na Bechyňsku** v povodí říčky Smutné, kde provedl mj. odkryv několika objektů z mladší a pozdní doby bronzové v Ratajích u Bechyně.

Petr Zavřel – vědeckovýzkumné projekty: **Doba římská a doba stěhování národů v jižních Čechách**. V jeho rámci dokončil a obhájil disertační práci „Labskogermánské osídlení jižních Čech na příkladu lokality Přešfovice“. I v druhém badatelském úkolu **Zlatá cesta** pokračoval, ve spolupráci s F. Kubů z Prachatického muzea v Prachaticích, v dokumentaci této významné středověké komunikace vedoucí z Pasova do Kašperských Hor. V roce 2016 byl proveden opětovný detektorový průzkum v úseku Modrava – Modrý sloup.

Knihovna

H. Stejskalová pokračovala v evidovaném badatelském úkolu **Doplňky ke kulturním dějinám jižních Čech se zaměřením na vzdělanost – rozvoj školství, možnosti profesního a zájmového vzdělávání, nakladatelství, tiskárny a knihovny na jihu Čech v letech 1918–1938**. Další výstupy byly prezentovány v 5 přednáškách a 3 publikovaných příspěvcích.

Přírodovědné oddělení

Pracovníci přírodovědného oddělení systematicky dokumentovali různé složky přírodního prostředí jižních Čech (na různých modelových územích) s cílem podchytit jejich dynamiku a vývoj. Při tom prováděli (dle legislativy ochrany přírody) sběr dokladového materiálu a záchrannou dokumentaci.

V roce 2016 pracovali pracovníci přírodovědného oddělení na 5 vědeckovýzkumných úkolech.

ZOOLOG

Vědeckovýzkumný úkol:

Průzkum fauny drobných zemních savců jižních Čech

V rámci vědeckovýzkumného úkolu bylo realizováno 10 dní terénních cest a 10 dní zpracovatelských prací. V letních měsících roku 2016 byly realizovány společně s parazitology na lokalitách Dívčí Kámen a Žumberk 3 noci společných odchytů drobných savců. V roce 2016 byly ve 3 budkách v okolí Třísova a ve 2 budkách v prostoru bývalé obce Mýtiny poprvé nalezeny pobytové znaky hlodavců (trus, moč, požerky, hnízdní materiál a ve dvou případech dokonce kompletní hnízdo), bohužel ale nikdy nedošlo k přímému pozorování druhu obývajícího budku, a tak není možné s jistotou říci, zda došlo k obsazení budky plšíkem lískovým anebo jiným savcem (v úvahu připadají zejména myšice).

ENTOMOLOG

Vědeckovýzkumný úkol:

P 4. Společenstva a rozšíření xylofágního a saprofytického hmyzu v jižních Čechách

Pokračování dlouhodobého úkolu, celkem proběhlo 14 dní terénních cest a 8 dnů zpracování materiálu. Byly provedeny srovnávací sběry a měření požerků v modelových oblastech na území jižních Čech. Jednalo se o terénní průzkum okolí Českého Krumlova, Strakonice, Hluboké nad Vltavou, Pohoří na Šumavě, Stožce, Třeboňska a Blanského lesa, byla podniknuta i sběrná cesta na jižní Moravu do okolí Pálavy a na jaře na Ječmeniště. Do sbírky bylo získáno cca 1000 kusů a zaevidováno do I. stupně evidence.

MYKOLOG

Vědeckovýzkumný úkol:

Poměry v mykoflóře Třeboňska (ve spolupráci s J. Hláškem)

Byl proveden terénní průzkum, celkem proběhlo 6 jednodenních terénních cest a 10 dnů zpracování a determinace materiálu (zejména sběrů z předchozích let). Současně probíhala fotodokumentace nálezů (ve spolupráci s ing. J. Hláškem).

BOTANIK

Vědeckovýzkumný úkol:

1. Taxonomický výzkum rodu *Sorbus* a *Rubus*

Byl proveden terénní průzkum lokalit, ze kterých byl v databázích udáván výskyt jeřábů (střední Čechy, okolí Dukovan). Na ověřených lokalitách byly odebrány vzorky jeřábů do herbáře JČM a na FCM

analýzy. Výsledky byly shrnuty v článku o rozšíření jeřábů v ČR a v připravovaném příspěvku o *Sorbus alnifrons*. U Davle byl objeven nový apomiktický jeřáb.

GEOLOG

Vědeckovýzkumný úkol:

Projevy vysoce energetického pochodu Českého kráteru v horninách a minerálech jihočeské oblasti a ve vybraných lokalitách Čech.

Pokračoval sběr nerostů a hornin se šokovými jevy. Byly popisovány a vyhodnocovány projevy kráterovacího pochodu na šokovém křemenu z českých nalezišť. Byl zpracováván materiál získaný v terénu, průběžně byly analyzovány vzorky a výsledky byly použity pro výstavní účely.

Oddělení společenských věd

Oddělení společenských věd

KURÁTOR PODSBÍRKY HISTORIE (Mgr. L. Nirkmajer):

Grant **Průběh sametové revoluce ve vybraných městech jižních Čech:**

Studium v SOKA Český Krumlov – MěNV Č. Krumlov – vybrané kartony (volby 1990), periodický tisk Českokrumlovsko 1990.

Studium v SOKA České Budějovice – periodický celostátní tisk 1989/1990.

Rozhovory s pěti vybranými narátory včetně přepisu do počítače.

Badatelský úkol **České Budějovice v letech 1945–1953:**

Studium v SOKA Českých Budějovicích – vyhledávání a vypisování materiálu z příslušných inventářů – fond OV NF České Budějovice, 1948–1990, fond MěNV České Budějovice 1945–1949, fond Jednotný NV České Budějovice 1949–1954 (1958), ONV České Budějovice, Výroční zprávy, seznam novin, časopisů a dalších tiskovin ke studiu;

- fond OV Národní fronty v Českých Budějovicích – studijní zpracování kartonů č. 45 až 58;

- periodikum Naše Svoboda 1945–1946.

KURÁTOR PODSBÍRKY HISTORIE (PhDr. J. Petráš):

Badatelský úkol **České Budějovice v letech 1967–1971:**

Vydání kolektivní monografie Petráš, Jiří – Svoboda, Libor: *Předjaří. Československo v letech 1963–1967*. ÚSTR Praha 2016.

Příprava a realizace mezinárodní vědecké konference *Československo v letech 1968–1971*. Konference proběhla v květnu 2015 v SOKA České Budějovice. Hlavní pořadatelé: Jihočeské muzeum, SOKA České Budějovice, ÚSTR Praha. Příprava stejnojmenné kolektivní monografie (vyjde 2017).

Badatelský úkol **Životní příběh Luisy Princové a Karla Orta:**

Skenování zapůjčených materiálů – dobová rodinná korespondence, fotografie.

Výběr příslušných vhodných dokumentů pro plánovanou výstavu k 1. světové válce – uskuteční se v Jihočeském muzeu 2017/2018.

Grant GA ČR **Průběh sametové revoluce ve vybraných městech Jihočeského kraje v komparativní perspektivě.**

Vedení týmu, koordinace činnosti s hlavním řešitelem doc. L. Valešem.

Byly uskutečněny služební cesty za účelem přednášek a besed pro základní a střední školy v regionu: Střední odborná škola strojní a elektrotechnická Velešín, Základní škola v Lomnici nad Lužnicí, Ústav česko-německých areálových studií a germanistiky Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích 10. 12. 2016.

Byly též v rámci prostředků zrealizovány rozhovory se třemi narátory.

Publikované články a studie:

Petráš, Jiří: *České Budějovice v sametové revoluci (listopad – prosince 1989)*. In: Valeš, Lukáš – Petráš, Jiří: *Česká města a okresy v letech 1989 – 1990*. VŠERS České Budějovice a Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2016, s. 30 – 44.

Valeš, Lukáš – Petráš, Jiří: *Česká města a okresy v letech 1989 – 1990*. VŠERS České Budějovice a Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2016.

Petráš, Jiří: *Severní a jižní Čechy v roce 1989 – komparace*. Ústecký sborník historický, 2016, v tisku.

Petráš, Jiří: *Československo – Polsko – východní Evropa. Počátek a konec osmdesátých let 20. století v pramenech Jihočeského krajského výboru Komunistické strany Československa v Českých Budějovicích*. In: *Komunizmus: systém – ľudzie – dokumentácia*, 2016.

Organizace konference *Komunální a parlamentní volby v Československu a jižních Čechách v roce 1990*. Pořadatelé: Vysoká škola evropských a regionálních studií a Jihočeské muzeum, České Budějovice 1. 4. 2016.

EDIČNÍ A PUBLIKAČNÍ ČINNOST

Archeologické oddělení

Ediční činnost

V roce 2016 byl Ondřejem Chvojkou redakčně připraven a do tisku zadán časopis *Archeologické výzkumy v jižních Čechách*, roč. 29/2016.

Publikační činnost odborných pracovníků oddělení

BUMERL, J. – CHVOJKA, O. – MENŠÍK, P. 2016: **Pravěké nálezy z prostoru „vlkovských“ pískoven u Veselí nad Lužnicí (okr. Tábor)**, *Archeologické výzkumy v jižních Čechách* 29, 7–27.

ČAPEK, L. – THOMOVÁ, Z. 2016: **Předlokační a raně středověké osídlení Českých Budějovic a nejstarší počátky města ve třetí třetině 13. století na základě archeologických pramenů**. In: *Počátky měst a městeček v jižních Čechách*, Sborník příspěvků k dějinám urbanizace jihočeského regionu – Supplementum JSH, v tisku.

FRÖHLICH, J. – CHVOJKA, O. 2016: **Jihočeské olověné plomby na importované zboží**, *Archeologie západních Čech* 10, 245–249.

FRÖHLICH, J. – CHVOJKA, O. – ZAVŘEL, P. 2016: **Nové archeologické nálezy pravěkých bronzových předmětů na Vodňansku**. In: *Vodňany a Vodňansko 10*. Vodňany, 3–20.

FRÖHLICH, J. – CHVOJKA, O. – JOHN, J. – ŠÁLKOVÁ, T. 2016: **Kovové depoty z doby bronzové v zázemí hradiště u Chřešřovic na Písecku**, *Archeologické výzkumy v jižních Čechách* 29, 117–141.

- HLÁSEK, D. – CHVOJKA, O. – THOMOVÁ, Z. – ZAVŘEL, P. 2015: **Pravěké a raně středověké nálezy z historického centra Českých Budějovic**, Archeologické výzkumy v jižních Čechách 28, 2015, 35–79.
- CHVOJKA, J. – JOHN, J. – THOMOVÁ, Z. 2016: **Bošilecký poklad**. České Budějovice.
- CHVOJKA, O. 2016: **Nové kovové depoty doby popelnicových polí z jižních Čech**. In: Juchelka, J. (ed.), Doba popelnicových polí a doba halštatská ve střední Evropě, 2. díl. Materiál z XIII. mezinárodní konference „Popelnicová pole a doba halštatská“. Opava – Brno, 50–66.
- CHVOJKA, O. 2016: **Urbanizační tendence v jihočeském pravěku a raném středověku**. In: Počátky měst a městeček v jižních Čechách. Sborník příspěvků k dějinám urbanizace jihočeského regionu. Supplementum Jihočeského sborníku historického. České Budějovice, 79–102.
- CHVOJKA, O. 2016: **Nové poznatky k době bronzové v jižních Čechách za rok 2015**. In: Archeologické výzkumy v Čechách 2015. Sborník referátů z informačního kolokvia. Zprávy České archeologické společnosti – Supplément 101. Praha, 17–18.
- CHVOJKA, O. 2016: **Restaurování bronzových nádob z tzv. knížecí mohyly z doby halštatské z Rovné (okr. Strakonice)**. In: Výroční zpráva Jihočeského muzea v Českých Budějovicích za rok 2015, 70–71.
- CHVOJKA, O. 2016: **Záchranný archeologický výzkum sídliště ze starší doby bronzové u Borku (okr. České Budějovice) v roce 2015**. In: Výroční zpráva Jihočeského muzea v Českých Budějovicích za rok 2015, 71–73.
- CHVOJKA, O. – JOHN, J. – HLÁSEK, D. – FRÖHLICH, J. – MICHÁLEK, J. – ŠÁLKOVÁ, T. 2016: **Hradiště na soutoku. Nové poznatky k opevněné výšinné lokalitě Týn nad Vltavou – U sv. Anny**, Archeologické výzkumy v jižních Čechách 29, 99–115.
- CHVOJKA, O. – KOVÁŘ, D. 2016: **Dvojí výročí jihočeské archeologie. První odborný archeologický výzkum v Plavu a první archeologická výstava v Českých Budějovicích před 150 lety**, Výběr 53/3, 190–194.
- CHVOJKA, O. – MENŠÍK, P. 2016: **Osídlení doby bronzové v povodí středního toku řeky Lužnice**. In: Juchelka, J. (ed.), Doba popelnicových polí a doba halštatská ve střední Evropě, 2. díl. Materiál z XIII. mezinárodní konference „Popelnicová pole a doba halštatská“. Opava – Brno, 67–74.
- CHVOJKA, O. – MENŠÍK, P. 2016: **Kovové depoty starší a počátku střední doby bronzové v jižních Čechách a možnosti jejich interpretace**, Živá archeologie – REA 18, 37–42.
- CHVOJKA, O. – MENŠÍK, P. – PROKOP, V. – ŠÍDA, P. 2016: **Nové doklady pravěkého a raně středověkého osídlení na středním toku Blanice na Benešovsku**, Archeologie ve středních Čechách 20/1, 91–102.
- CHVOJKA, O. – MENŠÍK, P. – PROKOP, V. – ZAVŘEL, P. 2015: **Nové pravěké a raně středověké nálezy na střední Lužnici. Povrchové sběry v letech 2010–2014**, Archeologické výzkumy v jižních Čechách 28, 19–33.
- ŠÁLOVÁ, M. – CHVOJKA, O. – MENŠÍK, P. 2016: **Pravěká mohyla u Maršova (okr. Tábor). Příspěvek ke starší době bronzové na Táborsku**, Archeologické výzkumy v jižních Čechách 29, 87–97.
- THOMOVÁ, Z. 2016: **Torzo středověké zdobené podlahy z kostela sv. Mikuláše v Českých Budějovicích**, Archeologické výzkumy v jižních Čechách 29, 297–311.
- ZAVŘEL, P. 2015: **Nové poznatky k sídlišti z doby římské ve Zlivi (okr. České Budějovice)**, Archeologické výzkumy v jižních Čechách 28, 151–180.

Knihovna

Ediční činnost

Administraci všech titulů vydaných muzeem prováděla J. Klimešová v programu Cezar, stejně jako jejich skladová evidence a rovněž evidence komisního prodeje knih zajištěného smluvně. Celkem bylo v aktuálním adresáři 418 odběratelů muzejních publikací. Zároveň byly rozesílány jednotlivé tituly podle doručených objednávek. Provedena byla předepsaná roční skladová uzávěrka a v průběhu roku 12 měsíčních skladových uzávěrek. J. Klimešová zajišťovala prezentaci všech titulů v e-shopu publikací muzea na webových stránkách muzea.

Jana Klimešová zajišťovala konání redakčních rad Výběru a sestavovala zápisy z redakčních rad.

Vedoucí knihovny pracovala v redakčních radách časopisu Výběr, Zpravodaje Historického klubu a Časopisu národního muzea – řada historie. Helena Stejskalová organizovala redakční rady Zpravodaje Historického klubu.

Na sestavení Výroční zprávy Jihočeského muzea v Českých Budějovicích se v roce 2016 za rok 2015 podílely: Helena Motýčková (fotografie, popisky), Jana Klimešová (informace o publikační činnosti) a Helena Stejskalová (redakční a sestavitelské práce celkem, texty za oddělení knihovny).

Za oddělení knihovny se podílely na ediční a publikační činnosti 3 pracovnice, přičemž Jana Klimešová vedla sklad publikací vydaných muzeem a zajišťovala veškerou agendu spojenou se zajištěním komisního prodeje a jeho pravidelného vyúčtování jak u odběratelů publikací muzea, tak u dodavatelů publikací nabízených v muzeu či v muzejním e-shopu.

Fotografka H. Motýčková publikovala autorské snímky z výstavních a jiných prezentačních akcí muzea a vybrané fotografie z Českých Budějovic v periodických i neperiodických titulech. Podílela se na přípravě obrazové náplně Měsíčníků muzea, doplňovala fotografie na internetové stránky do rubrik o jednotlivých akcích, prováděla výběry fotografií na výstavy pořádané muzeem a podílela se na přípravě různých propagačních tiskovin.

Vedoucí knihovny vedla agendu přidělování čísel ISBN a ISSN – čísel ISBN bylo celkem vydáno 11.

Publikační činnost

Monografie:

ČORNEJ P., STEJSKALOVÁ H., KADLEC M., **Významné milníky v českých a německých dějinách.** Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, České Budějovice, 2016, 2. upravené druhé vydání. ISBN 978-80-87311-72-1.

ed. STEJSKALOVÁ H., **Výroční zpráva Jihočeského muzea v Českých Budějovicích za rok 2015.** České Budějovice, 2016. ISBN 978-80-87311-73-8.

Kapitoly v monografiích:

MAREŠ, M., *Kopa vycházek za historií Českých Budějovic*, Agentura Kultur-Kontakt, České Budějovice, 2016. ISBN 978-80-270-0190-3.

STEJSKALOVÁ, H., **Vycházka za historií podnikání Adalberta Lanny nejen v lodní dopravě**, s. 41–43.

STEJSKALOVÁ, H., **Vycházka za historií neorenesanční budovy Jihočeského muzea v Českých Budějovicích**, s. 75–77.

STEJSKALOVÁ, H., **Vycházka za historií Státní stavební průmyslové školy v Českých Budějovicích**, s. 87–89.

STEJSKALOVÁ, H., **Vycházka za historií budovy Dámského spolku Ludmila**, s. 90–92.

- STEJSKALOVÁ, H., **Vycházka za historií 115 let školní budovy spolku Matice školské**, s. 93–95.
- STEJSKALOVÁ, H., **Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích**. In: 12 zastavení. Zřizované organizace Jihočeského kraje v oblasti kultury 2012–2016. Krajský úřad, OKPP, České Budějovice, 2016, s. 12–17.

Příspěvky do časopisů:

- STEJSKALOVÁ, H., **Rožmberkové a Karel IV. – k 700. výročí narození Karla IV.** Zpravodaj Historického klubu, 11, 2016, s. 13–17.
- STEJSKALOVÁ, H., **Stručná připomínka životních milníků MUDR. Miloslava Hlacha.** Zpravodaj Historického klubu, 11, 2016, s. 5–6.
- STEJSKALOVÁ, H., **Přednášková činnost Historického klubu v roce 2016.** Zpravodaj Historického klubu, 11, 2016, s. 7–12.
- STEJSKALOVÁ, H., **Hedvika Ramešová.** Zpravodaj Historického klubu, 11, 2016, 3–4, s. 23.
- STEJSKALOVÁ, H., **Mrazivý únor roku 1619.** Rudolfovské listy, 2016, 1, s. 14.
- STEJSKALOVÁ, H., **Velikonoční příběh z Rudolfova na počátku 18. století.** Rudolfovské listy, 2016, 2, s. 11.
- STEJSKALOVÁ, H., **Hornické slavnosti tentokrát v Příbrami – 800 let města Příbram,** Rudolfovské listy, 2016, 4, s. 4
- STEJSKALOVÁ, H., **Ohlédnutí za otevřením kapličky v Hlinsku,** Rudolfovské listy, 2016, 4, s. 4–5.
- STEJSKALOVÁ, H., **Cesta krásným Pošumavím do pohádkového mlýna Hoslovice,** Rudolfovské listy, 2016, 4, s. 12.
- STEJSKALOVÁ, H., **Hornictví, alchymie a první „kapitalisté“ na příkladu Českého Krumlova a Rudolfova ve 2. polovině 16. století,** Rudolfovské listy, 2016, 5, s. 8.
- STEJSKALOVÁ, H., o: **Adolf Träger 1888–1965. Krajiny domova.** Výběr: časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech, 2016, 1, s. 55.
- STEJSKALOVÁ, H., o: **Historická projektová dokumentace v památkové péči.** Výběr: časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech, 2016, 4, s. 291–293.
- STEJSKALOVÁ, H., **Úspěšná jihočeská výstava v Českých Budějovicích o zednářské historii.** Svobodný zednář: časopis českých svobodných zednářů, 19, 2015, 2, s. 11.
- STEJSKALOVÁ, H., **Svobodní zednáři v jižních Čechách. K 80. výročí založení zednářských kroužků v Českých Budějovicích. 25 let od obnovení svobodného zednářství v Československu.** Svobodný zednář: časopis českých svobodných zednářů, 20, 2016, 1, s. 5.
- PROCHÁZKA, Miroslav M.P.W.: **Rozhovor s Mgr. Helenou Stejskalovou: o historii svobodného zednářství v jižních Čechách a přednáškách na univerzitě 3. věku.** Svobodný zednář: časopis českých svobodných zednářů, 20, 2016, 4, s. 4.

Přírodovědné oddělení

Ediční činnost

V redakční radě Sborníku Jihočeského muzea v Č. Budějovicích, Přírodní vědy pracoval jako odpovědný redaktor M. Beran, mykolog JČM, jako členové redakční rady pracovali V. Mikeš, zoolog JČM, P. Rajlich, geolog JČM, Z. Kletečka entomolog JČM a výkonným redaktorem je externista Petr Lepší, kromě toho jako členové v redakční radě pracovali další externisté: Josef Albrecht, Simona Dvořáčková, Zdeněk Faltýnek Fric, Petr Koutecký, František Kotlaba a Jiří Pykal.

V průběhu roku byla redakčně připravena ročenka 56. Vyšla v listopadu 2016.

M. Beran se společně s V. Mikešem a H. Stejskalovou podíleli na jednání s organizací EBSCO (USA) o zařazení Sborníku Jihočeského muzea v Českých Budějovicích Přírodní vědy do online plnotextové databáze Academic Search Ultimate.

Botanik M. Lepší se podílel na přípravě Zpravodaje jihočeských botaniků.

Publikační činnost

V roce 2016 vyšlo pracovníkům přírodovědného oddělení tiskem 5 prací a do tisku bylo předáno 6 prací, celkem se jedná o 11 odborných prací.

Publikace, které vyšly v roce 2016:

Botanik:

LEPŠÍ M. & LEPŠÍ P. (eds) (2016): **Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XXII.** – Sbor. Jihoč. Muz. Čes. Bud., Přír. Vědy 52: 5–35.

FALTERMEIER M., MEYER N., GREGOR T., PAULE J., LEPŠÍ M., FUSSI B., KOUTECKÝ P., SCHÄFER H. & JÖRG E. (2016): **Genetische und blattmorphologische Variabilität von *Sorbus ratisbonensis*.** – Berichte der Bayerischen Botanischen Gesellschaft 86: 37–56.

LEPŠÍ P. & LEPŠÍ M. (2016): **Evoluce před očima. Ještě k diskuzi o bezzásahovosti v národním parku Podyjí.** – Fórum ochrany přírody 3(4): 10–12.

KAPLAN Z., DANIELKA J., LEPŠÍ M., LEPŠÍ P., EKRT L., CHRTEK J. JR., KOCIÁN J., PRANČL J., KOBRLOVÁ L., HRONEŠ M. & ŠULC V. (2016): **Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 3.** – Preslia 88: 459–544.

Geolog:

RAJLICH P.: skládačka k výstavě „Vltavíny a jiná přírodní skla“.

Následující práce byly předány do redakcí nebo jsou rozpracovány:

Botanik:

LEPŠÍ M., KOUTECKÝ P., BÍLÁ J., LEPŠÍ P., URFUS & T., RICH T. C. G. (submitted): **Versatility of reproductive modes and ploidy level interactions in *Sorbus* (Malinae, Rosaceae): playful youth and serious adults.** – Annals of botany.

LEPŠÍ M. & LEPŠÍ P. (submitted): *Sorbus* L. – jeřáb. – In: Štěpánková J., Chrtěk J. & Kaplan Z. (eds): **Dotázky ke Květeně České republiky, svazkům 1–9, Academia, Praha.**

LEPŠÍ P. & LEPŠÍ M. (2017): **Novinky nejen v rozšíření, ekologii a ohrožení jeřábu olšolistého (*Sorbus alnifrons*) v údolí Jihlavy.**

LEPŠÍ M. & LEPŠÍ P. (eds.) (2017): **Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XXIII.** – Sbor. Jihoč. Muz. Čes. Bud., Přír. Vědy 53.

Mykolog:

DVOŘÁK D., VAŠUTOVÁ M., HOFMEISTER J., BERAN M., HOŠEK J., BĚŤÁK J., BUREL J. & DECKEROVÁ H. (2017): **Macrofungal diversity patterns in central European forests affirm the key importance of old-growth forests.** – Fungal Ecology. <http://dx.doi.org/10.1016/j.funeco.2016.12.003>.

Geolog:

Příprava knihy P. Šindeláře: „**Za nerosty Písecka**“ do tisku, rejstříky, vysvětlivky, technická a redakční úprava, kapitoly Domečkový křemen a Ametystové žíly u Jickovic.

Oddělení společenských věd

Ediční činnost

V roce 2016 pracoval Jiří Petráš jako odpovědným redaktorem Jihočeského sborníku historického a odpovědným redaktorem časopisu Výběr. Časopisu pro historii a vlastivědu jižních Čech.

Dále byl Jiří Petráš členem redakční rady řady Supplement JSH, členem redakční rady recenzovaného časopisu Ústecký sborník historický a členem redakční rady časopisu Confluens, časopisu Mělnického SOkA a Mělnického muzea.

Nora Jelínková pracovala jako předsedkyně redakční rady Jihočeského sborníku historického.

Leoš Nikrmajer pracoval jako člen redakční rady časopisů Jihočeský sborník historický a časopisu Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech.

Jako odpovědný redaktor J. Petráš připravil k tisku JSH 2014 a redakčně připravil k tisku JSH 2016 (vyjde 2017), dále pak připravil k tisku Výběr 4/2015 a Výběr 1 – 3/2016.

Publikační činnost odborných pracovníků oddělení

NIKRMAJER, LEOŠ: **Předvolební atmosféra a průběh svobodných voleb do FS v okrese Český Krumlov v roce 1990**. In: Valeš, L – Petráš, J. a kol. Česká města a okresy v letech 1989–1990. České Budějovice 2016, s. 67–76.

NIKRMAJER, LEOŠ: **Židé v Českých Budějovicích po roce 1945**, Výběr č. 4, 2016, s. 256–262.

NIKRMAJER, LEOŠ: **Historický vývoj v okrese Český Krumlov od ledna 1989 do komunálních voleb v listopadu 1990**. In. Sametová revoluce v jižních Čechách. (příprava do tisku)

PETRÁŠ, JIŘÍ: **Příběh města Českých Budějovic**. Jihočeský sborník historický, 84, 2015, s. 528–533.

PETRÁŠ, JIŘÍ: **České Budějovice v sametové revoluci (listopad – prosinec 1989)**. In: Valeš, Lukáš – Petráš, Jiří: Česká města a okresy v letech 1989–1990. VŠERS České Budějovice a Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2016, s. 30–44.

VALEŠ, LUKÁŠ – PETRÁŠ, JIŘÍ: **Česká města a okresy v letech 1989–1990**. VŠERS České Budějovice a Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2016.

PETRÁŠ, JIŘÍ – SVOBODA, Libor (EDS.): **Předjaří. Československo 1963–1967**. ÚSTR Praha, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2016.

PETRÁŠ, JIŘÍ: **Severní a jižní Čechy v roce 1989 – komparace**. Ústecký sborník historický, 2016, v tisku.

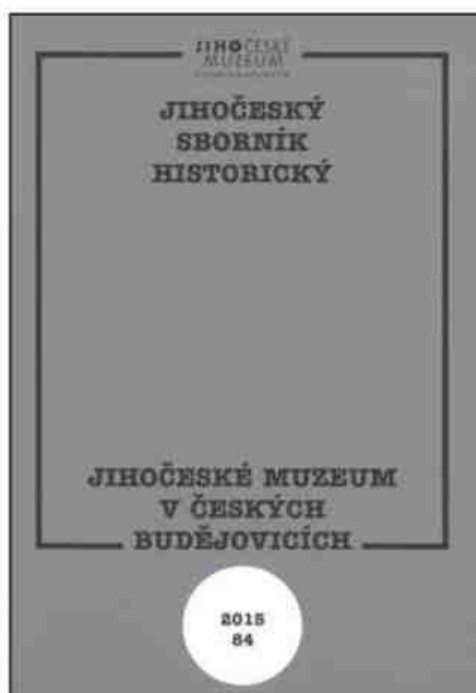
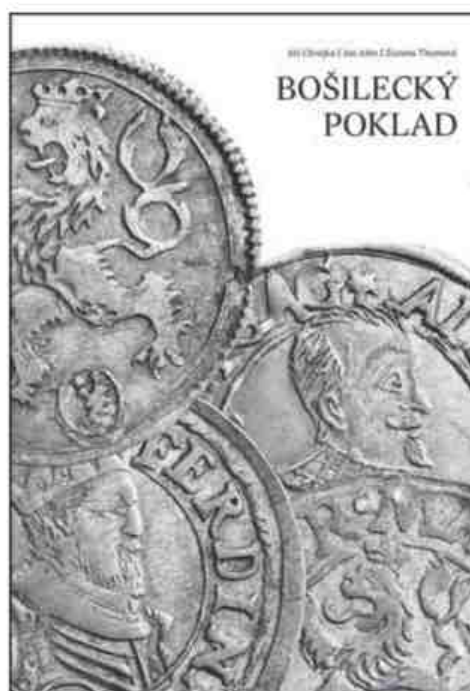
PETRÁŠ, JIŘÍ: **Československo – Polsko – východní Evropa. Počátek a konec osmdesátých let 20. století v pramenech Jihočeského krajského výboru Komunistické strany Československa v Českých Budějovicích**. In: Komunizmus: system – ľudzie – dokumentacija, 2016.

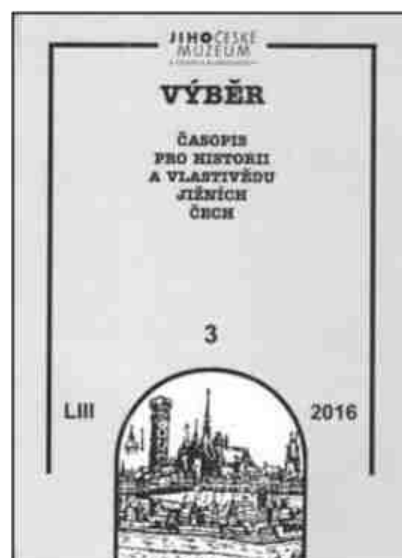
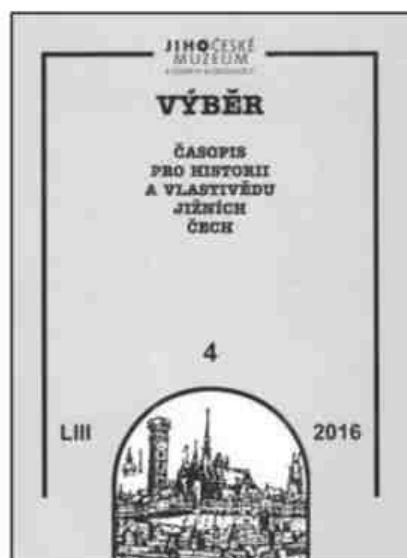
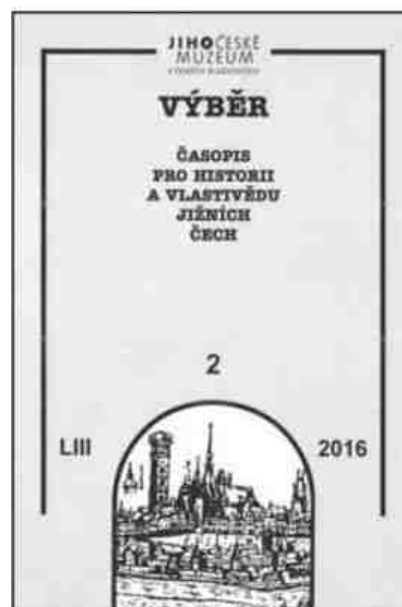
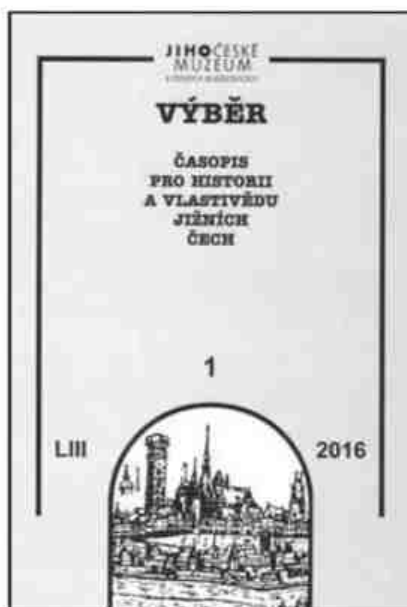
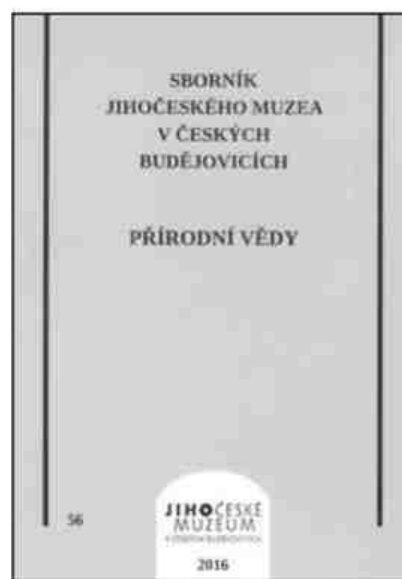
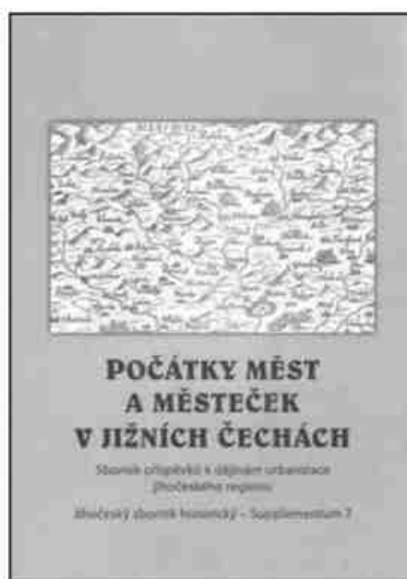
Edukační oddělení

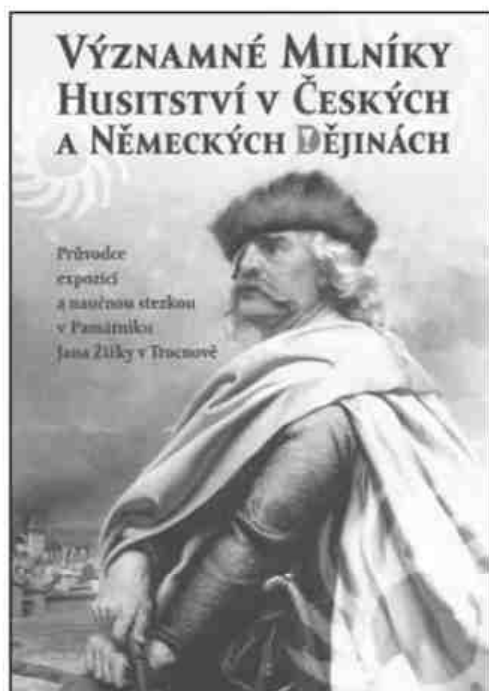
PEŠKOVÁ, JITKA: **Přínos neformálního vzdělávání v muzeu formálnímu vzdělávání**. In Sborník příspěvků z mezinárodního kolokvia 26. – 27. 4. 2016 Evropské přesahy muzejní edukace, Západočeské muzeum, Plzeň, 2016.

PEŠKOVÁ, JITKA: **Týmová spolupráce, Jeden ze základních pilířů firemní kultury.** In Sborník z Kolokvia Jak pracuje tým, Prezentační a edukační aktivity muzeí jako důvod spolupráce napříč muzejními profesemi, Přerov, 2016. ISBN 978-80-7028-474-2.

Obálky publikací vydaných v roce 2016

ODBORNÁ SPOLUPRÁCE

Archeologické oddělení

Bylo poskytnuto 50 konzultací badatelům, většinou při určování nálezů a při zpracování témat seminárních prací.

Na základě pověření Ministerstva kultury ČR o zajištění funkcí Ústavu archeologické památkové péče Jihočeským muzeem vydalo oddělení v souladu se zák. č. 20/1987 Sb. O státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů pro orgány samospráv a státní správy 1380 odborných vyjádření k pořizování územně plánovací dokumentace a pro potřebu stavebních řízení.

Odborní pracovníci oddělení se účastnili pravidelných měsíčních pracovních setkání Jihočeské archeologické komise, jejímž tajemníkem je O. Chvojka.

Při řešení výzkumných a dokumentačních úkolů spolupracovali pracovníci archeologického oddělení s kolegy z Národního muzea v Praze, Archeologického ústavu Akademie věd ČR v Praze (zpracování výsledku výzkumu halštatské knížecí mohyly v Rovné, O. Chvojka je rovněž členem Rady Archeologického ústavu AV ČR v Praze), Ústavů archeologické památkové péče v Praze a v Brně (O. Chvojka je členem Rady Ústavu archeologické památkové péče v Brně), Ústavu jaderné fyziky v Řeži (analýza kovových předmětů z jižních Čech), Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity, Archeologického ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (příprava mezinárodní konference archeologie středověku *Archaeologia historica*, O. Chvojka je rovněž členem Vědecké rady FF JU v Českých Budějovicích), Západočeské univerzity v Plzni (zpracování výzkumu mezolitické lokality Švarcenberk) a s regionálními muzei (spolupráce s Prachatickým muzeem v Prachaticích na projektu Zlatá cesta, spolupráce s Prácheňským muzeem v Písku při záchranném výzkumu knížecí mohyly v Tálíně).

P. Zavřel je členem památkové komise Národního památkového ústavu – pobočka České Budějovice, členem předsednictva Oborové komise muzejních archeologů ČR při AMG a také členem redakční

radu sborníku Zlatá stezka, který vydává Prachatické muzeum a sborníku FontArchPrag, který vydává Národní muzeum v Praze.

O. Chvojka pracoval v redakční radě Výběru, časopisů Archeologie západních Čech, Archeologie ve středních Čechách a Archeologické výzkumy na Vysočině. Z pozice tajemníka ČAS se podílel na organizaci a moderování kolokvia „Výzkumy v Čechách 2016“ v Národním muzeu v Praze.

Z. Thomová spolupracovala s klubem českých turistů a s Historickým klubem při Jihočeském muzeu.

Knihovna

Pokračovala spolupráce s následujícími knihovnami a institucemi: Knihovna Národního muzea v Praze, knihovna a Národní knihovna ČR, Knihovna LA PNP a dalšími knihovnami, v regionu především s muzejními. Ve spolupráci s Jihočeskou vědeckou knihovnou se knihovna muzea podílela na digitalizaci jihočeských periodik.

Nadále probíhala vstřícná kolegiální spolupráce s muzejními knihovnami v regionu a SOA Třeboň včetně detašovaných pracovišť SOA Třeboň a okresních archivů i Národního památkového ústavu, územní pracoviště České Budějovice a Jihočeskou vědeckou knihovnou.

Vedoucí knihovny pracovala jako členka výboru oborové komise knihovníků muzeí a galerií při AMG a v organizaci Sdružení knihovních a informačních pracovníků.

Ve spolupráci s Ústavem aplikované informatiky byla zahájena digitalizace filipinik z knižních sbírek muzea, přírůstkových knih muzea a přírůstkových knih knihovny. Knihovně muzea byl zapůjčen profesionální knižní skener. Skenování probíhalo v knihovně muzea. Archivaci dat prováděl Martin Dvořák. Otázka případného budoucího uložení digitalizovaných sbírek bylo projednáno na poradě s pracovníky oddělení informatiky Jihočeského kraje za účasti vedoucí knihovny muzea a správce sítě muzea M. Dvořáka. Výběr knižních sbírek pro skenování provedla H. Štejskalová. Digitalizaci dle instrukcí zapůjčitele prováděla na pracovišti knihovny muzea Zdeňka Sufčáková a spolupracovala Blanka Irová. Za CES JČM skenovala přírůstkové knihy muzea nejvíce Jana Štefflová. Práci s knižním skenerem si přijelo vyzkoušet i 8 zájemců z řad jihočeských muzejníků. Pracovnice knihovny muzea poskytly celkem více než 960 konzultací, čtenářských a badatelských dotazů pro české i zahraniční badatele.

Profesionální knižní skener v knihovně Jihočeského muzea jako zápůjčka z Ústavu aplikované informatiky Jihočeské univerzity.

Přírodovědné oddělení

Pracovníci přírodovědného oddělení poskytli veřejnosti 242 konzultací (zoolog 43 x, botanik 50 x, mykolog mimo poradnu pro houbaře 66 x, z velké části prostřednictvím e-mailu, entomolog 58 x a geolog 25 x).

Prezenčně studovalo ve sbírkách 23 badatelů (botanika 12 badatelů, entomologie 2 badatelé, geologie 8 badatelů, zoologie 1 badatel) a botanik určil 70 ks herbářových položek pro jiné subjekty, entomolog určil 150 ks hmyzu pro jiné subjekty.

Z podsbírký zoologie obratlovců byly zapůjčeny 4 sbírkové dermoplastické preparáty k výstavním účelům Národnímu zemědělskému muzeu – Muzeu vinařství, zahradnictví a životního prostředí ve Valticích a 1 osteologický preparát Muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství na Ohradě. Kromě toho trvají dlouhodobé zápůjčky 36 sbírkových předmětů: zápůjčka do Vimperka byla převedena na Národní památkový ústav územní památkovou správou v Českých Budějovicích a Prácheňskému muzeu v Písku bylo zapůjčeno 6 preparátů do expozice a 19 preparátů na výstavu. Interně bylo vystaveno na výstavě *Stromy jako domy* 22 sbírkových předmětů a 30 sbírkových předmětů bylo interně vystaveno na výstavě *Život v krajině staletých dubů*.

Z podsbírký geologie byly zapůjčeny fosilie na výstavu do Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně: 2 ks velkých amonitů, 2 ks ústřic a 2 ks mamutích zubů. Na výstavu o geologii Třeboňské pánve v domě Štěpánka Netolického v Třeboni bylo zapůjčeno 1 ks zkamenělého dřeva, 5 ks limonitových konkréci. Tyto zápůjčky přetrvávají již z loňska a nově bylo zapůjčeno na výstavu do Železné Rudy 59 ks hornin a nerostů. Interně bylo vystaveno na výstavě „Vltaviny a jiná přírodní skla“ 500 ks předmětů.

Z fondu mykologie bylo zapůjčeno 55 modelů hub do Muzea Dr. B. Nováka v Rokycanech. Interně bylo vystaveno na výstavě *Stromy jako domy* 30 modelů hub.

Z podsbírký botaniky za účelem studia botanických sbírek bylo zapůjčeno 2 subjektům celkem 487 sbírkových předmětů (herbářových položek).

Z podsbírký entomologie trvá dlouhodobá zápůjčka sbírkových předmětů Správě NP a CHKO Šumava ve Vimperku pro výstavu v Borové Ladě (14 preparátů). Interně bylo vystaveno na výstavě *Stromy jako domy* 6 ks sbírkových předmětů a 180 ks sbírkových předmětů bylo interně vystaveno na výstavě *Život v krajině staletých dubů*.

Poradna pro houbaře probíhala každé pracovní pondělí v období květen – listopad, celkem 31 x, z toho 3 x bylo zajištěno zastoupení M. Berana J. Součkem, předsedou MK JčM.

Na vědeckovýzkumných úkolech a vzdělávací činnosti spolupracovali pracovníci přírodovědného oddělení s odborníky z partnerských institucí, zejména z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR), Národního muzea, Katedry botaniky Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity, Univerzity Karlovy a dalších vědeckých společností a ústavů Akademie věd.

Botanik spolupracoval s Jihočeskou univerzitou na cytometrických a molekulárních analýzách rodu *Sorbus*, kromě toho spolupracoval s AOPK ČR a Katedrou botaniky Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity na vytváření floristické databáze květeny jižní části Čech a pokračoval ve spolupráci s Jihočeskou pobočkou České botanické společnosti při Jihočeském muzeu na floristickém průzkumu jižních Čech.

Botanik vypracoval 5 recenzí pro časopisy *Phytotaxa*, *Preslia*, *Silva gabreta*, *Annales Botanici Fennici*, *Studia Oecologica*.

Mykolog se podílel na vedení Sekce pro výzkum diverzity a ochranu hub (makromycetů) ČVSM, spolupracoval s AOPK ČR při revizi číselníku jmen hub v Nálezové databázi ochrany přírody, dále spolupracoval s M. Vašutovou (PřF JU) při výzkumu diverzity rodu *Galerina* – první verze webové prezentace, viz <http://botanika.prf.jcu.cz/mykologie/galerina.html>.

Zoolog spolupracoval se zaměstnanci Katedry parazitologie Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity a s pracovníky Parazitologického ústavu AV ČR.

Oddělení společenských věd

Kurátorka podsbírky UP:

Za rok 2016 poskytla pomoc 20 badatelům v oblasti uměleckého průmyslu: odborné posudky a konzultace pro veřejnost a zápůjčky sbírkových předmětů regionálním muzeím a partnerským institucím: 596 ks.

Odborná pomoc a konzultace: Duňa Panenková – výstavy skla.

Prachatické muzeum – konzultace ohledně nákupu skla a výstav...

Studenti Jihočeské univerzity – 30 studentů.

Účast v poradních sborech Husitského muzea v Táboře, Muzea O. Kudrny v Netolicích, Prachatického muzea, Muzea v Českém Krumlově.

Dokumentátorka Divadelního a hudebního archivu:

Vyhledávání materiálů k hudební činnosti JUDr. Jana Schwarze ve sbírkovém fondu HA pro badatele MUDr. Josefa Švejdu z Prahy k jeho osobní návštěvě v ČB. – v kanceláři na L. B. Schneidera.

Průběžná a neustávající spolupráce s badatelem Dr. Viktorem Velkem – jeho zájem týkající se témat: Jihočeská dvanáctka, pěvecký spolek Lumír a pozůstalost hudebního skladatele a hudebníka Bohuslava Čumpelíka – nově nalezený čestný diplom B. Č. – zasláno skenem jako nová informace pro badatele, a s badatelkou sl. Bc. Barborou Haasovou na její úspěšně zakončené bakalářské práci o českobudějovickém židovském skladateli Rudolfovi Kendem.

Kurátoři podsbírek Historie:

Odborné konzultace a služby badatelům – celkem 48 badatelů.

Spolupráce s VŠERS Praha, Národním muzeem Praha, Jihočeskou univerzitou, ÚSTR Praha.

Edukační oddělení

Centrum Arpida – spolupráce v rámci zařazení edukačních programů do ŠVP v celém roce 2016.

Spolupráce s Pedagogickou fakultou, Teologickou fakultou, Filozofickou fakultou a Zdravotně sociální fakultou Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích při rozvoji edukačních programů, zadávání kvalifikačních prací a praxí.

Piatnik – dlouhodobá spolupráce při edukačním programu „Středověk, doba, ve které žil Mistr Jan Hus“, která byla doprovodnou akcí k výstavě Jan Hus a Kostnický koncil.

Mgr. Jitka Pešková byla členkou Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku AMG, kde se stala dne 27. 6. 2016 její předsedkyní.

Jitka Pešková v roce 2016 působila jako externí vyučující na katedře pedagogiky a psychologie Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity, kde vyučovala *Základy muzejní pedagogiky* od roku 2015.

Dále se za JČM Mgr. Jitka Pešková zapojila do projektu PF JU a Universität Wien **Univie: summer school for Czech-German Language Tandem: Sommerkolleg České Budějovice 2016** (projekt AKTION 75p1) v rámci volitelného semináře **Erlebnispädagogik im urbanen Raum hautnah miterleben: Oder wenn die Geschichte Spaß macht**, který se konal ve dnech 11. – 30. 7. 2016.

ZÁJMOVÁ A VLASTIVĚDNÁ ČINNOST

Archeologické oddělení

O. Chvojka vedl jihočeskou pobočku České archeologické společnosti. Účastnil se jednání hlavního výboru ČAS v Praze a zorganizoval a vedl plenární zasedání konané v Českých Budějovicích dne 5. 3. 2016 (70 účastníků).

Knihovna

Rovněž v roce 2016 se uskutečnila pravidelná činnost **Historického klubu** dle programu na období měsíců leden – červen a září – prosinec 2016, přičemž vedoucí knihovny spolupracovala s HKlubem jako jeho místopředsedkyně a garant za muzeum. Podílela se na přípravě programu Historického klubu – i jeho Podvečerů literárně historické sekce Historického klubu, které se konají v Jihočeské vědecké knihovně každé poslední pondělí v měsíci.

Přehled kontinuálního a dlouhodobého členství knihovny či vedoucí knihovny ve spolcích a společnostech mimo Jihočeské muzeum:

Společnost přátel exlibris

Knížní značka

Česko-filipínská společnost

Sdružení knihovnicích a informačních pracovníků – SKIP

Knihovnická komise při Asociaci muzeí a galerií

Přírodovědné oddělení

Pracovníci přírodovědného oddělení vedli některé zájmové útvary při JčM (Entomologický kroužek a Geologicko-mineralogický kroužek) nebo se podíleli na jejich činnosti (Mykologický klub JčM). Dále se podíleli na činnosti organizací fungujících při JčM. Jedná se o Jihočeský ornitologický klub (JOK), zoolog je členem výboru, Jihočeskou pobočku České společnosti entomologické a Jihočeskou pobočku České botanické společnosti při Jihočeském muzeu, entomolog a botanik jsou jednatelé příslušných společností.

Mykologický klub JčM (MK JčM): M. Beran, mykolog JčM, odborně garantoval činnost Mykologického klubu JčM. Spoluorganizoval 8 členských schůzí, a 6 přípravných schůzek v rámci přípravy IV. českobudějovických mykologických dnů a před výstavou hub v JčM), a dále společenský večer se soutěží „Houby v octě“. V rámci programu MK JčM přednesl 2 vlastní přednášky, zajistil 2 přednášky externistů a 1 přednášku člena MK JčM (otevřené veřejnosti). V návaznosti na poradnu pro houbaře v období květen – listopad poskytoval každé pondělí od 16:30 do 17:30 hodin konzultační hodiny pro členy MK JčM.

Organizoval a odborně garantoval třídní "terénní mykologické soustředění" pro členy MK JčM a pozvané hosty z partnerských mykologických spolků (Hajnice v Zadním lese, 29. 4. – 1. 5.) a organizoval a odborně zaštilil IV. českobudějovické mykologické dny, (Poněšice, 14. – 17. 10.)

Jihočeský ornitologický klub (JOK): V. Mikeš zoolog JčM, se podílel na přípravě členských schůzí JOK. Do klubové knihovny, kterou spravuje zoolog, bylo zaevidováno 8 nových knih a sborníků, 6 nových časopisů; členové JOK si z knihovny vypůjčili 2 knihy a 3 další zápůjčky trvaly z předchozích let. Zoolog třídil separáty po předchozím zoologovi. Průběžně aktualizuje sekci zoologie a JOK na webových stránkách JčM.

Zoolog se účastnil následujících projektů JOK a/nebo ČSO: 1) Mapování hnízdního rozšíření ptáků ČR, 2) Mapování hnízdního rozšíření ptáků Českých Budějovic, 3) Podrobné mapování hnízdního rozšíření ptáků „Ptačí oblasti – Českobudějovické rybníky“.

Jihočeská pobočka České společnosti entomologické (JP ČSE): Z. Kletečka, entomolog JčM, se podílel na vedení 4 členských schůzí s 4 přednáškami otevřenými veřejnosti, z toho se jednalo o 2 vlastní přednášky a 2 přednášky externistů (viz též 3.3.). Průběžně aktualizuje pozvánky na schůzky na webových stránkách JčM. Zároveň vedl Entomologický kroužek, který se scházel pravidelně každý týden (mimo prázdnin). Kromě entomologických vycházek proběhlo dvoudenní víkendové setkání členů kroužku na terénní stanici Jihočeského muzea na Dívčím Kameni, kde se opět učili sbírat hmyz, chytat hmyz do pastí aj. (18. – 19. 6. 2016 mimo pracovní dobu).

Jihočeská pobočka České botanické společnosti při Jihočeském muzeu: M. Lepší, botanik JčM, spoluorganizoval 3 přednášky, jedno diskusní odpoledne a účastnil se jako jednatel pobočky schůzí výboru.

P. Rajlich, geolog JčM, vedl **Geologicko-mineralogický kroužek**, který se scházel pravidelně každý týden (mimo prázdnin).

Spolupráce se zájmovými a vlastivědnými útvary a nadacemi mimo JčM:

V oblasti geologie bylo pokračováno v kontaktech a společných akcích se sběrateli minerálů jižních Čech.

Mykolog spolupracoval s Mykologickým klubem Jihlava (účast jeho členů na muzeem pořádaném „terénním mykologickém soustředění“, výměna zkušeností z práce s veřejností atd.), s Klubovnou Rychnov u Nových Hradů (mykologická vycházka a výstavka hub).

Zoolog je členem v České společnosti ornitologické a ve Společnosti spolupracovníků Kroužkovací stanice Národního muzea.

Oddělení společenských věd

Správkyně depozitáře Národopisu vedla, organizovala a realizovala celoročně činnost Národopisného sdružení při Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích. Podílela se na přípravě akcí sdružení a koordinovala činnost ve spolupráci s Jihočeským muzeem.

Kurátor podsbírký Historie PhDr. Jiří Petráš vedl, organizoval a realizoval celoročně činnost Regionální letecko-historické společnosti při Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích.

ZAHRANIČNÍ STYKY

Archeologické oddělení

P. Zavřel pokračoval ve spolupráci s Verein für Ostbayerische Heimatforschung při Univerzitě v Passově na přípravě grantu terénního průzkumu německé části Zlaté cesty v úseku Passau – Grafenau – Mauth – Modrý sloup. Pokračovala rovněž spolupráce se spolkem soumarů v Greinetu.

Probíhá rovněž intenzivní spolupráce s kolegy z Německa a Rakouska v rámci Archäologische Arbeitsgemeinschaft Ostbayern/ West- und Südböhmen/ Oberösterreich (O. Chvojka, P. Zavřel) a spolupráce s kolegy z Bavorska – Kreisarchäologie Deggendorf a Straubing (O. Chvojka) a Rakouska – Bundesdenkmalamt Linz, Muzeum Nordico Linz, Muzeum Asparn a. d. Zaya, UNI Wien (O. Chvojka).

Knihovna

Vedoucí knihovny v roce 2016 pokračovala v kontinuální spolupráci s Velvyslanectvím Filipín a v knihovně muzea připravila studijní materiál i program speciální badatelské návštěvy Mgr. Jana Vytopila, zástupce velvyslance ČR na Filipínách. Pokračovala spolupráce s Lucienem Spithaelem a Johannem Wionczekem, belgickým a rakouským badatelem, korespondenty vídeňské akademie věd, kteří dlouhodobě studují v Evropě dostupné prameny a literaturu k dějinám Filipín. Byla navázána korespondence s prof. Ambethem Ocampou, zástupcem ředitele National Historical Commission a National Commission for Culture and the Arts, ve věci přípravy jeho zahraniční cesty do Evropy v roce 2017. Dle požadavků Velvyslanectví ČR v Manile byly zpracovány informace o Ferdinandovi Blumentrittovi.

Přírodovědné oddělení

Botanik Martin Lepší, který se dlouhodobě zabývá výzkumem jeřábů, se zapojil do projektu Next Generation – Sequencing Hybridisation and Polyploidy in Whitebeams (Sekvenování příští generace – hybridizace a polyploidie jeřábů), který vede M. Fay a R. Piñeiro v Královských botanických zahradách v Kew v Londýně. Hlavním cílem je zjistit evoluční vztahy britských a kontinentálních, evropských jeřábů. Nasbírané vzorky pro analýzy a herbářové doklady byly na podzim 2016 odeslány řešitelům projektu.

M. Lepší dlouhodobě spolupracuje s Finským přírodovědným muzeem Luomus na projektu Atlas Florae Europaeae – Distribution of Vascular Plants in Europe (Atlas evropské flóry – rozšíření cévnatých rostlin v Evropě). V letošním roce by měla vyjít publikace zahrnující evropské jeřáby, jejichž rozšíření ve středoevropském prostoru zpracovali M. Lepší a P. Lepší.

M. Lepší spolupracoval na výzkumu bavorského endemického druhu jeřábu *Sorbus ratisbonensis* s lesnickou fakultou (Fakultät Wald und Forstwirtschaft) ve Freisingu. Výsledky byly publikovány v roce 2016 v časopisu bavorské botanické společnosti (Berichte der Bayerischen Botanischen Gesellschaft).

Mykolog M. Beran se podílel na činnosti asociace pro výzkum pavučinců v Evropě „Journées Européennes du Cortinaire“.

Zahraniční cesty

Botanik M. Lepší se 5. – 10. 6. 2016 zúčastnil Workshopu pořádaného v Záhřebu mezinárodním svazem pro ochranu přírody IUCN. Tématem workshopu bylo ohrožení a ochrana jeřábů (*Sorbus*) v Evropě. Na workshopu seznámí specialisté (za ČR M. Lepší) aktualizovali, doplňovali a recenzovali pořadateli nashromážděná data o evropských jeřábech. Výstupem budou internetové a tištěné publikace

pro laickou i odbornou veřejnost. Nashromážděné informace budou shrnuty do celoevropské syntézy, která bude publikována v impaktovaném časopisu.

Mykolog M. Beran se zúčastnil Bayerische mykologische Tagung (Německo, Sankt Oswald, 16. – 21. 8.) a „Výročního kongresu asociace Journées Européennes du Cortinaire“ (Švédsko, Borgsjö, 28. 8. – 3. 9., mimo pracovní dobu).

Geolog P. Rajlich s dokumentátorkou S. Venclovou se zúčastnili „Setkání muzejních geologů v Košicích“ 23. – 27. 5. 2016, kde geolog přednesl přednášku „Slovenské nerosty ve sbírkách Jihočeského muzea“.

Oddělení společenských věd

PhDr. Nora Jelínková, zástupkyně ředitele a kunsthistorička realizovala zahraniční kontakty s Archäologisches Landesmuseum Baden-Württemberg – Konstanz, Landesmuseum Niederösterreich – St. Pölten a Österreichisches Jüdisches Museum in Eisenstadt.

DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Archeologické oddělení

Pracovníci archeologického oddělení si individuálně zvyšovali svoji kvalifikaci průběžným studiem odborné literatury, konzultacemi na jiných odborných pracovištích a udržováním kontaktů s předními odborníky v oboru a účastí na kongresech, seminářích apod.

Knihovna

Vedoucí knihovny si individuálně zvyšovala svoji kvalifikaci průběžným studiem odborné literatury, konzultacemi v oboru a účastí na vybraných odborných jednáních.

Přírodovědné oddělení

Pracovníci přírodovědného oddělení individuálně zvyšovali svou kvalifikaci průběžným studiem odborné literatury, návštěvou knihoven, konzultacemi s jinými odbornými pracovišti a prostřednictvím kontaktů s předními odborníky v oboru, účastí na kongresech, seminářích apod.

Geolog, zoolog a entomolog se zúčastnili odborné muzejní exkurze na Broumovsko.

Oddělení společenských věd

Pracovníci oddělení společenských věd si individuálně zvyšovali svoji kvalifikaci průběžným studiem odborné literatury, konzultacemi na jiných odborných pracovištích a udržováním kontaktů s předními odborníky v oboru a účastí na kongresech, seminářích apod.

Edukační oddělení

Muzejní pedagogové si zvyšovali svoji kvalifikaci průběžným studiem nejen odborné literatury, ale též konzultacemi s odbornými pracovníky. Dále pak účastí na kongresech a seminářích.

DALŠÍ AKTIVITY, KONFERENCE A SEMINÁŘE

Archeologické oddělení

Přehled účasti na konferencích a seminářích:

5. 4 – 6. 4. 2016: **Archeologické výzkumy v Čechách v roce 2015 – kolokvium**, Praha, účast O. Chvojka (referát), P. Zavřel.
9. – 10. 6. 2016: **Seminář „Počátky metalurgie“**, Cínovec, účast O. Chvojka (referát)
- 22 – 25. 6. 2016: **26. Setkání archeologické pracovní skupiny Ostbayern/ West- und Südböhmen/ Oberösterreich**, Plzeň, účast O. Chvojka (referát)
31. 8. – 4. 9. 2016: **22. mezinárodní konference „Annual Meeting of the Association of Archaeologists“**. Vilnius (Litva), účast O. Chvojka (referát)
19. – 23. 9. 2016: **48. konference „Archeologie středověku“**, FF JU České Budějovice. Účast: O. Chvojka (referát), Z. Thomová (referát).
4. – 6. 10. 2016: **XIV. mezinárodní konference „Doba popelnicových polí a doba halštatská“**, Kutná Hora, účast O. Chvojka (referát).
6. – 8. 10. 2016: **XII. mezinárodní konference „Archeologie barbarů 2016“**, Mikulov, účast P. Zavřel (referát).
15. – 16. 12. 2016: **15. mezinárodní kolokvium „Problematika germánské a římskoprovinciální archeologie“**. Bratislava (Slovenská republika), účast P. Zavřel (referát).

Knihovna

Vedoucí knihovny se zúčastnila pracovního jednání:

30. 11. – 1. 12. 2015: **„17. konference Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě 2016“**. Národní archiv, Praha.

Přírodovědné oddělení

Pracovníci oddělení se zúčastnili dále uvedených seminářů.

Botanik M. Lepší pokračoval v doktorandském studiu na Katedře botaniky Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity. Úspěšně složil státní závěrečné zkoušky z botaniky. Umístil se na 1. místě v katedrovém hodnocení doktorandských seminářů. Pracuje na dizertační práci. Zúčastnil se floristického kurzu České botanické společnosti v Mladé Boleslavi (3. 7. – 7. 7.).

Entomolog Z. Kletečka se zúčastnil konference **„Stromy v sídlech“** v Třeboni, kde přednesl přednášku „Rozpoznávání přítomnosti významných druhů hmyzu na stromech v sídlech a jiné nelesní zelení“ 15. 12. 2016.

Dokumentátor L. Černý se zúčastnil týdenní preparátorské stáže ve Slezském zemském muzeu v Opavě (15. – 19. 2. 2016), v rámci stáže byl proškolen v preparaci a zároveň vyrobil 2 dermoplastické preparáty (kunu a veverka).

Mykolog M. Beran se zúčastnil semináře **„Novinky studia velkých hub“** v Národním muzeu (14. 5.).

Mykolog se podílel na organizaci **IV. českobudějovických mykologických dnů** (Poněšice, 14. – 17. 10.) při příležitosti 50. výročí založení Mykologického klubu v Č. Budějovicích.

Oddělení společenských věd

Kurátoři podsbírky Historie:

MGR. LEOŠ NIKRMAJER

1. 4. 2016: Konference VŠERS na Krajském úřadě v Českých Budějovicích, účast a příspěvek **Předvolební atmosféra a průběh svobodných voleb do FS v okrese Č. Krumlov v roce 1990.**
4. 5. 2016: Slavnostní křest sborníku **Cesta ke svobodě a její dozvuky** a seminář k výročí osvobození pořádaný v Klatovech.
20. 5. 2016: Konference **Orosené dějiny** v Městském muzeu v Ústí nad Labem – příspěvek **Problémy kolem udělování koncesí k hostinské a výčepnické činnosti za 1. Republiky.**
20. 6. 2016: Seminář **Jihočeský venkov 2016** v Plástovicích.

Fotografie ze závěrečného dne 25. 5. 2016 z konference věnované historii období let 1968–1971, kterou za Jihočeské muzeum pořádal PhDr. Jiří Petráš, vedoucí oddělení společenských věd. Konference se opět konala ve Státním okresním archivu České Budějovice.

Edukační oddělení

Přehled účasti na konferencích a seminářích:

JITKA PEŠKOVÁ

26. – 27. 4. 2016: **Evropské přesahy muzejní edukace**, Plzeň, účast a příspěvek „Přínos neformálního vzdělávání v muzeu formálnímu vzdělávání.“
27. – 28. června 2016: **Jak pracuje tým (Prezentační a edukační aktivity muzeí jako důvod spolupráce napříč muzejními profesemi)**, Přerov, účast a příspěvek „Týmová spolupráce, jeden ze základních pilířů firemní kultury.“

Oddělení programové a propagační

Oddělení programů a propagace zajišťovalo v roce 2016 produkci 18 výstavních projektů, 10 vernisáží a 26 doprovodných akcí. Zabezpečovalo rovněž návštěvnický provoz muzea a jeho poboček směrem k veřejnosti. Mimo to byla rozvíjena spolupráce s mediálními a obchodními partnery v oblasti marketingu, která si kladla za cíl zvýšit povědomost o činnosti Jihočeského muzea mezi širší veřejností. Návštěvnost roku 2016 se oproti letům loňským zvýšila zhruba o 20.000 a dosáhla více než 93.000 návštěvníků Jihočeského muzea a jeho poboček, což svědčí o vykročení muzea v rámci jeho medializace tím správným směrem. Spolupráce byla uzavřena s Českobudějovickým deníkem, Mladou Frontou Dnes, Českým rozhlasem, rádiem Impuls, Country rádiem, rádiem Beat, rádiem Kiss, Jihočeskou televizí, firmou Lomond media, která zajišťuje propagaci muzejních aktivit na internetu, firmou Alistra, která připravila prezentaci Muzejní noci na Facebooku, Turistika.cz a Paseo.cz, internetové portály zaměřené na volný čas a cestování. Dále pak s vydavatelstvím MCU, které provozuje rozsáhlý mapový informační systém a spravuje turistické portály VisitBohemia.cz a českobudějovickým magazínem BudLive.

Neméně důležitou se rovněž stala aktualizace webových stránek, kterou zajišťovala vedoucí oddělení. Mezi uživateli jsou webové stránky Jihočeského muzea vnímány pozitivně, o čemž svědčí zvýšený počet virtuálních návštěvníků každé jednotlivé akce.

Pro prezentaci muzea v zahraničí bylo také nutno vytvořit nový informační a prezentační materiál. Z toho důvodu vedoucí oddělení v roce 2016 připravila a zajistila výrobu nových informačních brožurek muzea a jeho poboček včetně jazykových mutací v anglickém a německém jazyce. Pro prezentační účely a marketingovou podporu poboček Jihočeského muzea pak byly nově zadány k výrobě videopozvánky v českém, německém a anglickém jazyce, které zvou návštěvníky na tvrz Žumberk u Nových Hradů, do Památníku Jana Žižky z Trocnova a do Muzea koněspřežky. Všechny tyto materiály byly využity při mezinárodní propagaci aktivit Jihočeského kraje nebo například při společné prezentaci zřizovaných organizací Jihočeského kraje v Drážďanech (27. – 30. 10. 2016).

Důležitá byla kooperace se spolupracujícími organizacemi, které poskytly pro prezentaci muzea vlastní prostor. Mezi tyto organizace patří: ZOO Hluboká nad Vltavou, Hvězdárna a planetárium České Budějovice, Střední odborná škola veterinární, mechanizační, zahradnická a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky České Budějovice a Jihočeské zemědělské muzeum v Netěchovicích.

V rámci vánoční výstavy byla taktéž uzavřena spolupráce s Českou poštou, která zajistila roznášku letáčků do schránek obyvatel Českých Budějovic. Letáčky propagovaly jak celou výstavu, tak i doprovodné akce, které byly k této výstavě připraveny.

Zajímavým počinem tohoto roku byla spolupráce s turistickými destinacemi Buškův Hamr, Hradem Pořešín a Kulturním a informačním centrem ve Velešíně. Vedoucí oddělení Bc. Hana Švejkarová společně se zástupci těchto destinací zrealizovala návštěvnický pozitivně hodnocený projekt s názvem Po stopách Jana Žižky z Trocnova, který byl financován z dotačního fondu Jihočeského kraje s názvem Podpora cestovního ruchu.

Z důvodu nárůstu přednášek, které se mnohdy dublovaly s činností klubů a spolků, bylo nutno vytvořit v nově zrekonstruovaných prostorách muzea druhý přednáškový sál, který vedoucí oddělení programů a propagace vybavila novými židlemi a zajistila nákup velkého promítacího plátna. Ve spolupráci s kurátorkou umělecko-průmyslových sbírek byl pro tento účel vybrán barokní nábytek a tapisérie ze sbírkového fondu muzea, jež společně navrátily tomuto sálu původní název „Barokní sál“. Ke konci roku 2016

byl pak výstavní prostor rozšířen i na chodby muzea a nabídl tak využití pro další výstavní činnost v tzv. průběhových vitrínách, které dodala a nainstalovala firma Revyko. Instalaci však předcházel nákup UV fólií, které byly vedoucí oddělení programů a propagace objednány u firmy A-grafika a nainstalovány do všech oken na chodbách muzea, aby sluneční paprsky nepoškodily vystavované předměty. Do budoucna se o tyto výstavní prostory podělí všechna oddělení Jihočeského muzea.

Ředitel muzea Ing. František Štangel (vlevo) na otevření výstavy Tajemná Indonésie. Komentované prohlídky se při vernisáži zúčastnil Mgr. Patrik Červák, vedoucí OKPP JČK (druhý zleva), Ing. Rudolf Švaříček, autor výstavy vedl komentovanou prohlídku pro hosty vernisáže (třetí zleva) za účasti Aulia Amana Rachmana, velvyslance Indonéské republiky.

Ing. František Štangel, ředitel muzea (druhý zleva stojící) představuje nové výstavy na tiskové konferenci před vernisáží dne 17. 5. 2016.

**V ROCE 2016
BYLY REALIZOVÁNY NEBO POKRAČOVALY TYTO VÝSTAVNÍ PROJEKTY:**

Island, země nespoutaná
12. 1. – 10. 2.

Výstava orchidejí
12. 2. – 22. 2.

Život našich předků na venkově (velikonoční výstava)
20. 2. – 1. 5.

Život v krajině staletých dubů
25. 3. – 21. 8.

Stromy jako domy
22. 4. – 16. 10.

Život ve tmě (prezentace děl nevidomých sochařů)
27. 4. – 15. 5.

Tajemná Indonésie (autorská výstava cestovatele Ing. Rudolfa Švaříčka)
25. 4. – 31. 12.

Vltavíny a jiná přírodní skla
10. 5. – 31. 12.

S Podšumavanem na dvou kolech
18. 5. – 31. 12.

Svět loutek a jejich kamarádů
28. 5. – 31. 8.

Střípky z Doudlebska
11. 6. – 30. 9.

Slavné stavby Českých Budějovic
1. 6. – 14. 8.

Střelecké terče (výstava na tvrzi Žumberk)
10. 7. – 30. 9.

Sklo mnoha barev
21. 9. – 31. 12.

Výstava hub
3. – 7. 10.

Výstava chryzantém (výstava na tvrzi Žumberk)
22. – 23. 10.

Krása betlémů (vánoční výstava)
24. 11. 2016 – 8. 1. 2017

Ryby a lidé, Rožmberkové a rybníkářství v jižních Čechách a ve Waldviertlu
Dlouhodobý výstavní projekt v prostorách tvrze Žumberk

Vernisáž výstavy o starých velocipedech ozvláštnilo vystoupení spolku Podšumavan, který připravil výstavu s Podšumavanem na dvou kolech.

Z vernisáže výstavy Sklo mnoha barev. Uprostřed při výkladu kurátorka výstavy PhDr. Nora Jelínková.

Z výtvarné soutěže k výstavě Sklo mnoha barev.

Ukázky plakátové tvorby muzea v roce 2016. Grafickou podobu plakátů a pozvánek na akce Jihočeského muzea vytváří Tereza Fojtlová, grafička a výstavní aranžérka.

Nezbedné pohádky udělaly v muzeu pěknou mikulášskou a vánoční atmosféru.

Z vernisáže vánoční výstavy Krása betlémů.

Děti během komentované prohlídky vánoční výstavy s PhDr. Hanou Soukupovou, etnografkou muzea.

Z edukačního programu při vánoční výstavě Krása betlémů.

Stálé expozice:

- Příběh města Českých Budějovic, stálá expozice Jihočeského muzea v Českých Budějovicích (I. část) – hlavní budova
- Lidový malovaný nábytek z jižních Čech, Lapidárium, Rožmberský úředník – stálé expozice na tvrzi Žumberk
- Strážní domky a drážní strážníci na území koněspřežní železnice České Budějovice – Linec, stálá expozice v Muzeu koněspřežky.
- Významné milníky husitství v českých a německých dějinách – Jan Žižka z Trocnova, stálá expozice v Památníku Jana Žižky z Trocnova

Doprovodné a jiné akce Jihočeského muzea:

Novoroční koncert vážné hudby

Předání Velkopátečních nitek

Muzejní noc

Poznávání památek za letního úplňku – České Budějovice (3 vycházky) a tvrz Žumberk (1 vycházka)

Trocnovské slavnosti

Poradna pro houbaře (květen – listopad). V rámci aktivit Mykologického klubu

Křest knihy „Po stopách krále Jiřího z Poděbrad“

Křest knihy „Bošilecký poklad“

Křest knihy „Slavné stavby Českých Budějovic“

Kompas 2016 – turistický veletrh cestovního ruchu

Mezinárodní den památek

Vánoční divadelní vystoupení v podání Divadla potulného čajovníka

Popletená pohádka studentského divadla SOŠ veterinární, mechanizační a zahradnické a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky (celkem 3 divadelní vystoupení)

Bc. Hana Švejkarová, vedoucí programového a propagačního oddělení, připravila nápaditou prezentaci muzea na veletrhu Kompas.

Koledování s Úsvitem – zpívání vánočních koled na schodech Jihočeského muzea

Vánoční perníkové tvoření a aranžování se SOŠ veterinární, mechanizační a zahradnickou a Jazykovou školou s právem státní jazykové zkoušky České Budějovice

Mikuláš v muzeu – Mikulášská nadílka pro děti

Koncertní vystoupení souboru Žestě 200

Koncertní vystoupení souboru Cantus Firmus

Hudební slavnosti Emy Destinnové

Promítání filmu Adalbert Stifter

Promítání filmu Osud tří srdcí

Seminář Život ve tmě

Festival Očima generací – projekt na podporu rozvoje kultury, vzdělávání a tradičních hodnot ve společnosti

Exponáty ze sbírek Jihočeského muzea
vystavené na veletrhu Kompas
27. 4. 2016.

Externí spolupráce

Hasičení na půl cesty – Památník Jana Žižky z Trocnova

Den koní a dětí – Památník Jana Žižky z Trocnova

Odborná spolupráce na výstavních expozicích:

Buškův Hamr – Mgr. Alexandra Khadka z Oddělení společenských věd

Semenec – RNDr. Petr Rajlich, CSc., Ph.D. z Přírodovědného odd.

Býšov – RNDr. Petr Rajlich, CSc., Ph.D. z Přírodovědného odd.

Muzejní noc 2016

Mujejní noc se v tomto roce uskutečnila v prostorách historické budovy Jihočeského muzea v Českých Budějovicích. Díky prezentaci na facebookových stránkách ji navštívilo velké množství návštěvníků, převážně z Českých Budějovic. Muzejní noc se nesla v duchu loutek a loutkových divadel a vycházela z výstavy Svět loutek a jejich kamarádů, kterou zrealizovalo Oddělení společenských věd. Nabitý kulturní program byl zaměřen především na rodiny s dětmi, které také tvořily převážnou část účastníků. Velký zájem vzbudila například divadelní představení, scénická čtení o Faustovi a Markétce nebo soutěžní klání ve stolních hrách, jež zapůjčila firma Piatnik s.r.o. Neméně zajímavou se pro návštěvníky stala řezbářská dílna SUPŠ svaté Anežky České v Českém Krumlově, která se svými studenty prezentovala řezbářskou výrobu loutek. Muzejní noc 2016 navštívilo celkem 1.500 návštěvníků.

Z muzejní noci, která se v roce 2016 konala v hlavní budově muzea.

Z výstavy Svět loutek a jejich kamarádů. Její autorkou a garantkou byla Bc. Petra Prokopová, DiS.. Díky oblíbě výstavy především u dětského publika se námět výstavy stal hlavním tématem Muzejní noci, která se konala 27. května 2016.

Během muzejní noci si děti zblízka prohlédly řadu exponátů.

Muzejní noc nabídla pestrou škálu aktivit zejména pro děti.

Trocnovské slavnosti 2016

Do Památníku Jana Žižky z Trocnova se v rámci Trocnovských slavností nechalo zlákat na 2500 návštěvníků. Ve spolupráci s městem Borovany, které společně s hasiči a Hasičskou vzájemnou pojišťovnou zajistilo technické zabezpečení celé akce, byl pro návštěvníky připraven zábavný, kulturní a vzdělávací program, na jehož realizaci se kromě vedoucí oddělení programů a propagace podílelo oddělení edukační, které připravilo zábavu a vědomostní soutěže pro děti. Nechyběla ani ukázka lidových řemesel. Lidoví tvůrci nabízeli kromě prezentace svých dovedností i výrobky k prodeji a vytvořili tak pro návštěvníky malý řemeslný jarmark.

Stupňující se zájem o tento druh kulturního vyžití svědčí o oblíbenosti i potenciálu tohoto místa, jež hrálo v historii našich dějin významnou roli.

Zpracovala: Bc. Hana Švejkarová

Mgr. Lukáš Faktor, vedoucí edukačního oddělení, připravil řadu aktivit v rámci dětského programu na Trocnovských slavnostech. Program pro děti probíhal kolem muzea a na vybraných místech v areálu Památníku Jana Žižky z Trocnova.

Z Trocnovských slavností v září 2016. Také na 3. ročníku byly prezentovány oblíbené ukázky staré hasičské techniky díky vynikající spolupráci se Sdružením hasičů Čech, Moravy a Slezska. Za Sdružení hasičů ČMS se na přípravě a zajištění Trocnovských slavností podílel Mgr. Jiří Žižka, starosta Okresního sdružení hasičů České Budějovice, náměstek starosty a velitel SDH Rankov.

VÝZNAMNÉ NÁVŠTĚVY V ROCE 2016

Dne 17. května 2016 byla zahájena výstava Tajemná Indonésie za účasti Aulia Amana Rachmana, velvyslance Indonéské republiky v ČR.

4. 5. 2016 Velvyslanec Slovinska, J. E. p. Leon Marc.
17. 5. 2016 Velvyslanec Indonésie, J. E. p. Aulia Aman RACHMAN
19. 5. 2016 Ministr vnitra ČR a poslanec Parlamentu ČR Milan Chovanec

VÝZNAMNÍ PARTNEŘI MUZEA

Jihočeský kraj, Odbor kultury a památkové péče Jihočeského kraje
Jihočeská centrála cestovního ruchu
Statutární město České Budějovice

Český rozhlas České Budějovice – mediální partner
Jihočeská televize – JTV, a.s.

KOH-I-NOOR HARDTMUTH, a.s.,

Jihočeská zoologická zahrada Hluboká nad Vltavou,
Hvězdárna a planetárium České Budějovice s pobočkou na Kleti,
Jihočeské zemědělské muzeum v Netěchovicích,

Střední odborná škola veterinární, mechanizační a zahradnická a Jazyková škola s právem státní
jazykové zkoušky České Budějovice,
Střední škola obchodu, služeb a podnikání a Vyšší odborná škola České Budějovice,
SUPŠ svatě Anežky České v Českém Krumlově,

ČEZ, a.s.
Piatnik s.r.o.,

Miroslav Mareš Agentura Kultur - kontakt,
Český rozhlas,

Tiskárna Inpress,
W.I.P. Reklama s.r.o.,
EM grafika,
A-grafika,
Karmášek s.r.o.,

Město Borovany,
Klub tradic Borovany,

Tyfloservis, o. p. s.,
Nadační fond Mathilda,

Alistra, s.r.o.,
Cor Apertum o.s.,
Livingstone s.r.o.,

Festivalová kancelář Emy Destinové,
Ateliér Tvor,
BudLive,

Rybářství Nové Hrady, a.s.
JK Argos,

Hasičská vzájemná pojišťovna,
Služba VD,

Klub Podšumavan,
Klub českých turistů,
Jižní Čechy pohádkové v.s.

Z ČINNOSTI JEDNOTLIVÝCH ODDĚLENÍ MUZEA

EDUKAČNÍ ODDĚLENÍ

Edukační oddělení připravilo v roce 2016 třináct edukačních programů. Ze všech jmenujme alespoň tyto:

„Středověk, doba, ve které žil Mistr Jan Hus“

Od 1. 1. 2016 do 13. 1. 2016 probíhal edukační program, určený nejen základním školám. Edukační program navazoval na výstavu, vytvořenou ze stavebnice Playmobil, která představila život ve středověku – dobu, ve které žil Mistr Jan Hus. Programu se účastnili především žáci ZŠ a MŠ, ale cestu si k nám našli i studenti SŠ a zdravotně znevýhodnění – žáci z MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené České Budějovice a z centra Arpida. V rámci edukačního programu probíhaly soutěže podpořené společností Piatnik, která darovala vylosované třídy didaktické hry a jednotlivcům lístky do Playmobil Fun Parku.

Zároveň každý návštěvník edukačního programu dostal jednu figurku postavičky Playmobil. Edukační program navštívilo 173 žáků.

„Orchidejový rozcestník“

Ve dnech 15.–19. 2. 2016 probíhal edukační program „Orchidejový rozcestník“ k tradiční výstavě orchidejí. Programu se účastnili žáci MŠ, ZŠ a z centra Arpida. Dozvěděli se minimum o orchidejích, jak vypadá orchidej, ze života orchidejí, zajímavosti o orchidejích, orchideje v jižních Čechách. V rámci programu žáci vytvořili vlastní orchidej z papíru, kterou si odnesli domů. Návštěvnost byla 214 účastníků.

„Stromy jako domy“

Od 22. 4. do 16. 10. 2016 proběhla přírodovědná výstava nazvaná „Stromy jako domy“. Pro MŠ a ZŠ byl připraven stejnojmenný edukační program s využitím pracovních listů. Čtyři zástupci u nás běžně rostoucích stromů byli představeni v biotopech: smrk a dub v lese, jabloň na venkovské zahradě a vrba u rybníka. Savci a ptáci byli rozmístěni podle jejich typického nebo původního výskytu. Jedním z hlavních cílů výstavy bylo připomenutí významu stromů v přírodě. To, že jsou nejen domovem, ale často také potravou. Zaměřili jsme se především na vzájemné vztahy a vazby stromů s živými organismy, ať už to jsou zvířata, hmyz nebo představitelé rostlinné říše a hub.

Výstavou jsme chtěli motivovat především dětského návštěvníka ke všímavosti při pobytu v přírodě, umění pozorovat a poznávat vztahy mezi jejími obyvateli. Využívat přírodu jako pozoruhodný zdroj informací, jejíž zákonitosti by měl člověk respektovat a chránit. Výstava byla doplněna o interaktivní prvky, které dětem lépe přiblížily dané téma. Součástí výstavy byl koutek s rekordy z říše zvířat, vytvořený ze sbírek našeho muzea. Celkově se přišlo podívat 72 školních skupin, což představuje 1232 dětských účastníků a jejich doprovod.

„Poznej houby zblízka“

Od 3. do 9. října 2016 proběhla tradiční výstava hub, jejíž pravidelnou součástí je edukační program pro skupiny mateřských, základních i středních škol. Ve výstavě žáci houby určovali a poznávali druhové odlišnosti. Velký zájem děti projevíly o jedovaté houby. Na jejich dotazy odpovídal garant výstavy Mgr. Miroslav Beran i členové Mykologického klubu České Budějovice. V pracovním listu si žáci prověřili získané informace. Doplněkem byly i výtvarné činnosti s tematikou ochrany hub. Výstavou s edukačním programem prošlo 18 školních skupin, tedy 390 osob.

„Krása betlémů“

Ve dnech 23. listopadu – 8. ledna 2017 probíhal edukačním program Krása betlémů, který doplňoval vánoční výstavu. Návštěvníci edukačních programů si nejprve prohlédli s muzejními pedagogy komentovanou výstavu a potom tvořili dle svých možností a věku. Vybarvovali papírový betlém, vyplňovali pracovní list, tvořili malou svíčku ze včelího vosku do oříškové lodičky nebo si vyráběli zdobenou vánoční obálku. Program výstavy navíc zpestřovali lidoví tvůrci, kteří předváděli různá stará řemesla, například dřevorezbu, pečení vánočního pečiva nebo malování na keramiku. Programem prošlo 1549 dětí ze základních, středních a mateřských škol a dalších organizovaných skupin.

Edukační programy pro znevýhodněné návštěvníky

Edukační oddělení připravuje též programy pro sociálně a zdravotně znevýhodněné návštěvníky. Veškeré edukační programy, které jsou nabízeny, jsou upravovány dle potřeb jednotlivých skupin, které se na program přihlásí. V roce 2016 byly provedeny edukační programy pro skupiny se sluchovým, zrakovým, tělesným i mentálním znevýhodněním.

Odborná spolupráce s centrem Arpida, centrem pro rehabilitaci osob se zdravotním postižením, o. s. pokračuje již od roku 2014. Byla vytvořena nabídka edukačních programů, navazujících nejen na RVP, ale též přímo na ŠVP školy. Pro centrum Arpida byly v roce 2016 připraveny například programy „Příběh města, Tajemná Indonésie, Život v pravěku, Orchidejový rozcestník, Krása Betlémů.“

Mgr. Lukáš Faktor

REGIONÁLNÍ ODBORNÉ PRACOVISŤE PRO LIDOVOU KULTURU ZA ROK 2016

A. Akce v rámci dotačního programu: podpora tradiční lidové kultury, Křt: B

Název projektu: Těstohrátky aneb Jihočeské tradiční pečivo v obraze; příprava pořízení a zpracování dokumentace k vydání na DVD).

Projekt zachovává koncepční a tematický záměr projektů (Těstohrátky aneb Jihočeské tradiční pečivo) z let 2014 –2015.

Demonstrace lidového pečiva v Jihočeském muzeu i v ostatních jihočeských muzeích nejen odráží dlouholeté dokumentační úsilí, ale je i trvalou a návštěvníky očekávanou a vyžadovanou součástí zvykoslovných akcí.

Z kapacitních, technických i finančních důvodů nebylo možné realizovat doprovodné DVD k publikaci v takovém rozsahu, jak by si tato tematika a její dokumentace zasloužovala. Je pouze profilové – zachycující pouze základní typy zvykoslovného pečiva – umožňující ukázky pouze ve zkrácené informativní verzi; různorodý videozáznam zachycuje atmosféru prostředí související akce či přímo domácího prostředí předvádějícího, dává možnost autorům svou práci komentovat...

Připravovaný záznam má podobu čistě instruktážní, soustředěnou na detail techniky, kde sebepodrobnější a sebepečlivější popis nestačí a lze tak i podrobně obrazově demonstrovat co nejvíce technických postupů.

Vlastní technický záznam byl prováděn studiově ve 2 videoverzích:

- a) se slovním doprovodem pro edukační a dokumentární archivní účely
- b) pouze obrazově bez mluveného komentáře pro DVD – forma zvolena pro možnost využití prezentace v rámci mezinárodních projektů či prezentací v zahraničí.

Pro zabezpečení archivní dokumentace (a dlouhodobé zachování archiválií ve sbírkovém fondu Jihočeského muzea v Českých Budějovicích) byly jednotlivé postupy zaznamenány i klasickou fotocestou.

B. Vlastní činnost

Badatelská činnost:

Koresponduje s plánovanými hlavními úkoly pracoviště, výstavními akcemi a přednáškovou činností.

Internetový portál Jihočeská řemesla

Doplňování databáze tradičních řemesel a tvůrců.

Propagace:

V rámci akcí Jihočeského muzea – Muzejní noc, doprovodné i samostatné, vč. podkladů a konzultací pro edukační oddělení.

Pravidelně jsou zajišťovány prezentace lidových tvůrců a řemeslníků v rámci názorných demonstrací a tvůrčích dílen, využívaných zejména v období Velikonoc, adventu, Vánoc – rozšiřovány i o „řemeslo nejoblíbenější“ tj. video i „živá“ prezentace tradiční lidové kuchyně.

Veřejné akce:

Součástí všech akcí je odborná textová část související s tématem, příp. doplněna video zpracováním dokumentace pořízené v terénu.

Dokumentace:

Koresponduje s jednotlivými výstavními a vzdělávacími akcemi a projekty: MK ČR, Jihočeský kraj, mezinárodní i národní projekty, regionální akce, lidoví tvůrci.

Prezentace:

Akce v rámci mezinárodních i vlastních akcí Jihočeského kraje, Jihočeské univerzity, Jihočeského muzea a jeho pracovišť.

Přednášková činnost: Prezentace tradic jihočeského regionu:

Jihočeské výroční zvykosloví: masopusty, postní období a Velikonoce, advent a Vánoce.
Jihočeské tradiční speciality-pořady pro ČR.

Konzultační činnost a participace:

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích

- participace doprovodných programů projektu Jihočeského muzea, Muzejní noc, výstavy a akce ostatních pracovišť,
- operativní konzultace na základě konkrétních požadavků (jednotlivci, instituce – zejm. studentské a diplomové práce a obce),
- odborné posudky a doporučení k ediční činnosti a koncepcím.

- Nominace

Cena hejtmána JK

Roku 2015 byl podán návrh na udělení titulu Cena hejtmána Jihočeského kraje za zachování a rozvoj lidových tradic Jihočeského kraje trhovosvinenským keramikům Aleně a Martinovi Rabochovým (navrhovatel Město Trhové Sviny) a Miroslavu Stecherovi z Českých Budějovic (navrhovatel Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích) za celoživotní přínos v oblasti folklóru a zachování a rozvoj dudáckých tradic regionu i k životnímu jubileu, vč. rozboru činnosti + videoprofilu výrobce.

V roce 2016 byl nominovaným tento prestižní titul udělen.

Roku 2016 byly podány návrhy Jihočeského muzea v Českých Budějovicích (vč. zpracování podkladů a videoprezentace) na udělení titulu Cena hejtmána JK pro ing. Pavla Sarauera z Horní Plané: Šumavská holubička štípaná z jednoho kusu dřeva a pro Mistra cukrářského Miroslava Pelikána z Českých Budějovic k jeho významnému životnímu jubileu (90 let). Město Sedlice nominovalo o. p. s. Sedlická krajka.

Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Jihočeského kraje

Přijato usn. č. 659/2013/RK ze dne 13. 6. 2013 v souladu s vládním usnesením o Koncepci účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v ČR, a k implementaci Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví, již je Česká republika smluvní stranou od 18. května 2009. Jeho hlavním účelem je ochrana, zachování, identifikace, rozvoj a podpora nemateriálního kulturního dědictví na území České republiky.

Usnesením č. 1025/2016/RK-96 ze dne 8. 9. 2016 byl jihočeský Seznam doplněn o 3 nominované statky:

Baráčnická tradice-udržování lidových tradic regionu a prezentace jihočeského folklóru

Navrhovatel: Obec Pištín (ve shodě s ostatními aktivními župami působícími v Jihočeském kraji).

Milevské maškary

Navrhovatel: Maškarní sdružení Milevsko, spolek pro udržování tradic v Milevsku.

Vltavan Purkarec – tradice voroplavby

Navrhovatel: Spolek Vltavan v Purkarci.

Včetně doplňování portálu Jihočeská řemesla a s tím související prezentace tradičních řemesel.

Prezentace tradičních řemesel v rámci zvykoslovných akcí Jihočeského muzea – ilustrativní výstava + doprovodné akce + odborné komentáře a texty: Velikonoce, Vánoce (akce Jihočeského muzea v Českých Budějovicích a Statutárního města České Budějovice: kaleidoskop jihočeských tvůrců betlémů i tradičních řemesel a zvyků s důrazem na prezentaci osobností oceněných hejtmanem JK, ministrem kultury ČR a dudácké kultury regionu i genezi vánočního cukroví); etnografické reálie života prvorepublikových Českých Budějovic zaznamenaných ve filmu Stanislava Skřivánka *Osud tří srdcí* a tradice Vránkových koled.

Statutární město České Budějovice

Masopust – 26. ročník (organizace + odborná garance).

Českobudějovičtí občané opět měli možnost vidět typické jihočeské koledy, jak je ještě mohou znát z terénu: růžičkovou z Doudleb a mečovou v podání mužské i ženské části Jihočeského souboru písní a tanců Úsvit doplněné o hosty dětské koledy z Ločenic a její „vysekávání kop“ u kašny i koledníky českobudějovických folklórních souborů *Furiant*, *Malý Furiant* a *Úsvifáček*.

Kolem muzea procházel masopustní průvod směrem na budějovické náměstí.

Na tradiční koledě na náměstí Přemysla Otakara II. spolupracovala také PhDr. et Mgr. Marcela Macková.

Hrály dudy – Podvečer s dudami a dudáky

Akce pořádaná Jihočeským muzeem v Českých Budějovicích, Jihočeským souborem písní a tanců Úsvit ve spolupráci se strakonickými organizátory MDF za podpory Statutárního města České Budějovice a sponzorství Budějovického Budvaru, n. p. je již od roku 2004 jakousi hudební pozvánkou do Strakonice a seznámení českobudějovické veřejnosti se zahraničními účastníky tradičního bienálního setkávání dudáků ze všech koutů světa.

Občané jihočeské metropole se s dudáckou kulturou bohužel mohou setkat jen jedenkrát za 2 roky v rámci této doprovodné akce. Dudácká středa se konala dne 24. srpna 2016 na LS KD Slavie byla hudebním pozváním na již dvaadvacátý strakonický Mezinárodní dudácký festival. Bohatství svých lidových hudebních tradic kromě jihočeských souborů předvedli i osobnosti dudácké muziky Mick Loos (Německo) a Rudolf Lughofer (Rakousko) se svými hudebními skupinami.

Mick Loos – interpret, pedagog, výrobce hudebních nástrojů z dolnosaského Burgdorfu (reg. Hannover). Jako instrumentalista, organolog i pedagog se soustřeďuje na flétny a dudy z celé Evropy. Škála jeho hudebních aktivit je velmi pestrá: od projektů staré a lidové hudby k folkrocku, od sólové hry a spolupráce s jinými hudebními formacemi až k studiové práci filmových a televizních produkcí, muzikálů... Jeho doménou je prezentace tradiční hudby a hra na různé historické a lidové nástroje: od 16. století datovaných renesančních německých komorních menších a tišších tzv. hümmelchen, zvukově i prstokladem zajímavých dud francouzských, přes dudy dmýchací, jak je známe u nás, až po tradiční irské dudy Uilleann pipes.

Rudolf Lughofer – výrazná osobnost dudácké kultury Rakouska: aktivní dudák, výrobce dud, publicista, autor dudácké literatury, neúnavný organizátor dudáckých akcí a hlavně dlouholetý věrný přítel všech nejen jihočeských dudáků. Před dvěma lety proběhl v rámci akce Hrály dudy křest jeho publikace *Grenzenlos – die Wiederkehr des Dudelsacks* (Bez hranic – Návrat dud). Dudy (ještě před dvěma sty lety ve střední Evropě běžný hudební nástroj) byly v Rakousku a Bavorsku zapomenuty, v Čechách, zejména na jihozápadě, a na Slovensku přežily. Před asi čtvrt stoletím si někteří rakouští muzikanti, mezi něž patří i R. Lughofer, přivedli dudy opět zpět do země pod Alpami. Centrem dudácké muziky se stal hornorakouský Kremsmünster.

Dudácká dílna 2016 – 3. ročník

V intencích plnění Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v ČR v následném znění Statutu Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Jihočeského kraje, jehož hlavním účelem je ochrana, zachování, identifikace, rozvoj a podpora nemateriálního kulturního dědictví na území Jihočeského kraje byl statek Dudácké tradice jihočeského regionu (navrhovatel: Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích) usn. č. 1032/2015/RK-72 ze dne 8. 10. 2015 zapsán do Krajského seznamu.

Akce Dudácká dílna, jejímž hlavním pořadatelem je od roku 2016 Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, svým zaměřením spadá mezi stěžejní akce této oblasti a splňuje podmínky péče o projevy lidové kultury jižních Čech.

Dudácká dílna byla v 80. letech 20. stol. projektem tehdejšího Krajského kulturního střediska a Josefa Režného realizovaným KKS, MěKS Strakonice a MSP Strakonice. Cílem tohoto zejména organologického workshopu bylo praktické využití dud, technika, technologie, stavba nástroje, úpravy, opravy, ladění...).

V letech 1984–1990 proběhly 3. ročníky; ze dvou: 1987, 1990 byly vydány sborníky. Změnou administrativního členění republiky v roce 1990 (zrušení krajů, a tím i některých krajských institucí) i politickými a ekonomickými podmínkami byla tato počínající tradice přerušena.

Na základě zájmu dudáků znovuoobnovení této akce nabylo na aktuálnosti: bylo využito přítomnosti dudáckých kapel, sólových dudáků a výrobců dud na 19. ročníku MDF 2010 ke konzultaci v rámci sa-

mostatného informativního doprovodného programu, zda je reálné a potřebné tuto akci obnovit. Akce proběhla dne 28. 8.2010 pod názvem *Když dudy neladí, dudák si poradí* za účasti cca 30 jednajících s výsledkem akce znovu uvést do života.

A tak se téměř po dvaceti letech roku 2011 obnovením workshopu *Dudácká dílna* s podtitulem *Co si může a musí správný dudák udělat sám*, zaměřeného na problematiku technologie výroby a oprav nástroje Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích s Muzeem středního Pootaví realizovalo první setkání 32 dudáků. Záměrem bylo umožnit setkání všech, kteří si chtěli se zkušenými lektory i mezi sebou povídat o dudách, a dát jim příležitost k vzájemnému předávání zkušeností v teoretických i praktických otázkách výroby, úprav či ladění nástroje.

Pro velký zájem zejména ze stran aktivních hráčů se i na druhém setkání v roce 2013 o dlouholeté zkušenosti podíleli jako lektori s 25 účastníky nejlepší čeští výrobci a znalci dudácké problematiky.

V roce 2016 se, v pořadí již třetího, organologického setkání s lektory Miroslavem Stecherem a Dr. Marcelou Mackovou zúčastnilo 35 dudáků celé republiky.

První den byl věnován tématu *České dudy-tradice a využití v lidové kultuře: geneze, typologie, výroba v ČR a technologie výroby a oprav nástroje: praktické ukázky: výroba a oprava plátků i celých strojků dud, ladění*; den druhý interpretaci dudácké lidové písně z archivních i současných podkladů, návštěvě dílny Miroslava Stechera (2012 udělen MK ČR titul *Nositel tradice lidových řemesel v oboru výroba lidových hudebních nástrojů*, 2016 *Cena hejtmana JK za zachování a rozvoj lidových tradic Jihočeského kraje*), individuálním konzultacím a diskuzi. Pochopitelně se našel i prostor na společné muzicírování.

Z workshopu Dudácká dílna s Miroslavem Stecherem.

Jihočeský kraj

- garance a prezentace současných zvykoslovných jevů, folklóru a řemesel jihočeského regionu,
- hodnotící komise JK pro udělení Ceny hejtmána JK kraje za zachování a rozvoj lidových tradic Jihočeského kraje,
- hodnotící komise JK pro zápis do Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Jihočeského kraje.

MK ČR

- spolupráce v rámci členství v Národní radě pro tradiční lidovou kulturu a grantové komise v oblasti tradiční lidové kultury,
- konzultační činnost v rámci projektů MK.

PhDr. Mgr. Marcela Macková
Regionální odborné pracoviště pro lidovou kulturu

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2016 – TVRZ ŽUMBERK

Žumberk byl tentokrát široké veřejnosti zpřístupněn již od 25. března, tj. na Velký pátek a v březnu bylo otevřeno po všechny 4 sváteční velikonoční dny. Fakticky se pak zavíralo v neděli 30. října. Celkem jsme zde zaznamenali 16 179 návštěvníků.

Nejvíce jich tradičně navštívilo pokračující výstavu Ryby a lidé, a to i díky jejímu zpřístupnění zcela zdarma. Vidělo ji zde 11 205 osob. K samotné výstavě byla zorganizována i jedna doprovodná akce, a sice v sobotu 6. srpna 2016 pod názvem Žumberské odpoledne. Celkem 178 návštěvníků zde kromě komentovaných prohlídek autorkou výstavy mohlo shlédnout i ukázkou živých sladkovodních ryb dodaných novohradskými rybáři a pro děti pak ateliér Tvor opětovně připravil tvůrčí dílnu spojenou s výrobou a malováním modelů ryb. Navíc se venku konalo i loutkové představení Divadla Potulného čajovníka, které tu premiérově představilo hru *O třech motýlkách*, komediální drama z louky u lesa o motýlcích, narozeninové párty a nepovedené pitvě. Celý prostor výstavy byl zároveň preventivně ošetřen fumigací insekticidními dýmovnicemi Dobil Fumigator.

Na I. prohlídkové trase, věnované historii tvrze a lidovému malovanému nábytku, jsme celkově zaznamenali návštěvnost 2 596 osob. II. prohlídkovou trasu (Úředník rožmberský) v baště „C“ a jejích přístavcích shlédlo v průběhu turistické sezóny 164 návštěvníků. V baštách „A“ a „B“, kde je lokalizována III. prohlídková trasa (lapidárium), pak bylo 95 osob. Dne 6. 10. 2016 tvrz navštívili pracovníci ochrany ovzduší úřadů s rozšířenou působností Jihočeského kraje a kraje Vysočina, a to v rámci akce organizované Oddělením ochrany ovzduší a nakládání s odpady Odboru životního prostředí, zemědělství a lesnictví KÚ Jihočeského kraje.

I v roce 2016 se uskutečnila prohlídka za letního úplňku – 20. 7. se jí zúčastnilo 17 platících návštěvníků, kteří absolvovali netradiční prohlídku v netradičním čase s informacemi

Plakát na výstavu terčů A. Hamsíka v Žumberku.

o historii Žumberku, osvětlené nádvoří a po cestě okolo bašt „C“, „B“ a „A“ byl výklad zakončen v interiéru místního kostela Stětí sv. Jana Křtitele.

Jubilejní 30. ročník tradiční výstavy chryzantém, ovoce, zeleniny a suché vazby květin se opět odehrál v předsálí a samotném Rytířském sálu tvrze. Po oba říjnové víkendové dny (22. – 23. 10.) ji vidělo celkem 544 osob, a to včetně emeritního ředitele Jihočeského muzea, Mgr. Pavla Šafra.

V průběhu období od 23. 4. do 28. 10. 2016 zde uzavřelo manželství celkem 28 svatebních párů. Z toho 16 obřadů proběhlo na nádvoří tvrze a zbytek se odehrál na prostranství před baštou „D“ (8 svateb), nebo v půlkruhu (vyhlídková terasa na vodní nádrž), který je součástí jižního úseku hradební zdi (2 svatby). Z důvodu nepříznivého počasí se jeden obřad v říjnu uskutečnil v Rytířském sálu tvrze. Všechny svatební obřady byly pouze občanské.

Ve dnech od 9. 7. do 5. 10. probíhala na nádvoří tvrze výstava novodobých autorských sřeleckých terčů akademického malíře a restaurátora Antonína Hamsíka z Prahy, která se setkala s velice kladným ohlasem z řad návštěvníků objektu. Pan Antonín Hamsík v minulosti restauroval nástěnné malby v baště „C“ i interiéru místního kostela a tato výstava byla poctou k jeho významnému životnímu jubileu.

Během letních prázdnin jsme byli zařazeni do soutěže O meč rytíře Markvarta a to spolu s hradem Pořešín, Buškovým hamrem, domem u Kantůrků ve Velešíně a Památníkem Jana Žižky z Trocnova. Soutěž spočívala v hledání klíčových slov do křížovky na jednotlivých objektech a v získání výsledné tajenky. Byla k ní vydána propagační skládačka s jednotlivými výše vyjmenovanými objekty, jejíž zadní strana obsahovala právě onu křížovku i kontakt na případné soutěžící. Během podzimních trocnovských slavností, které se konaly dne 24. 9. 2016, proběhlo závěrečné slosování o hodnotné ceny.

Z hlediska propagace byla okolní infocentra průběžně zásobována jednoduchým propagačním materiálem (novou skládačkou) o tvrzi i výstavě Ryby a lidé. V dubnu došlo k předělání informační cedule s popisem exponátů v 1. expozici v přízemí a také ke zhotovení popisů u všech sedmi nových dřevěných soch znamení zvěrokruhu, včetně vytvoření a nainstalování nové informační cedule o dřevosochařském sympoziu 2015. Redaktor Českobudějovického deníku Edwin Otta průběžně na stránkách tohoto periodika informoval o průběhu žumberké návštěvnícké sezóny a to na základě telefonických rozhovorů se správcem tvrze. Dne 24. 10. 2016 otiskl Českobudějovický deník krátkou zmínku o průběhu výstavy chryzantém i s doprovodnou fotografií pořadatelů a vystavovatelů.

Před zahájením sezóny 2016 byl do 1. expozici v 1. patře („světnice“) vrácen vývěsní štít hospody „U třech českých sedláku“, rovněž byla převezena intarzovaná truhla z jižních Čech z 2. pol. 17. stol. a téhož dne byla doplněna i expozice lapidária v patře bašty „A“ o tyto čtyři drobné kamenné

Instalace malovaných terčů na nádvoří tvrze Žumberk.

fragmenty z Českých Budějovic: torzo kamenného ostění, torzo kamenného náběhu na okenní ostění, kamenné závaží a torzo profilového kamenného ostění.

Údržbě na tvrzi Žumberk dominovalo v roce 2016 vyspravení a kompletní obílení vnější venkovní fasády tvrze, a to včetně nátěru okapových žlabů a svodů, dále nátěr vnějšího pláště bašty „D“ i s vyspravením jejího poškozeného zdiva. Poškozené venkovní zdivo bylo opraveno i u bašty „C“ a také zde byla obílena takto postižená místa. Všechny uvedené zednické a malířské práce byly provedeny v měsíci červnu. Ve stejném měsíci došlo i ke zhotovení a nainstalování předem schválených replik kovových historických závěsných lamp pro osvětlení nádvoří (pavlače) a průjezdu tvrze v počtu 6 ks. Tímto se realizovala druhá, závěrečná etapa výměny nevhodného vnějšího osvětlení tvrze ze 70. let 20. století. V srpnu byly natřeny všechny nové dřevěné sochy znamení zvěrokruhu ze sympózia v roce 2015 a v říjnu byly vyměněny schodišřové vypínače a opravena poškozená kabeláž ve zdi obytné části budovy.

Roman Josefík

Z vernisáže střeleckých terčů na tvrzi Žumberk 31. 5. 2016..

Autor výřavy malovaných terčů A. Hamsík (vpravo) během vernisáže.

Při prohlídce tvrze Žumberk za úplňku si návštěvníci mohli prohlédnout také interiér kostela s křížovou cestou.

ZÁCHRANA UMĚLECKÝCH SKVOSTŮ ZE SBÍREK JIHOČESKÉHO MUZEA

V roce 2016 bylo v rámci externího restaurování opraveno 22 předmětů z podsbírký uměleckého průmyslu a 3 objekty registrované ve sbírce militarií. Velkého konvolutu čítajícího 20 kusů číšek a pohárů se ujala naše přední restaurátorka skla – Eva Rydlová. Jednalo se převážně o čiré a barevné sklo pocházející z první poloviny 19. století, které se do sbírek muzea dostalo na počátku 20. století již poškozené. Profesionální restaurátorský zásah uvedl předměty do téměř dokonalého stavu.

Dalším zrestaurovaným předmětem bylo vysoké kolo, v pořadí již třetí, jehož oprava byla svěřena specialistovi v tomto oboru – Jaromíru Vožniakovi. Tím byla dokončena několikaletá soustavná práce na kompletaci souboru historických kol pocházejících z konce 19. století, které Jihočeské muzeum vlastní.

Ze sbírky nábytku prošla restaurátorským zásahem tzv. „Vidovská gotická truhla“, která byla dlouhá léta vystavována ve stálé expozici na Žumberku. Opravy se ujal restaurátorský ateliér Františka Kratochvíla. Při uměleckoprůmyslovém rozboru se ukázalo, že nejvíce poškozené bylo bohaté kování, které neslo stopy po předešlých neodborných opravách a snaze o retuše rezavých a zčernalých míst stříbrnou. Po očištění povrchu truhly a odstranění různých laků a nepůvodních šroubů vyšlo najevo, že z původní truhly se v podstatě dochoval pouze korpus. Víko a spodní sokl byly doplněny patrně již v průběhu 19. století.

Zbývající tři předměty vztahující se k plánované výstavě „Léta zkázy a bolesti“ dokumentující období 1. světové války, patří do vojenských sbírek. Lze je zařadit mezi významné artefakty Jihočeského muzea, jejichž ošetření je podmíněno nejen velmi zkušenými a erudovanými restaurátory, ale i podrobným umělecko-historickým průzkumem.

První z výše zmíněných militarií byla unikátní nástřelná deska (obr. v barevné příloze výroční zprávy.), vyrobená z původního opancování rakousko-uherské válečné lodi Arcivévoda Ferdinand Max. Pancíř se do muzea dostal jako dar Vítkovického důlního a hutního těžářstva počátkem 20. století. Jedná se o ocelovou, téměř 5 cm silnou desku, vysokou 115 cm a širokou 99,5 cm. Aby mohl být pancíř vystaven, musel se, vzhledem ke své váze přesahující 333 kg, ukotvit v dřevěném soklu zatíženém hranolovitým 295ti kilogramovým závažím. Deska dokumentuje zásah pěti granátů, z nichž 3 projektily v ocelovém plátu uvízly. Ošetření vlastního kovového korpusu provedl muzejní konzervátor Jan Török. Dřevěný sokl pocházející z první třetiny 20. století, byl zadán specializované firmě zajišťující i velmi náročnou celkovou kompletaci objektu.

Druhou významnou opravovanou památkou byla socha Germánie (Obr. v barevné příloze výroční zprávy.), která patrně stejně jako štít vojenské pomoci, sloužila k zatloukání ocelových hřebů při dobročinné sbírce probíhající v Českých Budějovicích 18. srpna 1915. Výtěžek získaný prodejem a zatloukáním ocelových hřebů byl tehdy poslán na konto Červeného kříže.

Restaurování dřevořezby „Germánie – alegorie války“ se ujal akademický sochař a restaurátor Jaroslav Fuka. Socha byla vyřezána ze špalku dřeva vytvarovaného do siluety stojící ženy, oděné v dlouhý šat ornamentálně zdobený mosaznými hřeby. Původní medailon, který byl situován na prsou ženy, se nedochoval. Mosaznými hřeby byla pobíta i koruna spočívající na hlavě ženy. Socha byla značně poškozena, chyběla zakončení jak pravé, tak i levé ruky původně přidržující velký letecký granát. Dřevo, napadené aktivním dřevokazným škůdcem, bylo lokálně rozpraskané. Poškozené byly i hroty kovových hřebů a odražena byla též část vrcholu koruny a nosu. Povrch řezby byl znečištěn, lazurní lak byl lokálně poškozen oděry a byl značně vyžilý. Po restaurátorském průzkumu bylo rozhodnuto, že chybějící kusy nebudou doplněny, až na čelní část koruny, kde odlomení rušilo celkový estetický dojem. Po očištění sochy se ukázaly jemné rytiny předznamenávající budoucí místa zatloukaných hřebů a vynikla i původní stříbrná barva stylizovaného dělostřeleckého granátu spočívajícího vedle stojící Germánie. Tato socha

Štít válečné pomoci

bude v plánované výstavě tvořit dokonalý pandán se štítem, který opravila akademická malířka a restaurátorka Markéta Pavlíková.

Štít válečné pomoci (viz obr. u článku) vyrobený z lipového dřeva byl sestaven ze dvou částí. Základní podkladové desky složené z několika dílů a naklížené pod vrchní vypouklou deskou, která modelovala vlastní štít. Tato čelní část byla ozdobena křížem a středovým kovovým medailonem s českobudějovickým městským znakem. Celý štít byl bohatě pobit ocelovými hřebíky, takže jeho značná váha ztěžovala manipulaci a při převozu hrozilo úplné rozlomení štítu. Protože byly jednotlivé díly štítu nestejně seschlé a zkroucené, došlo k uvolnění spoje a následnému prasknutí vrchní desky. Při restaurátorském zásahu musely být z povrchu sejmuty nečistoty a prachové depozity. Dřevo, místy velmi nesoudržné, bylo zpevněno petrifikačním roztokem, aby mohla být následně upevněna nalomená část a doplněny chybějící partie. Kované hřebíky, které byly mírně zkorodované, bylo též nutné ošetřit a nakonzervovat. Štít tak získal svůj původní vzhled a může být konfrontován s dobovými fotografiemi, které jej zachycují.

Nora Jelínková

Další ukázky restaurovaných předmětů:

Nástřelná deska – v barevné příloze výroční zprávy.

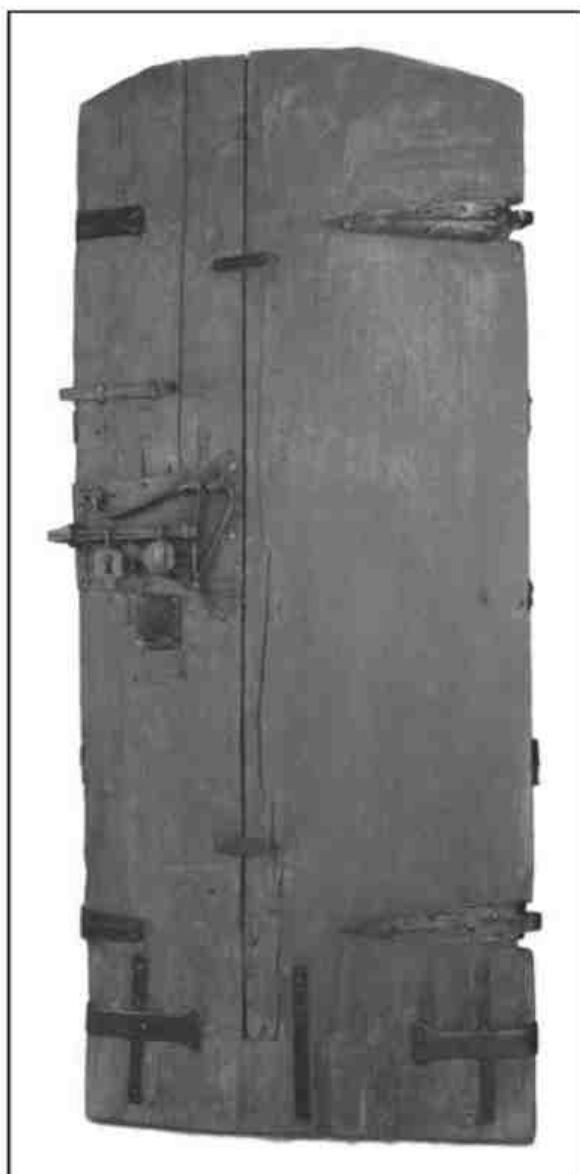
Socha Germánie – v barevné příloze výroční zprávy.

„GOTICKÉ DVEŘE“

V průběhu stěhování, národopisných sbírek z nevyhovujících depozitárních prostor, ve stodole v obci Pašice byly objeveny pod nánosem jiných sbírkových předmětů dosud neznámé masivní, dřevěné železem silně okované dveře. Už při prvním průzkumu bylo evidentní, že se jedná o dveře archaické a velmi zajímavě řemeslně zpracované. Po následné konzultaci s odbornými pracovníky bylo rozhodnuto o následné konzervaci znovuobjeveného unikátu.

Po převozu na pracoviště konzervátorů JČM byly tyto dveře podrobeny důkladné prohlídce a průzkumu s účastí historičky umění PhDr. N. Jelínkové a archeoložky Mgr. Z. Thomové, aby se stanovil další postup konzervace, případného restaurování a přibližné stáří předmětu z čehož by se pak odvodili další postupy a práce na tomto neobyčejném sbírkovém předmětu.

V první fázi jsme přistoupili k podrobné dokumentaci dveří 203cm vysokých, 85cm širokých a 6–7cm silných vyrobených z kvalitních jedlových fošen spojených perem v drážce. Čelní strana dveří je masivně okována šesti železnými pásy se středovým žebrem s masivním tordovaným klepadlem ve tvaru „hruš-

Zadní strana dveří (po konzervaci).

ky", ve stejném pásu je na pravé straně pás rozšířen nakováním do podoby kruhu, v jehož středu je otvor pro klíč. Nalevo od klepadla je připevněn čtvercový železný plát a napravo od klepadla je nesouměrné okování druhého klíčového vstupu. Druhý a pátý pás je na levé straně ukončen pantem. Všechno železné kování je připevněno železnými hřebíky s různými tvary hlav. Povrch vrat nese zbytky několika vrstev nátěrů neurčité barvy. Velkým překvapením byl objev gotické iniciály uprostřed dveří mezi prvním a druhým železným pásem. Dalším poznatkem bylo zjištění, že vrata jsou v dolní části nastavena novým dřevem a místo, kde je původní část dveří, nese stopy po ohni. Příčná okování a dřevo pod ním vykazují stopy po pokusech o vyrazení nějakým těžkým předmětem. Masivní kování je prohnuté a na jednom místě prasklé, dveře jsou v tomto místě mírně deformovány směrem dovnitř. Všechny naše poznatky vytvářejí dojem, že dveře mohly být ve své době kvalitní překážkou proti neoprávněnému vstupu a dobře chránily majetek, či lidské životy. Zadní strana dveří je opatřena pouze několika zesilujícími železnými prvky a masivním zámkem gotického typu.

Po provedení fotodokumentace, byla zahájena vlastní konzervace. Prvním krokem bylo odstranění povrchových hrubých nečistot. Dalším krokem byla celková demontáž dveří a to z důvodu snadnější konzervace železných a dřevěných částí předmětu. Před vyjmutím hřebů držících železné části byl vyhotoven podrobný náčrt, aby při závěrečné montáži nedošlo k záměně jednotlivých hřebů či kovových součástí. Zajímavým objevem po sejmutí železného

čtvercového plechu byly stopy po pokusu o prosekání dveří zřejmě sekerou.

Konzervace vlastního dřevěného korpusu dveří probíhala následovně. Provedlo se celkové, důkladné očištění dřevěných částí za použití destilované vody a neutrálních saponátů po důkladném proschnutí byly rozpadlé části doplněny a slepeny. Následně byly dveře napuštěny konzervačním roztokem SOLAKRYLU v xylenu který zpevnil dřevo a zároveň zbytky původního nátěru.

Železné pásy, kování a zámek byly deionizovány v destilované vodě za pomoci elektrolýzy, následně opískovány jemným korundem a okartáčovány ocelovým kartáčem. Povrch byl ošetřen transformátorem rzi MT 120, který byl esteticky rozleštěn a zalakován PARALOIDEM v xylenu. Na závěr byl použit mikrokrystalický vosk KRNB a za tepla zaleštěn do povrchu. Byly vyrobeny repliky původních hřebů jako náhrada za chybějící nosné hřebíky kování. A dveře byly následně zkompleťovány. Po drobných estetických retuších a zhotovení instalačních prvků byly následně umístěny do expozice gotiky.

Jan Török, Karel Zámek
konzervátoři muzea

Přední strana dveří (před konzervací).

Detail zámku (před konzervací).

Detail poškození dveří (asi prosekáno sekerou, poté přeplátováno železnou deskou).

ZÁPŮJČKA VÝZNAMNÉHO PŘEDMĚTU Z NUMISMATICKÉ SBÍRKY JIHOČESKÉHO MUZEA

Na jaře loňského roku oslovila Správa Pražského hradu Jihočeské muzeum s žádostí o zapůjčení mincí pro chystanou výstavu k výročí vlády Lucemburků na našem území. Kromě několika běžnějších mincí zapůjčilo Jihočeské muzeum Pražskému hradu poměrně vzácnou minci, brakteátový halěř Karla IV.

Brakteátové, duté peníze nebo halěře se ve střední Evropě objevují v 2. polovině 14. století jako důsledek dobového nedostatku drobné mince. Rychlý a nenáročný způsob ražby těchto jednostranných mincí umožnil levnější produkci ve větším nákladu, který už odpovídal potřebám rostoucího hospodářství. Postupem času se však ukázalo, že tento typ mince není pro běžnou potřebu příliš vhodný. Mince byly křehké a nepraktické, kromě toho brzy začaly (jako ostatně všechny nově ražené mince) ztrácet svou hodnotu snižováním ryzosti a hmotnosti, takže se obchodníci už koncem 14. století opět rádi vrátili k fenikovým ražbám. Brakteátové peníze definitivně skončily začátkem 16. století v zemích středního Německa.

Obrazy, které tento typ mincí nesl, byly velmi různorodé. V německém prostředí byly oblíbené především štíty se znaky, monogramy vládců, heraldická zvířata (to je i případ moravských dutých halěřů s orlicí a těch českých s obrazem lva), odznaky moci jako žezlo nebo helma – ty doplňuje unikátní halěř, nalezený počátkem 50. let v Praze, s obrazem královské koruny velmi podobné koruně na pražském gro-

ši (tím je jeho český původ více než pravděpodobný). V našich zemích je nejčastější typ haléře se lvem (je známo přes 200 kusů), vzácnější je se svatým Václavem (cca 15 ks), ještě méně je haléřů „portrétních“ s obrazem Karla IV. (cca 7 ks) a haléř s korunou je znám pouze v jediném exempláři.

Českobudějovický brakteátový haléř byl nalezen v roce 1993 během archeologického výzkumu Pí-
aristického náměstí a okolí dominikánského kláštera. V prostoru zaniklého hřbitova, v těsné blízkos-
ti klášterního kostela Obětování P. Marie, se ukrýval spolu s další mincí z druhé poloviny 16. století
a keramikou z mladší doby bronzové, čili v místě značně zpřeházeném právě díky pohřební činnosti.
Mince nese obraz českého národního světce, svatého Václava. Už dřívější porovnání nalezených haléřů
z jiných lokalit ukázalo, že jednotlivé typy mincí, byť se stejným obrazem, vyšly z různých razidel – při
tak velkém množství ražených mincí se razidla brzy opotřebovala a bylo nutno vyrýt nová, s provedením
pochopitelně nepatrně odlišným. Brakteátové haléře s obrazem svatého Václava jsou datovány zhruba
do 70. let 14. století a patrně byly raženy jako první typ.

Českobudějovický brakteátový haléř jako jedna z nejvzácnějších mincí českého středověku putoval
spolu s pěti pražskými groši a dvěma dukáty Karla IV. jako zápůjčka na reprezentativní výstavu na Praž-
ském hradě. V rámci Lucemburského roku připravila Správa Pražského hradu projekt 700 let Karla IV.
na Pražském hradě, jehož součástí byla i výstava nazvaná Koruna na dlani: Věčná mince království. Od
května loňského roku až do letošního ledna měli návštěvníci možnost prohlédnout si výstavu věnova-
nou především nejslavnější české minci, pražskému groši, a mincovnictví Karla IV., jeho úpadku na konci
Karlovy vlády a po smrti Václava IV., i znovuzkřížení za Jiřího z Poděbrad a Vladislava II., až do neslav-
ného ukončení ražby pražských grošů za Ferdinanda I. roku 1547. Úvod výstavy přiblížil těžbu zlata
a stříbra, závěr výstavy pak přinesl ukázky zlatnické práce a krásy gotického stylu v užitém umění vysta-
vených zlacených monstrancí a křišťálového kříže. Hlavní část výstavy pak představila významné grošové
poklady z celého našeho území; zápůjčka z Jihočeského muzea díky hodnotným zlatým mincím a vzácné
brakteátové ražbě doplnila spektrum typů mincí, ražených na našem území za vlády Lucemburků.

Eva Hyndráková,
numismatička

Brakteátová haléř, kresba.

Brakteátový haléř.

KAREL IV. A MĚSTO ČESKÉ BUDĚJOVICE

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích si v roce 2017 připomnělo 700. výročí narození Karla IV. a uspořádalo přednášky mapující dobu Karla IV. a jeho vztah k Českým Budějovicím: (Dan Kovář: Karel IV. a České Budějovice, Roman Lavička: Doba Karla IV.). Kunsthistorička upravila instalaci v kabinetu umění se zaměřením na gotiku v době Karla IV. Muzeum také uspořádalo koncert skupiny Cantus Firmus. Rovněž probíhaly soutěže v rámci edukačního programu. Do Prahy na česko-bavorskou zemskou výstavu Císař Karel IV. 1316–2016 byly z numismatických sbírek zapůjčeny dvě karlovské zlaté mince.

V kabinetu umění byla instalace doplněna o následující text o Karlu IV. a jeho pobytech v Českých Budějovicích.

„Nepopřávejte hněvu místa u sebe, ale mírnosti; neboť mírnost zvítězí nad hněvem a nad špatností. Nezavíďte jeden druhému, ale mějte raději lásku mezi sebou, protože závist plodí nenávisť. Kdo nenávidí, není milován a ve vášni své zahyne; kdo však lásku má, miluje a milý jest Bohu i lidem.“

Tato moudrá slova napsal ve svém životopise Vita Caroli král Karel IV. (1316–1378), jehož panování je spjata nejen s rozkvětem říše, ale i s nejvýznamnějšími památkami vytvořenými v období vrcholné gotiky. Během jeho vlády prosperovala říše i královská města, o něž se staral. A tak není divu, že se zasloužil i o rozvoj Českých Budějovic.

Karel IV. navštívil během svého panování toto královské město dokonce šestkrát, nepočítáme-li jeho pobyt v dubnu 1334, kdy byl ještě markrabětem moravským a přijel sem potvrdit nadaci špitálu s kostelem svatého Václava zřízenou jeho otcem Janem Lucemburským. Kromě udělování privilegií zde jednal o říšských záležitostech, setkal se tu s rakouskými vévody Albrechtem II. a Rudolfem IV. nebo zde doplňoval zásoby před vojenskými výpravami.

Díky Karlovým výnosům byli například kupci jedoucí z Freistadtu povinni jet přes České Budějovice a po tři dny zde vyložit své zboží. Měšťané mohli zajímat své dlužníky, sami však neměli být jinde souzeni. V mnoha okolních městech jim dokonce bylo promíjeno mýtné. Dalším významným královým přínosem bylo právo milové, které zakazovalo provozovat řemeslnické činnosti a vést krčmy v okruhu jedné míle od města. Roku 1372 udělil Karel IV. měšťanům právo svobodně nakládat se svým majetkem po dobu života a určil pravidla pro majetkové vypořádání v případě smrti. Karlova privilegia posléze rozšířil i jeho syn – Václav IV. (1361–1419). Symbolickým, nicméně významným aktem bylo i zařazení Budějovic do *zemského zákoníku „Majestas Carolina“*, v němž je město uvedeno jako tzv. *nezcizitelné královské zboží*, které se nesmělo zastavovat.

Díky všem těmto počínům se na konci 14. století těšily České Budějovice výrazné hospodářské prosperitě. Počet obyvatel se zvýšil na 3 000 a k městu patřilo 12 městských vsí a dvorů, které se podílely na jeho zásobování zemědělskými produkty. Příkladem blahobytu byly i tzv. masné krámy, zbudované patrně již v prvních desetiletích 14. století na náměstí Přemysla Otakara II., které však dle Karla IV. rynek nepatřičně hyzdily. Při jeho návštěvě roku 1364 tak byly na králův příkaz zbourány a následně přesunuty do prostoru dnešní Krajinské ulice. Zájem krále o město a okolí se projevil též o dva roky později dalším výnosem, kterým nařídil vytvoření propustí na jezích řeky Vltavy mezi Českými Budějovicemi a Prahou tak, aby tudy mohly proplouvat vory.

To, že si město císaře považovalo, dokumentuje i portrét *pocházející z let 1376–1378*, který identifikoval Petr Pavelec na nástěnných malbách v jednom z polí severního křídla ambitu dominikánského konventu. Výjevy *Zvěstování a Navštívení Panně Marii zde doplňuje* devoční námět *Panny Marie Ochraniitelky*, na němž je panovník vyobrazen i se svým synem Václavem IV.

Karel IV. v Českých Budějovicích:

1351, 2. 4. – 4. 5. schůzka s rakouským vévodou Albrechtem II. a jeho bratry, udělení právních a hospodářských privilegií městu

1352, 18. 2. zastávka při vojenském tažení k Nové Bystřici

1361, 14. 6. – 15. 6. schůzka se zetěm Rudolfem IV., vévodou rakouským

1362, 2. 6. – 7. 6. zastávka před vojenskou výpravou na Moravu

1364, 22. 6. – 19. 7. jednání s účastníky z Německa o říšských záležitostech

1378, 5. 5. – 7. 5. jednání s účastníky z Německa o říšských záležitostech.

Nora Jelínková

ROŽMBERKOVÉ A KAREL IV.

Karel IV. (1316–1378) se stal českým králem v roce 1346 a korunován jím byl 2. září 1347. Stal se tak králem hrdých českých pánů, kteří mezi sebou leckdy obtížně udržovali křehký smír. Usedl na český trůn po Janu Lucemburském a stal se druhým vladařem z lucemburské dynastie, kterému čeští pánové slíbili poslušnost a věrnost, ačkoliv předtím již nejednou byli zvoleným králem nevyslyšeni či kráceni na svých právech.

V té době se v jižních Čechách Petr I. z Rožmberka († 14. 10. 1347) snažil rozšiřovat rožmberské dominium a upevňovat pozici svého rodu. Jeho první manželkou měla být dcera Jindřicha z Lipé. Ovšem v souvislosti se spiknutím Jindřicha z Lipé s dalšími českými pány proti Janu Lucemburskému, se nakonec Petr I. z Rožmberka rozhodl podpořit českého krále Jana Lucemburského. Díky královskému souhlasu se v roce 1315 oženil s Violou, vdovou po Václavovi III. Bohužel po necelém roce manželství Viola zemřela. S druhou manželkou Kateřinou, (asi) z Vartemberka, měl rožmberský vladař pět synů a tři dcery. S ohledem na vnitřní poměry v dominiu a vztahy s ostatními příslušníky rodu Vítkovců i dalšími českými pány je pochopitelné, že se vládnoucí Rožmberk, musel velmi snažit o zachování hospodářské a finanční stability. Po propuštění rebelujícího Jindřicha z Lipé v roce 1316 se Petr I. znovu postavil na jeho stranu. Rovněž po uzavření smíru mezi králem a českými pány v roce 1318 v Domažlicích se Petr I. z Rožmberka přidal k českým pánům, kteří se opětovně bouřili proti králi Janu Lucemburskému, jenž svojí častou nepřítomností v zemi přispěl k politickým intrikám, ale zejména k zhoršování stavu českého království. V letech 1311–1318 byl Petr I. z Rožmberka poprvé ve funkci nejvyššího zemského komorníka, kterou převzal po svém otci Jindřichovi I. z Rožmberka. Byla to velmi významná funkce. Byl hlavním hospodářským a finančním úředníkem, vykonával i některé soudní funkce. Do jeho agendy například náležely i majetkové a trestní záležitosti šlechtické obce. Jako nejvyšší komorník byl čtvrtým nejvyšším zemským stavovským úředníkem. Za své postoje proti králi byl této funkce přechodně zbaven. Nejvyšším komorníkem byl jmenován ještě dvakrát v letech 1324 a 1334–1347. S králem Janem Lucemburským a českými pány se zúčastnil křížové výpravy do Litvy v roce 1329. Petr I. z Rožmberka, přezdívaný Kajcíník patrně pro svá studia u vyšebrodských cisterciáků, podporoval na svém panství také duchovní a sociální ústavy, čímž pečoval nejen o spásu své duše. Petr I. z Rožmberka byl ve své době významnou postavou českých dějin. Historikové se domnívají, že to byl právě Petr I. z Rožmberka, který sestavil první českou psanou právní knihu se systematicky uspořádaným obyčejovým právem.

Syn Jošt I. z Rožmberka († 24. 6. 1369) zdědil po svém otci nejen funkci nejvyššího komorníka. Po otcově smrti 10. října 1347 se postavil do čela správy rozsáhlého rožmberského dominia. Při svém jednání musel zohledňovat názory svých bratrů. Bylo to poprvé v dějinách rožmberského rodu, kdy se

všichni žijící bratři museli dohodnout a starat o zděděné statky. Zajímavé je, že v dochovaných listinách jsou jako nabyvatelé či svědci rozhodnutí Karla IV. uváděni různým způsobem. Zprvu jako „Jošt z Rožmberka a jeho bratři“, později jsou uváděni jmenovitě jako Petr, Jošt, Oldřich a Jan. Do roku 1352 zastával Jošt I. z Rožmberka funkci nejvyššího komorníka Českého království. Jeho další setrvání v této funkci však z pohledu Karla IV. nebylo nadále možné. Rožmberkové se totiž v 50. letech 14. století připojili na stranu Jindřicha II. z Hradce proti Vilémovi z Landštejna, který patřil mezi oblíbence a blízké rádce Karla IV. Politicky činný Vilém z Landštejna byl jmenován do různých vysokých funkcí. Stal se zemským sudím (1320–1340), královským podkomořím (1333–1336), moravským zemským hejtmanem (1345–1351) a nejvyšším purkrabím pražským (1351–1356). Pán z Hradce a pán z Landštejna stáli proti sobě v letech 1351–1352. Tento spor je v literatuře označován jako krvavý. Týkal se územních a mocenských nároků mezi hornorakouským Rainbachem a Velkým Pěčínem na česko-moravsko-rakouském pomezí. První smír Karel IV. dojednal s nepsávanými potomky Vítka z Prčice dne 2. května 1352 a podařilo se mu jako svědky získat i rožmberské dvořany a úředníky, jejichž úkolem bylo dbát na neobnovování svárů.

Císař Karel IV. se snažil eliminovat rakouský a hlavně habsburský odpor proti Čechům, Českému království i proti vlastní osobě. Četným českým pánům však nemohly vyhovovat změny zemských zákonů, které Karel IV. shrnul do připravovaného zákoníku *Majestas Carolina*, neboť např. některé funkce na královském dvoře neměly být dědičné a doživotní, navíc některé královské nemovitosti měly být nezczizitelné. V říjnu 1355 však Karel IV. listinou vyhotovenou ve dvanácti originálech oznamuje náhodné zničení sporného zákoníku. Jeden originál se dochoval právě v bývalém rožmberském archivu. Karel IV. jako mocný král a císař usiloval o centralizaci moci a pochopitelně z tohoto důvodu posiloval své postavení v regionech štědrými privilegii pro královská města a budováním svých nových základen pro odpočinek či případná vojenská tažení. Když začal stavět Karlův hrádek u Hluboké, měli se Rožmberkové na pozoru. Z roku 1357 pochází první písemná zmínka, v níž je hrad pojmenován Karlshaus. U královského města České Budějovice, které byly Rožmberkům trnem v oku, měl vyrůst nový královský hrad a měl se stát centrem nového panství odděleného od nedaleké Hluboké. U hradu vzniklo také nové městečko s farou. Proto v polovině 50. let 14. století vyvrcholily spory mezi Karlem IV. a Rožmberky ozbrojeným střetnutím. Rožmberkové přepadli královské posádky na několika místech jižních Čech až Karel IV. demonstrativně svolal zemskou hotovost. Rožmberkové se odvolali k říšským kurfiřtům s tím, že panovník překročil svoji pravomoc a je nutno bránit rožmberský majetek. Tímto krokem se dopustili závažného porušení suverenity českého krále. Avšak 21. června 1356 se jim dostalo královského odpuštění. Museli se ale Karlovi IV. jako císaři a českému králi poddat a slíbit poslušnost, což učinili 30. června 1356 před významnými a váženými aristokraty z českých zemí, několika biskupy i pražským arcibiskupem Arnoštem z Pardubic. Druhé královské odpuštění Rožmberkům je z 9. března 1357. Smír Rožmberků s Karlem IV. byl pak ještě jednou zpečetěn královskou listinou z 23. dubna 1359. Karel IV. sice odvolal Jošta I. z Rožmberka z funkce nejvyššího komorníka, ale to neznamenalo, že Rožmberkové upadli v nemilost. Naopak je na základě dochovaných pramenů možné hovořit o kontinuální spolupráci a přítomnosti Rožmberků u dvora. Jošt I. z Rožmberka a jeho bratři vystupují jako důležití svědkové na listinách vydaných Karlem IV. a účastní se jeho četných cest včetně přítomnosti na jeho korunovační cestě do Říma. Císař jim také udělil daňové zvýhodnění, díky kterému nemuseli ze všech svých majetků platit více než 300 kop grošů zemské berně. Směli vybírat cla, byli sudími i výběřčími berně v sedmi krajích. Na vyrovnání části dluhů jim Karel IV. daroval několik statků i výnosy z kutnohorských dolů v hodnotě 300 hřiven.

Rožmberkové byli pověřeni ochranou kláštera ve Zlaté Koruně, směli si postavit hrad Dívčí Kámen i Helfenburk, byť se nacházel podobně jako Karlshaus na samé hranici rožmberského dominia. Jošt I. z Rožmberka s matkou a bratry založili společně minoritský klášter v Českém Krumlově. A stejně jako Karel IV. uctívali ostatky svatých. Dokonce nechali v Krumlově shromáždit všechny ostatky, které měli ve Vyšším Brodě a dalších kostelích. Podařilo se jim sehnat i trn z Kristovy koruny a část roušky, čímž se

českokrumlovské slavnosti uctívání ostatků patrně staly druhými největšími v zemi. Petr II. z Rožmberka, jeden z bratrů, se stal proboštem kapituly kaple Všech svatých na Pražském hradě.

Uplatňování rituálů moci a hledání modu vivendi mezi Rožmberky a Karlem IV. se stalo dějinným příkladem komplikovaných vztahů mezi českými pány a králem i císařem. Karel IV. potřeboval Rožmberky pro udržení rovnováhy mezi zemskou šlechtou i mezi ní a rakouskou šlechtou. Rožmberkové se jako reprezentanti českých pánů snažili dobře hospodařit na svém panství, podporovat jeho další rozvoj a udržovat si kontrolu nad svým dominiem. Králům Rožmberkové ochotně půjčovali, ale bránili se přílišným zásahům centrální moci. V pozicích vysokých zemských úředníků se však snažili o podporu stavů a systematicky usilovali o politickou i hospodářskou prosperitu.

Obsah textu se ve zkrácených podobách stal součástí propagace tématu Jihočeským krajem a přednášek, které měla autorka v průběhu roku 2016 a které poukazovaly na specifika prosazování moci Karla IV. v jižních Čechách.

Helena Stejskalová

PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ JIHOČESKÉ POBOČKY ČESKÉ ARCHEOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI V JIHOČESKÉM MUZEU V ROCE 2016

V sobotu 5. 3. 2016 se v přednáškovém sálu Jihočeského muzea v Českých Budějovicích uskutečnilo pravidelné plenární zasedání jihočeské pobočky České archeologické společnosti. Jednání řídil její předseda Ondřej Chvojka a zúčastnilo se ho přibližně 70 osob, zčásti profesionálních archeologů, většinou však neprofesionálních členů a zájemců z řad laické veřejnosti a studentů.

Na programu zasedání byly celkem tři body. Po úvodním projevu předsedy pobočky následoval hlavní bod celého jednání, informační kolokvium na téma „Archeologické výzkumy, nálezy, vědecké projekty a nově vydaná literatura v jižních Čechách v roce 2015“. Celkem zde bylo prezentováno 9 referátů, které byly předneseny v následujícím pořadí:

- O. Chvojka: Borek – v rámci průzkumů v trase budoucí dálnice D3 byla prozkoumána část sídliště ze starší doby bronzové. Rataje u Bechyně – druhý rok výzkumu mladobronzového sídliště v rámci praxe studentů AÚ FF JU. Kroclov – nově objevený a zachráněný depot žeber ze starší doby bronzové.
- J. John (JU České Budějovice): Bošilec – prezentace již brzy vydané monografie o depotu mincí z kostela sv. Martina. Hašlovice u Větřní – nově objevené opevnění, snad novověkého stáří.
- M. Pták (JU České Budějovice): Radčice – výzkum neolitického sídliště.
- V. Vondrovský (JU České Budějovice): Mažice – výzkum neolitického sídliště.
- M. Pták (JU České Budějovice): Netolice, hradiště sv. Jána – pokračování výzkumu na akropoli (sonda u zaniklého kostela a sondáž v místech novodobého kuželníku). Žálužice – raně středověké sídliště v rybníku Bezdrev.
- J. Jiřík – T. Hiltcher – D. Hlásek – M. Pták (M Písek): Přehled výzkumů Prácheňského muzea v Písku za rok 2015: Rakovice – výzkum sídliště z doby římské a z raného středověku. Skály u Protivína – výzkum chaty z doby laténské. Písek, Soukenická ul. čp. 58 – výzkum středověkého sklepa. Křenovice – 3 nově nalezené depoty z mladší doby bronzové (doplněno metalografickou analýzou několika vybraných artefaktů od K. Šálkové) a depot žeber ze starší doby bronzové.

- V. Král (M Strakonice): Nové detektorové nálezy získané strakonickým muzeem – Štětkeň: 2 mladobronzové náramky, Dražkov a Strakonice: celkem 3 římské mince a 1 římská spintria. Teplá skála u Kaliště (okr. Klatovy) – eneolitické výšinné sídliště narušené zvěří.
- K. Mašlová (JU České Budějovice): Historická exploatace zlata na Vodňansku.
- M. Pták (JU České Budějovice): B. Dubský ve světle školních kronik.

Po ukončení kolokvia následovala Prohlídka nové stálé expozice „Příběh města České Budějovice“ v Jihočeském muzeu. Všechny zájemce provedla spoluautorka expozice Z. Thomová.

*Ondřej Chvojka, archeolog
předseda Jihočeské pobočky ČAS*

ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM V RATAJÍCH U BECHYNĚ A RESTAUROVÁNÍ KERAMICKÝCH NÁDOB Z VYBRANÝCH OBJEKTŮ

V letech 2014–2016 provedlo archeologické oddělení Jihočeského muzea (O. Chvojka) společně s Archeologickým ústavem Filozofické fakulty Jihočeské univerzity (J. John) archeologický výzkum významné pravěké lokality. Jedná se o orbou silně narušené sídliště z mladší a pozdní doby bronzové (tj. z období cca 1300 – 800 př. n. l.), které bylo objeveno Jiřím Benešem z Bechyně při povrchovém sběru v roce 2006. V roce 2013 jsme zde po provedené hluboké orbě identifikovali a zaměřili několik desítek narušených sídlištních objektů. Z tohoto důvodu byla lokalita vybrána k podrobnému výzkumu, realizovaného v rámci badatelského úkolu O. Chvojky, který byl zároveň využit i jako letní archeologická praxe pro studenty archeologie Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

V letech 2014 až 2016 se nám podařilo prozkoumat celkem 13 sídlištních objektů – jam různých velikostí. Většina objektů byla zjištěna díky vyoraným částem jejich výplní. Jejich poloha pak byla před zahájením odkryvu ověřena geofyzikálním měřením a pedologickými nápichy. Velkou část prozkoumaných objektů (11) lze zařadit do mladého úseku mladší doby bronzové, tj. cca do 11. století př. n. l. Ve všech případech se jednalo o jámy různých velikostí, které byly zaplněny nebývale velkým množstvím artefaktů, většinou keramických zlomků i fragmentů keramických nádob. Mimo ně byly nalezeny i zlomky hliněných závaží, fragmenty mazanice, kamenné podložky, otloukače a jeden bronzový nožík. Ze všech objektů byly odebrány vzorky výplní na plavení, které umožní jak identifikaci možných drobných artefaktů, tak především následné archeobotanické analýzy (T. Šálková, Laboratoř archeobotaniky a paleoekologie PřF JU). Provedena byla i fosfátová analýza a měření magnetické susceptibility (A. Majer, Volyně), které napomohou k bližší interpretaci výplní objektů i k identifikaci případných stop ohně. Interpretace původních funkcí jednotlivých objektů většinou není možná, výjimku představuje pouze objekt č. 9/2015: jáma kruhového půdorysu, rovného dna a válcovitých stěn, kterou můžeme označit za zásobní. Obsahovala značné množství většinou žárem poškozené mazanice a keramiky, která umožňuje datovat i tento objekt do mladší doby bronzové.

V roce 2016 se nám podařilo odkrýt a zdokumentovat zatím jediný objekt na lokalitě, datovaný do pozdní doby bronzové (10. – 9. století př. n. l.). Jednalo se o větší jámu oválného půdorysu o průměru cca 3 m a hloubce až 50 cm od úrovně podloží, vyplněnou větším množstvím keramických zlomků, včetně dvou přeslenů a zlomků keramických kruhů. Epocha pozdní doby bronzové je v jižních Čechách dosud jen velmi málo poznána. V posledních letech se však na Bechyňsku podařilo zachytit z této doby

několik sídlišť (např. u Senožat, Radčtic či Hvožďan). V případě ratajského sídliště je ovšem mimořádná ta skutečnost, že zde lidé sídlili na jednom místě jak v mladší, tak i v pozdní době bronzové, což je v jižních Čechách dosud velmi ojedinelé.

V letech 2014 a 2015 kompletně odkrytý objekt č. 6/2014 byl zcela odlišného charakteru: jednalo se o superpozici evidentně pravěkého (mladobronzového?) objektu s mladší jámou, vyplněnou tmavě hnědočernou výplní s výraznou kumulací kamenů. Na základě torza jedné hrncovité nádoby lze tento mladší objekt zařadit zhruba do přelomu raného

a vrcholného středověku, tj. do závěru 12. až první poloviny 13. století n. l. Žádné jiné nálezy z tohoto období nebyly zatím na lokalitě zaznamenány.

Mezi zkoumanými objekty je zcela výjimečný objekt č. 13/2016, který obsahoval několik celých či rekonstruovatelných keramických nádob, mezi nimiž vynikají amfory s vyduťmi hrdly. V archeologické terminologii se tyto nádoby označují jako tzv. etážovité amfory a jsou typické pro mladší fáze mladší doby bronzové. V jižních Čechách byly dosud velmi vzácné, přičemž Rataje můžeme označit za lokalitu s jejich zatím největším výskytem v našem regionu. Několik etážovitých amfor bylo nalezeno i v dalších ratajských objektech, jejich největší počet (5) ovšem obsahoval uvedený objekt 13. Samotný objekt představoval typologicky ničím výjimečnou jámu téměř kruhového tvaru o průměru 1,5 m a hloubce do 40 cm od současného povrchu s jedním lalokovitým výběžkem. Mimo zmíněných pěti etážovitých amfor obsahoval objekt i tělo další amfory, rekonstruovatelnou keramickou zásobnici, torza dvou hrncovitých nádob, zlomky jemné nádobky (patrně další amfory), jedno hliněné jehlancovité závaží a dvě kamenné podložky. Interpretace jámy s několika záměrně deponovanými nádobami je jiná, než u většiny ostatních jam s vyhozenými sídlištními zbytky a odpadky; předběžně v tomto případě soudíme na záměrně uložený keramický depot, který může představovat např. zbytek nějakého nám neznámého obřadu.

V současné době stále probíhá zpracovávání tohoto keramického materiálu v konzervátorské laboratoři archeologického oddělení. Zde byl očištěný střepový materiál nejprve rozložen a kompletován. Výjimkou byly dvě nádoby, které byly z výzkumu vyzdvíženy „*in situ*“. Z těch byly po odstranění ochranné fólie keramické střepy uvolňovány pozvolným rozplavováním pod slabým proudem vody na sítích a skalpely byly vypreparovávány z tvrdé jílovité zeminy. Následně byly ještě důkladně dočištěny vodou za pomoci vhodných jemných kartáčků od zbytků zeminy, popř. nečistot. Z proplavovaných výplní nádob byly odebrány vzorky, které budou předány Jihočeské univerzitě k dalším analýzám. Po volném vysušení byly střepy nádob vyzdvížených *in situ* spolu s ostatním střepovým materiálem vyhledávány, kompletovány do tvaru nádob a dále lepeny disperzním lepidlem v torza nádob. Dalším krokem bude doplnění ztrát na slepených torzech sádrou a jeho barevná retuš akrylovými barvami. Celý proces prací je foto-dokumentován.

Rataje u Bechyně, objekt 13/2016. Pohled na vypreparované nádoby v objektu z mladší doby bronzové. Foto O. Chvojka.

Rataje u Bechyně, objekt 13/2016. A – keramická etážovitá amfora in situ v terénu. Foto O. Chvojka. B – stejná amfora po laboratorním ošetření a slepení. Foto L. Töröková.

Archeologický výzkum v Ratajích nám dává unikátní možnost nahlédnout do každodenního života našich předků v době bronzové. Jedná se zároveň o lokalitu, na níž se budoucí archeologové seznamují s postupem terénní archeologické práce. Díky výše uvedeným mimořádným objevům i díky nadstandardním podmínkám, vytvořeným příkladným přístupem obce Rataje i zde hospodařícím zemědělcem (p. Švejda), plánujeme se na lokalitu vracet i v příštích letech. Jisté je, že Rataje jsou nejen rodištěm jednoho z průkopníků jihočeské archeologie, Jana Karla Hraše, ale že jsou i jedním z center jihočeského archeologického výzkumu počátku 21. století.

Ondřej Chvojka, archeolog
Leona Töröková, konzervátorka

MYKOLOGICKÝ KLUB JIHOČESKÉHO MUZEA (MK JČM) V ROCE 2016

Činnost Mykologického klubu Jihočeského muzea (MK JČM) v roce 2016 byla ve znamení 50. výročí založení mykologického klubu v Českých Budějovicích. Na začátku roku bylo rozhodnuto, že MK JČM s podporou JČM uspořádá při této příležitosti IV. českobudějovické mykologické dny.

Klub vstupoval do roku 2016 s 19 členy, jeho činnost řídil pětičlenný výbor ve složení: J. Souček (zprvu místopředseda, od března předseda), R. Mašek (zprvu předseda, od března místopředseda), M. Klimeš (jednatel), J. Janda (hospodář) a M. Beran (člen výboru delegovaný Jihočeským muzeem).

V prvním pololetí proběhlo sedm členských schůzí, z nichž pět mělo jako hlavní bod programu odbornou přednášku. Tyto přednášky přednesli jednak samotní členové MK JČM nebo mykolog JČM, jednak externisté.

Náplň členských schůzí MK JČM v 1. pololetí 2016:

4. 1. České lesklokorky (přednáška J. Chalupského, MK JČM)
6. 2. Houby vybraných rezervací v Jeseníkách (přednáška D. Dvořáka, Ústav botaniky a zoologie, MU Brno)
7. 3. Výroční členská schůze
4. 4. Lupenaté houby rostoucí v našich lesích na dřevě smrku (přednáška M. Berana, JČM)
2. 5. Houby přírodní rezervace Libochovka u Hluboké nad Vltavou (přednáška P. Špinara, Česká vědecká společnost pro mykologii)
6. 6. krátké prezentace členů klubu na téma „Zajímavé nálezy jara 2016“
27. 6. Naše nálezy čepičatek (*Galerina*) v jižních Čechách (přednáška M. Vašutové, PŘF JU v Č. Budějovicích a M. Berana, JČM)
16. 4. se uskutečnila tradiční klubová vycházka za jarními houbami do okolí Lhenic, vedená M. Klimešem.

Kromě toho proběhlo Mykologické soustředění MK JČM, a to na tradičním místě (již po šesté), ale v netradičním, jarním termínu, od 29. 4. do 1. 5., a to z důvodu plánovaných podzimních mykologických dnů. Akce se zúčastnilo celkem 15 lidí, kromě členů MK JČM hlavně členové MK Jihlava. V jejím průběhu účastníci navštívili PR Bukové kopce a okolí, NPR Stará a Nová řeka, okolí terénní stanice v Hajnici v Zadním lese a svahy vrchu Nadějov směrem ke Staňkovskému rybníku a také PR Losí blato u Mirochova. Během těchto exkurzí bylo zapsáno 175 nálezů, z velké části kornatcovitých hub. Na jejich determinaci se významně podílela hostující mykoložka L. Zibarová (Mykologie.net), jež se soustředění zúčastnila poprvé.

Letní období přineslo pro růst hub nepříznivé suché počasí, přesto se 27. 8. uskutečnila vycházka na Vrbenské rybníky vedená J. Součkem a 5. 9. schůze MK JČM věnovaná krátkým prezentacím členů klubu na téma „Zajímavé nálezy léta 2016“. To už panovala mezi aktivními členy klubu značná nervozita vyvolaná obavou z toho, zda konečně začne pršet, což bylo důležité nejen pro zdar výstavy hub v JČM, pro niž byly rezervovány dva termíny (12. – 16. 9. a 3. – 7. 10.), ale také pro úspěšný průběh blížících se IV. českobudějovických mykologických dnů. Větší déšť stále nepřicházel, a tak první termín výstavy zůstal nevyužit. Při konečném rozhodování o tom, zda se výstava uskuteční ve druhém termínu, hrál nezanedbatelnou roli fakt, že v předešlém roce byla výstava hub v JČM pro beznadějně počasí zrušena bez náhrady.

Nakonec bylo rozhodnuto – s rizikem, že houby neporostou –, že výstava uspořádána bude, a to v plné délce pěti dnů. Vydatnější déšť pak přišel vlastně až v době konání výstavy, což spolu s tím, že v jihočeských lesích byly houby takřikajíc nařídko, komplikovalo činnost dodavatelům čerstvých plodnic. Výstava se tentokrát uskutečnila v sále č. 129, přičemž zázemí měla v nedalekém menším edukačním sálku. Ve větším edukačním sálku probíhaly edukační programy pro žáky škol. Bilance výstavy je 1325 návštěvníků a 290 vystavených druhů hub. Členové MK JČM nejenže vydatně přispěli k zásobování výstavy čerstvými plodnicemi hub a podíleli se na jejich instalaci v sále, ale také spoluzajišťovali poradenskou službu pro návštěvníky výstavy.

Dešťové srážky v prvním říjnovém týmu byly povzbuzením pro organizátory IV. českobudějovických mykologických dnů. Ty se uskutečnily 14. – 17. 10. v Rekreačním středisku UVS AMU Poněšice. Zúčastnilo se jich 43 profesionálních a amatérských mykologů, kromě členů MK JČM to byli zejména ti, kteří s MK JČM nebo mykologickým pracovištěm JČM dlouhodobě spolupracují. Akci kromě Jihočeského

muzea v Českých Budějovicích finančně i věcnými dary pro účastníky podpořil Krajský úřad Jihočeského kraje.

Nejatraktivnější částí mykologických dnů byly terénní mykologické exkurze, které účastníky, rozdělené na 2–3 skupiny, pod vedením členů MK JČM, popř. spolupracovníků z řad externistů zavedli do lesa Slávnice a na Jaroslavický vrch, zámeckého parku v Hluboké nad Vltavou, přírodních rezervací Libochovka, Karvanice a Borcovická blata, národní přírodní památky Ruda a lesa Obůrka

Neformální diskuse mezi mykology po přednášce doc. dr. J. Vlasáka v den zahájení IV. českobudějovických dnů (foto L. Hašek)

u Hluboké nad Vltavou a pís-
kovny u Zlivi. Přítomní myko-
logové mohli v závěru nepříliš
úspěšné sezony občas i zajásat:
během exkurzí byla nalezena
řada vzácných druhů zařaze-
ných do Červeného seznamu,
přičemž několik nálezů bylo
nových pro dané lokality, a co
více – bylo učiněno nejméně
pět prvnálezů pro Českou
republiku! Po dobu konání
akce organizátoři v prostorách
střediska udržovali výstavku
nálezů.

Mykologové v akci při exkurzi do PR Libochovka během IV. českobudějovických mykologických dnů (foto L. Hašek)

Součástí mykologických dnů
byly také přednášky: na úvod
akce přednesl Z. Hanč (AOPK

ČR, RP Jižní Čechy) příspěvek „Přírodní poměry Hlubocka“, následovala přednáška J. Vlasáka (Biologické centrum AV ČR, v.v.i.) „Hluboká jako významná mykologická lokalita (s poznámkami k problematice taxonomie chorošů)“. V sobotu 15. 10. byl na pořadu společenský večer, tedy vlastní oslava kulatého výročí založení klubu. Zahájil ho přípitkem ředitel JČM F. Štangl. Důležité a zajímavé momenty v historii klubu a jeho významné členy připomněl ve svém příspěvku T. Papoušek. Poté promluvil doyen jihočeských mykologů F. Kotlaba – nejprve vzpomněl na již nežijící mykology, kteří se věnovali mykoflóře jižních Čech, poté na téma „Mé prvnálezky makromycetů pro Čechy, pocházející z oblasti Soběslavska“. Na program nedělního večera byly odborné přednášky: nejprve vystoupil J. Holec (Národní muzeum) na téma „Taxonomické novinky v rodech *Pholiota*, *Gymnopilus* a *Tricholomopsis*“, následovala přednáška „Čepičatky (*Galerina*) v jižních Čechách“, připravená M. Vašutovou (JU České Budějovice) a M. Beranem (JČM). Ohlasy účastníků na IV. českobudějovické mykologické dny jsou velmi příznivé, někteří z nich poskytli organizátorům akce seznamy nálezů v rámci exkurzí a fotodokumentaci.

V roce 2016 se Mykologický klub JČM výjimečně nezúčastnil akce Hobby podzim na Výstavišti Č. Budějovice, a to z důvodu kumulace jiných, organizačně náročných podzimních akcí.

Poslední akcí MK JČM v roce 2016 byla sváteční předvánoční schůzka, konaná 3. 12. Měla tradiční program: krátké prezentace členů klubu na téma „Zajímavé nálezy roku 2016“ a soutěž „Houby v octě“ (XXIII. ročník). Nejvíce bodů od šestičlenné poroty obdržel vzorek „Směs hřibů“ členky MK JČM Z. Maškové.

Po celý rok 2016 Mykologický klub JČM „žil“ také na webu Jihočeského muzea: kromě odborněji laděných příspěvků uvádějících některé přednášky tam bylo nově publikováno několik fotogalerií, a obsáhlý příspěvek „Z historie Mykologického klubu v Českých Budějovicích“. Osmi novými díly pokračoval seriál „Právě rostou“ který připravoval J. Souček.

V měsících květen až listopad byla v historické budově JČM otevřena pravidelná pondělní poradna pro houbaře. Na výkonu této poradenské služby pro veřejnost se podílel předseda klubu J. Souček.

*Miroslav Beran,
mykolog JČM a člen výboru MK JČM*

ENTOMOLOGICKÝ KLUB JIHOČESKÉHO MUZEA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH A JIHOČESKÁ POBOČKA ČESKÉ SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ V ROCE 2016

Členové Entomologického klubu Jihočeského muzea v Č. Budějovicích a Jihočeské pobočky České společnosti entomologické (ČSE) se v roce 2016 se sešli na 4 pravidelných schůzkách spojených s přednáškou. Všechny schůzky proběhly v budově Jihočeského muzea v Českých Budějovicích. Schůzky začínají od 9 hodin, kdy se schází členové k volnému rozhovoru mezi sebou, a program začíná od 10 hodin, kdy začínají přednášky, které jsou otevřené i laické veřejnosti.

V prvním pololetí proběhly následující schůzky: 27. 2. 2016 byla schůzka spojena s přednáškou Jaroslava Boháče „Argentina – příroda města Buenos Aires a pamp“, další schůzka se konala 26. 3. 2016 a byla doprovázena přednáškou Zdeňka Kletečky „Příroda Slovinska“.

V druhém pololetí byla úvodní schůzka 15. 10. 2016 doprovázená přednáškou Zdeňka Kletečky „Za brouky do Itálie“, na další schůzce 3. 12. 2016 přednášel Jaroslav Boháč na téma „Současný pohled na drabčiky“.

Kromě toho se jihočeští entomologové scházeli neformálně každé pondělí večer od 20 hodin na schůzkách v restauraci „TENIS CLUB“ v ulici Větrná 1445 u tenisového hřiště na Máji. Mimoto v Českých Budějovicích probíhá jarní a podzimní entomologická burza, v roce 2016 proběhla v prostorách menzy Jihočeské university.

Mladší zájemci o entomologii se scházejí v rámci entomologického kroužku v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích, na detašovaném pracovišti, které sídlí v přírodovědném oddělení v ulici L. B. Schneidera 6 a. Kroužek vede entomolog Jihočeského muzea v Č. Budějovicích Zdeněk Kletečka. Schůzky se konají pravidelně každý čtvrtek mimo prázdnin. Na schůzkách se probírá systém hmyzu s větším důrazem na řád brouků a motýlů. V roce 2016 se členové kroužku 30. 4. 2016 zúčastnili vycházky na Klef. Zabývali se studiem saproxylického hmyzu, především zazimovanými kovaříky, střevlíky a roháčky. Dále se podíleli na již tradiční entomologické vycházce pro veřejnost do okolí Hluboké n. Vlt. (11. 6. 2016). Proběhlo dvoudenní víkendové setkání členů kroužku na terénní stanici Jihočeského muzea na Dívčím Kameni, kde se opět učili sbírat hmyz, chytat hmyz do pastí aj. (18. – 19. 6. 2016 mimo pracovní dobu).

Zdeněk Kletečka, entomolog

Ukázka z vycházky na Klef, na Předním vrchu se členové kroužku věnují sběru hmyzu.

STRUČNÁ ZPRÁVA O ČINNOSTI JIHOČESKÉ POBOČKY ČESKÉ BOTANICKÉ SPOLEČNOSTI PŘI JIHOČESKÉM MUZEU V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH ZA ROK 2016

V roce 2016 Jihočeská pobočka České botanické společnosti pořádala pro své členy a příznivce setkání, přednášky a exkurze a organizovala terénní průzkum jihočeské flóry.

V zimním a podzimním období uspořádala pobočka ve spolupráci s Jihočeským muzeem tradičně tři přednášky a jedno diskusní dopoledne. Na začátku roku členové pobočky zpracovali zprávy o svých významných floristických nálezech do 22. pokračování cyklu *Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech*, který je pravidelně publikován ve Sborníku Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy. Do seriálu přispělo 14 členů a spolupracovníků pobočky. Na jaře bylo vydáno 69. číslo *Zpravodaje jihočeských botaniků*, který shrnuje botanické události uplynulého období a informuje o plánovaných akcích pobočky.

V průběhu vegetační sezóny členové pobočky uspořádali ve spolupráci s Přírodovědeckou fakultou Jihočeské univerzity 11 jednodenních exkurzí. V druhé polovině června byla připravena víkendová exkurze na Třeboňsko (viz obr. u článku), která byla z pohledu výzkumu jihočeské květeny velice úspěšná. Účastníkům se totiž podařilo nedaleko Mirochova objevit smil písečný, který byl v jižních Čechách považován za neznámou rostlinu. Neméně významné bylo objevení kostřavy ovčí vestfálské u Tušřě a Halámek, rostliny, která nebyla na území jižních Čech doposud známa a jejíž výskyt na jižním Třeboňsku by mohl souviset s jejím běžným výskytem v Moravském podhůří Vysočiny. Rostlin prokazujících floro-genetické vztahy jihočeské flóry s teplými oblastmi Moravy a Rakouska není mnoho a jsou označovány jako dyjsko-kampské migranty. Další dvě průzkumné exkurze vedly na Šumavu za kriticky ohroženou vrbou černající. Druh se po dlouhé době podařilo ověřit u Knížecích Plání, Borových Lad a Černé v Pošumaví. Odbočka Jihočeské pobočky Hledačky uspořádala jednodenní exkurze do Prokopského údolí u Prahy.

Nadále pokračoval vývoj webové aplikace Vratíčka, která je určena na on-line zadávání a vyhledávání floristických dat. K 31. 12. 2016 měla pobočka celkem 100 členů a její odbočka Hledačky 34 členů. Činnost pobočky v roce 2016 řídil výbor ve složení: předseda – Milan Štech, místopředseda – Petr Lepší, jednatel – Martin Lepší, hospodář – Leoš Lippl, členové – Josef Albrecht, Jana Janáková, Libor Ekrť, Radim Paulič, Petr Koutecký, David Půbal, Alena Jírová.

Martin Lepší, botanik

Někteří účastníci kolektivního floristického průzkumu Třeboňska, který v červnu loňského roku uspořádala pro své členy a další zájemce Jihočeská pobočka České botanické společnosti při Jihočeském muzeu (foto M. Štech).

JIHOČESKÝ ORNITOLOGICKÝ KLUB – POBOČKA ČESKÉ SPOLEČNOSTI ORNITOLOGICKÉ V ROCE 2016

Členové Jihočeského ornitologického klubu (dále JOK) se v roce 2016 setkávali na členských schůzích v Jihočeském muzeu, na tzv. ornitologických středách (první středy v měsíci) v Klubu malých pivo-
varů v Českých Budějovicích a při rozličných terénních akcích pořádaných na území jižních Čech. Jarní členská schůze se konala 2. dubna a zúčastnilo se jí 36 členů. Na podzimní schůzi dne 22. října dorazilo 34 členů, z nichž řada se pak odpoledne přesunula na terénní exkurzi na Třeboňsko, která byla zakon-
čena společenským posezením na Dvoru Hamr poblíž Lužnice. Důležitou událostí podzimní schůze bylo hlasování o nových stanovách JOK – 29 členů hlasovalo pro schválení, 5 členů se zdrželo hlasování. Potřeba úprav stanov vycházela z nutnosti nové registrace JOK jakožto pobočného spolku České spo-
lečnosti ornitologické (dle nového občanského zákoníku).

Pro snazší komunikaci se členy s přístupem k internetu vytvořil Jan Havlíček e-mailovou konferenci umožňující efektivnější správu adres a rozesílání informačních e-mailů. Ve vztahu k České společnosti ornitologické bylo dobrou zprávou, že byl do jejího výboru na funkční období 2016–2020 ve volbách opětovně zvolen člen JOK Vojtěch Kubelka.

Po diskuzi na jarní členské schůzi a následně i ve výboru JOK padlo rozhodnutí o ukončení vydávání tradičních Faunistických pozorování Jihočeského ornitologického klubu, která se od roku 2017 stanou součástí seriálu Zajímavých a vzácných ornitologických pozorování v jižních Čechách ve Sborníku Jiho-
českého muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy.

Každoročního mezinárodního setkání s hornorakouskými a východobavorskými ornitology se v roce 2016 zúčastnilo 11 členů JOK. Místem konání byly tentokrát rakouské Alpy (Höllengebirge), kde se jihočeští ornitologové účastnili mapování hnízdního rozšíření ptáků ponejvíce v pro ně exotickém pro-
středí nad horní hranicí lesa.

V jižních Čechách se členové JOK účastnili zejména celostátního mapování hnízdního rozšíření ptáků, mapování hnízdního rozšíření ptáků Českých Budějovic, podrobného mapování ptačí oblasti Česko-
budějovické rybníky (v roce 2016 byla zájmová oblast rozšířena o území jižně od ptačí oblasti) anebo systematického kroužkování ptáků.

Pro veřejnost byly realizovány akce při příležitosti Evropského festivalu ptactva, Světového dne mok-
řadů či Vítání ptačího zpěvu. K 31. 12. 2016 měl Jihočeský ornitologický klub 211 členů a disponoval finančními prostředky ve výši 93643,- Kč.

Václav Mikeš, zoolog

VÝSTAVA ŽIVOT V KRAJINĚ STALETÝCH DUBŮ

V období 29. března až 19. srpna 2016 byla v sále 129 historické budovy Jihočeského muzea reali-
zována převzatá fotografická výstava Život v krajině staletých dubů, jejímž autorem byl Filip Šálek z Břec-
lavi. Výstava sestávala z 65 barevných snímků od 23 různých autorů, dvou posterů a jednoho úvodního
panelu. Prezentované fotografie znázorňovaly ptáky, hmyz, korýše, měkkýše, ryby, obojživelníky, plazy
a savce, kteří se vyskytují v lužní krajině jižní Moravy. Z důvodu větší atraktivity pro veřejnost byla vý-
stava doplněna 30 dermoplastickými preparáty ptáků a savců, entomologickými krabicemi s hmyzem
a lasturami a ulitami měkkýšů (vše ze sbírek Jihočeského muzea).

Mimoto se ve spolupráci s Mykologickým klubem Jihočeského muzea podařilo pro potřeby výstavy
získat 9 lyofilizovaných plodnic hub, které typicky rostou na starých dubech. Lyofilizované plodnice byly

v Jihočeském muzeu vystaveny vůbec poprvé. Kromě výše uvedeného byla výstava doplněna i nejrůznějšími přírodninami tak, aby byla dobře dotvořena atmosféra krajiny v širší oblasti soutoku řek Dyje a Moravy. Nedílnou součástí výstavy byl i edukační program, který ji tematicky propojil se zapůjčenou výstavou *Stromy jako domy*, která byla v Jihočeském muzeu taktéž realizována v roce 2016.

Václav Mikeš, zoolog

NÁRODOPISNÉ SDRUŽENÍ PŘI JIHOČESKÉM MUZEU V ROCE 2016

Rok 2016 považují členové Národopisného sdružení (dále jen NS) při Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích za úspěšný. Především velmi kladně hodnotí práci svého výboru. Výbor pod vedením předsedkyně paní Rastislavy Hruškové pracuje samostatně a velmi fundovaně. Vedle skvělého výběru, příprav i realizace každé akce roku 2016 se mu podařilo zvýšit počet členů na 71 a také se podařilo poznat a navázat spolupráci s řadou nových lidových tvůrců a pamětníků, jejichž poznatky jsou pro zájemce o lidovou kulturu, jihočeský národopis a vůbec historii velmi přínosné.

Bylo uspořádáno sedm poměrně značně navštívených přednášek: NS si velmi váží zájmu o spolupráci se známým českým scenáristou a režisérem PhDr. Zdeňkem Flídreem, jehož film *Karel Klostermann* vzbudil velký ohlas a vyvolal zajímavou diskusi, která nebrala konce. Na filmy PhDr. Zderňka Flídra bude s velkým potěšením NS lákat zájemce i v budoucnu. Další úspěšná spolupráce byla navázána s populárním budějovickým fotografem Milanem Binderem, jehož prezentace starých i nových Budějovic, a především jeho jedinečných fotografií, se stala dalším pravidelným lákadlem. Důležitou součástí těchto prezentací je také vyhledávání Budějovičanů – pamětníků a vlastníků cenných historických záběrů. Již tradiční se také stala spolupráce s vedoucí Knihovny Jihočeského muzea Mgr. Helenou Stejskalovou, která posluchačům představila obrázky starých Budějovic a život Friedricha Blumentritta, přičemž část přednášky hovořil také dr. Vlastimil Kolda o detailech a konkrétních místech zachycených F. Blumentrittem. Poutavé a citlivé vyprávění bylo také seznámení s knihou českobudějovického studenta Ludvíka Němce *Krásná Hora*, které přivedlo opět mnoho zájemců o starou Šumavu. Do muzea se opět alespoň na jeden večer prostřednictvím literárního historika, muzikologa a teatrologa prof. PhDr. Dalibora Turečka, CSc., po letech vrátilo téma lidová píseň. Zcela zaplněnému sálu vyprávěl o kořenech lidové muziky a písně, nesmírně poutavé byly i jím zpívané úryvky starých lidových balad a prezentace fotografií starých muzikantů. Poslední odborná přednáška v NS v roce 2016 pak patřila opět historii starých zákoutí našeho města, o kterou národopisci požádali Ing. Jana Schinka.

Nedílnou součástí činnosti NS jsou tradičně praktické lekce lidových řemesel, které prezentují i lektorují nejen známí jihočeští lidoví tvůrci, ale je dáována možnost i neznámým či začínajícím. Bylo jich uspořádáno devět: tradiční přástky v Jihočeském muzeu, lekce správného oblékání a údržby lidového kroje, zdobení klobouků růžičkové koledy spolu s vyprávěním o doulebských masopustech, nebo výroba figurek z kukuřičného šusťu a dekorativních keramických předmětů. Výuky probíhaly pod vedením členů NS Jitky Scheinpflugové, Dany Vařilové, Mirky Dürnfelderové, Aleny Reindlové, Bc. Davida Blažka, a Šárky a Blanky Kastlové. Podzim byl věnován výrobě vánočních dárků, z papírových ruliček, tkaním na stávkou a niřákům – přáním vyšivaným úsporným stehem. Lekce vedly Stanislava Štěpánková, Anna Bednářová a v řadách NS nová lidová tvůrkyně Jitka Sovová. Neméně zdařilou akcí byla Národopisná sobota, která byla uspořádána ve spolupráci s PhDr. Marcelou Mackovou a Baráčníky z Týna nad Vltavou. Tématem setkání bylo lidové pečivo. Přednášky a vyprávění o lidovém pečivu

na jihu Čech doprovodily svými ukázkami výroby kynutého pečiva lidové tvůrkyně Ivanka Wolková a Růžena Vinciková.

Letní měsíce patřily společným výletům za historií našeho kraje. Členové se setkali s historikem JČM Mgr. Leošem Nikrmajerem v Muzeu koněspřežky, v Prácheňském muzeu s etnografem Mgr. Janem Koubou, v borovanském klášteře s místostarostou Borovan PhDr. Stanislavem Malíkem a s Mgr. Alicí Glaserovou na výstavě Kroje České republiky v Regionální muzeu Český Krumlov.

Rok 2016 uzavřela vydařená výroční schůzka členů NS spojená s vánočním posezením, kterou tentokrát báječně moderoval vedoucí FSPT Úsvit Miroslav Stecher, takže členové celý program prozpívali a rozloučili se tak tím nejlepším způsobem.

Na výroční schůzce byl pochválen výbor za jeho obětavou práci pro Sdružení a především zaznělo poděkování Jihočeskému muzeu za umožnění a spolupráci při pořádání někdy organizačně dost náročných akcí. Je na místě poděkovat také PhDr. Jiřímu Petrášovi, vedoucímu OSV JČM, za skvělou spolupráci. Jeho zásluhou byly zahájeny večery s filmy PhDr. Zdeňka Flídra, uspořádal prostřednictvím NS ojedinělou akci promítání unikátního filmu z roku 1929 *Osud tří srdcí* a vůbec činnost NS dlouhodobě zaštituje.

Závěrem je třeba konstatovat, že Národopisné sdružení opět v roce 2016 přispělo ke zvýšení počtu návštěvníků Jihočeského muzea (celkem 710 za Národopisné sdružení), umožnilo na svých akcích setkání jak odborné, tak laické veřejnosti. Dlouhodobě se těmito způsoby snaží obohatit kulturní život ve městě.

Irena Tauerová, koordinátorka akcí Národopisného sdružení

*Z promítání filmu *Osud tří srdcí* s komentářem PhDr. Marcely Mackové a PhDr. Daniela Kováře.*

HISTORICKÝ KLUB V ROCE 2016

V roce 2016 měl Historický klub 242 evidovaných členů. Většinu členů tvořili senioři, přičemž jsme zaznamenali i nové členy ve věku do 50 let.

Historický klub připravil a zajistil celkem 19 přednášek a další zajímavé poznávací či naučné akce. Programová nabídka klubových přednášek byla velmi pestrá. Velmi si vážíme dlouholeté spolupráce oblíbených přednášejících i nové lektory, kteří jsou specialisty na vybraná témata a působí na různých odborných pracovištích v České republice.

V hlavní budově Jihočeského muzea uspořádal Historický klub tyto přednášky:

- 11. ledna: Když století městem proletí. Promítání srovnávacích fotografií, II. část, Milan Binder;
- 8. února: Karel IV. a České Budějovice, PhDr. Jiří Chvojka;
- 7. března: Z bioarcheologických výzkumů v Egyptě, Doc. PhDr. Jaromír Beneš;
- 11. dubna: Komentovaná prohlídka expozice Příběh města Českých Budějovic, PhDr. Nora Jelínková a Mgr. Zuzana Thomová;
- 9. května: Ze života Jiřího Sedmíka, MUDr. Jana Žmolíková;
- 6. června: Zaniklá středověká města na území severovýchodní Mezopotámie – seznámení s islámskou archeologií, Doc. PhDr. Karel Nováček, Ph.D.;
- 12. září: Karel IV. – na dvojím trůnu, Prof. PhDr. Jaroslav Čechura, DrSc.;
- 10. října: August Sedláček, nejpilnější Čech, PhDr. Jiří Prášek;
- 14. listopadu: Co nám přinesla moderní architektura, Mgr. Hynek Láta, Ph.D.;
- 12. prosince: František Josef I. a České Budějovice, PhDr. Jiří Chvojka.

V Jihočeské vědecké knihovně se konaly tyto přednášky a projekce:

- 25. ledna: Spolky českobudějovických studentů, MUDr. Miloslav Hlach;
- 22. února: Hluboké kontrasty – promítání filmu L. Ovčáčkové;
- 21. března: Legendy klasického jazzu, Mgr. Petra Podroužková;
- 25. dubna: Putování malovanou krajinou Prácheňska, Ing. Miroslav Šobr;
- 23. května: Bosenské pyramidy, Ing. Radek Thér;
- 20. června: Roky na šestku, PaedDr. et PhDr. Jiří Dvořák, Ph.D.;
- 26. září: Podvečer jako vycházka ke Sv. Trojici, Mgr. Helena Stejskalová, PhDr. Daniel Kovář;
- 31. října: Z cestování po Indii, Maňhalová Jitka;
- 28. listopadu: Legendy klasického jazzu, Mgr. Petra Podroužková.

Navíc a zcela poprvé připravil Historický klub koncert. Přípravu celé akce měla za Historický klub na starosti Marie Kroutlová, ve spolupráci s Lubomírem Krchem, zástupcem ředitele Konzervatoře České Budějovice. Dne 21. 11. 2016 se od 16,00 hodin konal vánočně laděný koncert vážné hudby v Koncertní síni českobudějovické konzervatoře. Tato akce se setkala s velkým ohlasem členů klubu.

Také v uplynulém roce připravil Historický klub celkem 7 poznávacích exkurzí.

- 30. dubna: Praha, vedla Ivana Ruiderová;
- 28. května: Mikulov – historické centrum, Lednice – zámek, Valtice – zámek, vedl Mgr. Martin Jakab;
- 4. června: Krajem J. J. Ryby: Příbram, Rožmitál pod Třemšínem, Voltuš, Újezdec, vedl Mgr. Milouš Vacek;
- 30. července: Benátky nad Jizerou a Mladá Boleslav, vedla Mgr. Helena Stejskalová;

27. srpna: Vysočinou po stopách J. A. B. Santiniho, vedl Mgr. Milouš Vacek;
10. září: Český les – Krajem J. Š. Baara, vedl Ing. Radek Thér;
1. října: Za kůrovcem na Šumavu, vedl Václav Valenta.

Předsedkyní Historického klubu je Mgr. Alena Volná, která společně s Mgr. Helenou Stejskalovou a Mgr. Alenou Böhmovou připravily celkem tři čísla Zpravodaje Historického klubu: č. 1, 2 a 3–4.

Bohužel řady Historického klubu a jeho Výbor dne 8. 10. 2016 navždy opustila a svým nečekaným úmrtím zarmoutila Hedvika Ramešová, dlouholetá jednatelka klubu, oblíbená a vždy perfektně připravená průvodkyně poznávacích exkurzí, přednášející i pečlivá zapisovatelka a dokumentátorka klubové činnosti. Ve Zpravodaji HK č. 3–4 je její osobě věnováno několik vzpomínek.

Historický klub má výbor, který zasedal pravidelně jednou měsíčně v období leden – červen a září – prosinec 2016 ve studovně knihovny muzea. Schůze s přednáškou se konaly vždy druhé pondělí v měsíci v hlavní budově muzea a poslední pondělí v měsíci hostoval Historický klub v Jihočeské vědecké knihovně, kde se také konaly přednášky literárně-historicky zaměřené. Poděkování proto také za rok 2016 patří vedení Jihočeské vědecké knihovny, jmenovitě řediteli Mgr. I. Karešovi za kontinuální vstřícnost a také ochotu jeho dalších spolupracovníků.

Helena Stejskalová, místopředsedkyně Historického klubu

PhDr. Jiří Chvojka na přednášce o Karlovi IV. pro Historický klub.

V říjnu 2016 zemřela Hedvika Ramešová, dlouholetá jednatelka Historického klubu, erudovaná a oblíbená průvodkyně poznávacích exkurzí.

REGIONÁLNÍ SETKÁNÍ KNIHOVNÍKŮ MUZEÍ A GALERIÍ JIŽNÍCH ČECH V KNIHOVNĚ MUZEA

Dne 23. 6. 2016 se ve studovně Jihočeského muzea v Českých Budějovicích uskutečnilo setkání členů i nečlenů regionální sekce oborové Knihovnické komise při Asociaci muzeí a galerií ČR. Pracovního jednání se zúčastnily: Helena Stejskalová, Jana Klimešová, Helena Motyčková, Blanka Irová – Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, Štěpánka Běhalová – Muzeum Jindřichohradecka, Jindřiška Vacková, Monika Vlasáková – Husitské muzeum Tábor, Jana Líkařová – Blatské muzeum v Soběslavi, Ludmila Vilánková – Muzeum středního Pootaví, Zdena Kvasničková, Zora Mauleová, Věra Matoušová – Prácheňské muzeum v Písku, Věra Škopková, Jaromíra Zýková – Prachatické muzeum a Helena Pohořalková – Městské muzeum Milevsko.

Na programu jednání byla komentovaná prohlídka knihovních depozitářů a skladů, s ukázkou probíhající revize fototéky, depozitáři knihovny provedly Jana Klimešová, Helena Motyčková, Blanka Irová a Helena Stejskalová. Dále se projednával aktuální problém správného postupu výroby pozitivů z elektronických fotografií a jejich ukládání, správa fotosbírek, informace o spolupráci s Petrem Klimentem z Národního technického muzea a jeho účasti na přípravě metodického pokynu MK ČR a možnosti konání semináře k tomuto tématu v knihovně Jihočeského muzea v roce 2017. S ohledem na zkušební digitalizaci na profesionálním knižním skeneru, zapůjčeném Jihočeskou univerzitou, nabídla vedoucí knihovny muzea pracovní návštěvu v Jihočeském muzeu s možností ukázky práce na knižním skeneru v průběhu července 2016, v době zápůjčky skeneru od Jihočeské univerzity v rámci spolupráce na projektu postupné digitalizace filipinik a jiných historických knižních sbírek Jihočeského muzea dle standardů, probírala se rovněž problematika digitalizace v knihovnách.

PhDr. Štěpánka Běhalová, PhD., předsedkyně Knihovnické komise AMG podala zprávy z AMG ve vztahu ke Knihovnické komisi a z posledního jednání výboru komise, probírala program jubilejního 40. semináře muzejních a galerijních knihovníků v Hradci Králové a informovala o přípravě novely knihovnického zákona.

Přítomní byli před volbami do Výboru Knihovnické komise AMG seznámeni s návrhem kandidátky za Jihočeský kraj. Zástupkyně za jižní Čechy Helena Stejskalová a Štěpánka Běhalová byly schváleny jednohlasně.

V poslední části jednání zazněly zprávy o dění v zastoupených knihovnách a muzeích regionu, informace o postupu zavádění Museionu v JČM a nových povinnostech kurátorů v Centrální evidenci sbírek. Velké poděkování bylo věnováno paní Ludmile Vilánkové z Muzea středního Pootaví ve Strakonici za zaškolení, ochotné předání zkušeností a zevrubné seznámení s Museionem pro pracovníky JČM. Jako pozitivum nového systému byla uvedena možnost nastavení standardizovaných polí pro evidenci knižních sbírek, propojení s centrální evidencí na MK ČR, evidencí zápůjček, e-sbírkami, vhodné pro výběr exponátů, možnost „publikování“ v souborných katalozích e-sbírek atp.

V závěru byly zmíněny nabídky meziknihovní muzejní výměny a další možné spolupráce a proběhla výměna zkušeností s přidělováním ISBN a ISSN. Okrajově byla projednána problematika uchovávání elektronických publikací v muzejních knihovnách, což se ukázalo jako nosné téma na další celorepublikový knihovnický seminář.

Byly probrány informace z valné hromady Svazu knihovních a informačních pracovníků regionální setkání SKIPu, které proběhlo 16. 2. 2016 v knihovně Jihočeského muzea a informace o výstavních akcích knihovny JČM, zejména o průběhu putovní výstavy Krása knižních vazeb ve spolupráci s PhDr. Vlastimilem Koldou ze Státního okresního archivu v Českých Budějovicích, hlavním organizátorem archivní knihvazačské soutěže. Také byla H. Stejskalovou zmíněna možnost spolupráce s Jihočeskou univerzitou

na prezentaci knižních sbírek a kulturní historie pro studenty společenských věd a seniory v rámci studia Univerzity 3. věku na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích.

Helena Stejskalová

Ze setkání regionální sekce Knihovnické komise AMG v knihovně muzea 23. 6. 2016.

PROJEKT VÝZNAMNÉ MILNÍKY HUSITSTVÍ V ČESKÝCH A NĚMECKÝCH DĚJINÁCH V 1. ROCE UDRŽITELNOSTI V ROCE 2016

Projekt č. C3BA_379 Významné milníky husitství v českých a německých dějinách byl realizován v roce 2015. V roce 2016 byla výstava pro veřejnost otevřena od května do konce září. Dne 19. května 2016 si výstavu prohlédl Milan Chovanec, ministr vnitra ČR, na své cestě po jižních Čechách. Líbily se mu historické exponáty i dokumentární film o Janu Žižkovi.

Výstava o Janu Žižkovi z Trocnova byla v loňském roce doplněna o nové exponáty a v průběhu sezóny byly pořádány doprovodné akce, které zvýšily povědomí o nové expozici i naučné stezce, která se stala hojně využívanou. Návštěvníci si oblíbili válečného koně – destriéra, názornou ukázkou velikosti a mohutnosti koní, které museli unést plně vyzbrojeného a vyzbrojeného válečníka.

V souvislosti s výročím upálení Jeronýma Pražského byla pro děti připravena doplňovačka písmenek do tajenky. Děti si oblíbily kvíz po stopách Jana Žižky, díky kterému se projdou areálem po naučné stezce. V interiéru s nadšením skládají elektronické i normální puzzle, převlékají se do středověkého dívčího i chlapeckého oblečení a fotí před portrétem Jana Žižky z Trocnova. S malými lehkými dřevěnými meči s bezpečnostním zaoblením si mohou vyzkoušet šermování i jízdu na dřevěném koni najednou.

Areál Památníku Jana Žižky je přístupný a využíváný celoročně. Nejvíce návštěvníků však do muzea zavítalo během Trocnovských slavností. V roce 2016 se v září konal již 3. ročník novodobých slavností s bohatým programem a za účasti hejtmána Jihočeského kraje, Mgr. Jiřího Zimoly, i řady dalších zástupců Jihočeského kraje.

Helena Stejskalová, koordinátorka projektu

ROZPOČET A VÝSLEDKY HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2016

Hospodaření Jihočeského muzea v roce 2016

I. Výsledek hospodaření

Výsledkem hospodaření roku 2016 byl zisk ve výši 94 498,21 Kč. Na výsledek hospodaření měly největší vliv výnosy za služby, a to za archeologické výzkumy a za vstupné.

Ukazatel	Upravený rozpočet 2016	Skutečnost 2016
Výnosy celkem	37 980 000	41 496 757
Výnosy vlastní činnosti	2 137 000	4 319 777
Příspěvek na provoz od zřizovatele	35 758 000	35 758 000
Výnosy ostatních transferů (granty, dotace)	85 000*	1 418 980
Náklady celkem	37 980 000	41 402 259
Náklady vlastní činnosti	37 980 000	39 468 197
Náklady v rámci ostatních transferů (granty, dotace)	0	1 934 063
Hospodářský výsledek	0	232 346

* obsahuje pouze odpisy transferů

II. Rozbor nákladů a výnosů

II.2. Náklady

Celkové náklady za rok 2016 byly o 9% vyšší než rozpočtované. Vlastní náklady činnosti bez grantové a dotační činnosti byly o 4 % přečerpány oproti upravenému rozpočtu. K větším výdajům v roce mohlo dojít díky nárůstu tržeb za záchranný archeologický výzkum a za vstupné, a také díky navýšení provozního příspěvku od zřizovatele v průběhu roku.

Rozpočet a skutečné čerpání nákladů roku 2016 v tis. Kč

Druh nákladu	Upravený rozpočet 2016	Skutečnost 2016	Skutečnost 2016 bez dotační a grantové činnosti
Spotřeba materiálu	1 400	1 543	1 521
z toho: nákup knih a periodik pro knihovnu muzea	110	114	113
materiál pro záchranný archeologický výzkum	0	64	64
Spotřeba energie	2 800	2 875	2 875
Prodané zboží	400	362	362
Opravy a udržování	1 000	1 126	1 126

z toho: restaurování a preparace sbírkových předmětů	450	329	329
Cestovné	150	231	222
z toho: cestovné pro záchranný archeologický výzkum	25	22	22
Náklady na reprezentaci	40	32	32
Ostatní služby	3 943	4 616	3 754
z toho: služby pro záchranný archeologický výzkum	500	422	422
Náklady na platy	17 279	18 213	17 507
z toho: podíl platů pro záchranný arch. výzkum	0	282	282
Zákonné pojištění	5 643	6 039	5 802
z toho: podíl pojištění pro záchranný arch. výzkum	0	96	96
Ostatní sociální náklady	645	749	749
Daně a poplatky	30	18	18
Ostatní náklady	350	218	218
z toho: nákup sbírkových předmětů	300	212	212
Odpisy dlouhodobého majetku	3 900	4 545	4 545
Drobný dlouhodobý majetek	400	834	736
Náklady jinde neuvedené	0	1	1
Celkem	37 980	41 402	39 468

Výdaje na publikační činnost muzea v roce 2016

Název vydané publikace	Náklad v ks	Výdaj v Kč
Jihočeský sborník historický roč. 2015	250	125 848
Výběr č. 4/2015	180	18 659
Genius Loci 2006, 2012	30	5 894
Výběr č. 1/2016	180	12 659
Rok 1989 v jižních Čechách – JSH supplementum 6	90	21 285
Výběr č. 2/2016	180	12 785
Bošilecký poklad	82	33 013
Průvodce expozicí: Významné milníky husitství v českých a německých dějinách	500	46 255
Výběr č. 3/2016	180	12 253
Archeologické výzkumy v jižních Čechách č. 29/2016	200	69 212
Přírodní vědy č. 56/2016	220	34 463
Počátky měst a městeček – JSH supplementum č. 7	250	33 770
Výroční zpráva muzea za rok 2015	150	20 344
Zpravodaj Historického klubu 1–4/2016	240	9 156
Celkem		455 596

Náklady v rámci výstavní činnosti a ostatních akcí muzea

Celkové náklady na výstavní činnost muzea a akce v roce 2016 činily 1 529 tis. Kč. Tabulka níže zachycuje vybrané výstavní a kulturní akce.

Název výstavy/akce	Náklad v Kč
Stromy jako domy	47 689
Mnoho barev skla	19 060
Výstava loutek	24 416
Muzejní noc	80 169
Velikonoční výstava	55 957
Trocnovské slavnosti	76 388
Vánoční výstava	84 122
Život v krajině staletých dubů	19 009
Vltavíny a jiná přírodní skla	55 968
Život ve tmě	1 385
Tajemná Indonésie	18 693
Výstava hub	8 269
Výstava orchidejí	66 000
S Podšumavanem na dvou kolech	32 538
Slavné stavby	2 500
Konference Československo 1968–1971	26 632
IV. českobudějovické mykologické dny	20 680

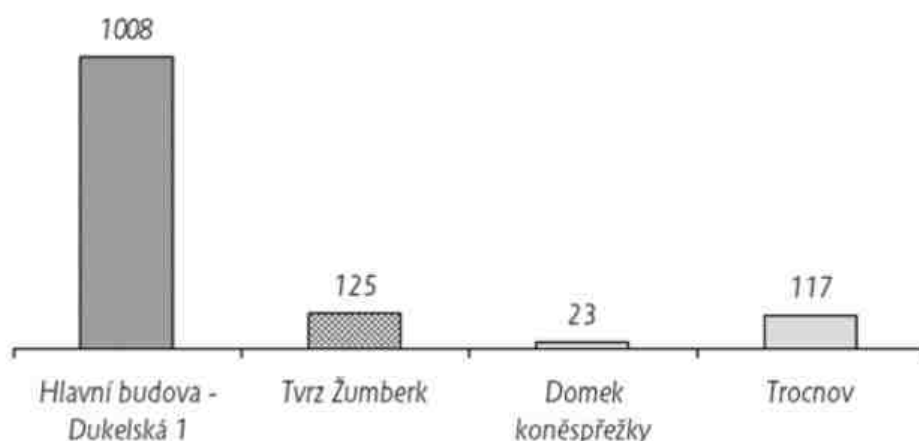
II.3. Výnosy

Celkové výnosy roku 2016 byly vyšší než rozpočtované. Vzrostly hlavně tržby za archeologické výzkumy a za vstupné.

Rozpočet a skutečné čerpání výnosů roku 2016 v tis. Kč

Druh výnosu	Upravený rozpočet 2016	Skutečnost 2016	Skutečnost 2016 bez dotační a grantové činnosti
Výnosy z prodeje služeb	1 700	3 830	3 830
z toho: záchranný archeologický výzkum	1 200	2 182	2 182
vstupné	400	1 273	1 273
Výnosy z pronájmu	135	123	123
Výnosy z prodeje zboží	300	359	359
z toho: prodej vlastních publikací	250	244	244
upomínkové předměty	40	104	104
Výnosy z prodeje majetku	0	0	0
Čerpání fondů	0	0	0
Ostatní výnosy z činnosti	0	7	7
Finanční výnosy	2	0	0
Výnosy z transferů	35 843	37 177	36 035
Celkem	37 980	41 496	40 354

Výnosy ze vstupného za rok 2016 dle objektů muzea v tis. Kč

III. Pracovníci a platy

Muzeum mělo rozpočtem na rok 2016 schváleno zaměstnat průměrně evidenčně 64 pracovníků. K 31. 12. 2016 byl průměrný roční evidenční počet fyzických pracovníků 64,69 a přepočtených 61,70 (bez zaměstnanců na VPP od Úřadu práce). Plánované celkové prostředky na platy byly v průběhu roku navýšeny na základě navýšení provozního příspěvku od zřizovatele. Celkové došlo za rok 2016 k přečerpání prostředků na platy a OON o 228 tis. Kč (v tomto není zahrnuta grantová a dotační činnost ani refundace od Úřadu práce).

Ukazatel	Upravený rozpočet 2016	Skutečnost 2016 včetně VPP od Úřadu práce a ostatních dotací a grantů
Průměrný roční evidenční přepočtený počet pracovníků	64,00	65,08
Prostředky na platy bez OON v Kč	16 637 000,00	17 415 767,00
OON v Kč	642 000,00	797 686,00
Průměrný měsíční plat v Kč	21 663,00	22 300,00

IV. Investice

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích v roce 2016 vynaložilo investiční prostředky na tyto investiční akce:

Investiční akce	Vynaložené investiční prostředky v roce 2016
Nákup automobilu Mitsubishi + hardtop	412 243,00
Závěsný systém Dukelská 1	24 947,00
Rolety a žaluzie Dukelská 1	76 241,00
Zhotovení a instalace historických lamp na tvrzi Žumberk – 2. etapa	76 230,00

Zpracování žádosti o podporu do IROP – rekonstrukce Ledenice	102 850,00
Blokovací stanice výtahu Dukelská 1	14 846,70
Fólie do oken Dukelská 1	58 685,00
Vestavěné vitríny na chodby Dukelská 1	1 503 052,00
Projektor do edukační místnosti	49 610,00
Celkem	2 318 704,70

Přehled pohybů na investičním fondu muzea v roce 2016

Počáteční stav IF k 1. 1. 2016	10 784 151,15
Převody z rezervního fondu	232 346,13
Odpisy dlouhodobého majetku	4 267 760,75
Investiční dotace od zřizovatele	4 000 000,00
Příjmy ze svěřeného dlouhodobého majetku	0,00
Financování investičních potřeb	2 671 490,21
Konečný stav IF k 31. 12. 2016	16 612 767,82

V. Granty a dotace

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích v roce 2016 obdrželo tyto granty a dotace:

Název dotace/grantu – poskytovatel	Celkové vynaložené finanční prostředky v roce 2016 v Kč	Úhrada z dotace/grantu v Kč
Lidová kultura – MK ČR	93 139,00	61 000,00
Grant „Sametová revoluce“ – GAČR	236 120,00	236 120,00
Portál řemesel – Jihočeský kraj	53 515,00	53 515,00
Město ČB v proměnách času – MK ČR	105 611,00	71 000,00
Úřad práce – VPP	707 827,50	562 428,00
Tvorba projektu na úpravu lesoparku na Trocnově – Jčk	95 000,00	65 000,00
IROP příprava projektu – tvorba expozice	642 850,00	93 170,00
IROP příprava projektu – rekonstrukce Ledenice (investice)	102 850,00	93 170,00
Celkem	2 036 912,50	1 235 403,00

Poznámka: akce Portál řemesel a GAČR přešly z roku 2015 a v roce 2017 budou nadále pokračovat.

Vypracovala: Ing. Veronika Paxová

STRUKTURA A STAV PRACOVNÍKŮ V ROCE 2016

Muzeum je organizačně členěno na 11 samostatných oddělení. V roce 2016 mělo celkové uspořádání muzea tuto strukturu.

<i>Jméno a příjmení</i>	<i>funkce</i>	<i>Od</i>	<i>Do</i>
Útvar ředitele			
Ing. Štangl František	ředitel		
Bürgerová Helena	asistentka		
Dvořák Martin	operátor inf. a komunikačních technologií		
PhDr. Macková Marcela	dokumentátor – lidová kultura		
Bc. Musilová Nikola	koordináční, projektový a progr .pracovník		Na MD
Útvar náměstka ředitele pro odbornou muzejní činnost			
PhDr. Jelínková Nora	kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – historik umění náměstek ředitele pro odbornou muzejní činnost		
Mgr. Landová Markéta	dokumentátor		31.8.2016
Bc. Kočerová Petra	dokumentátor – centrální evidence sbírek		
Šteflová Jana	dokumentátor – centrální evidence sbírek		
Mgr. Koubková Hana	dokumentátor		
PhDr. Rulíšek Hynek	kurátor sbírkových a mobiliárních fondů	1.12.2016	
Oddělení edukace			
Mgr. Faktor Lukáš	pedagog volného času – vedoucí oddělení	10.5.2016	
Mgr. Chvojková Zdeňka	pedagog volného času	1.9.2016	
Mgr. Mašková Andrea	pedagog volného času	1.9.2016	
Mgr. Hronová Lucie	pedagog volného času	1.4.2016	Na MD
Mgr. Pešková Jitka	pedagog volného času		30.6.2016
Mgr. Zmeková Lenka	pedagog volného času		12.2.2016

Oddělení společenských věd

PhDr. Petráš Jiří	kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – historik nejnovějších dějin vedoucí oddělení	
Mgr. Nikrmajer Leoš	kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – historik novějších dějin	
Bc. Prokopcová Petra	kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – hudební a divadelní archiv	
Tauerová Irena	dokumentátor	
Török Jan	konzervátor	
Zámek Karel	konzervátor	
Svobodová Pavla, DiS.	konzervátor	
Mgr. Hyndráková Eva, Ph.D.	kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – numismatik	
Liláková Markéta	správce depozitáře	
Mgr. Khadka Alexandra	kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – etnograf	
PhDr. Soukupová Hana	kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – etnograf	1.11.2016

Oddělení přírodních věd

Mgr. Kletečka Zdeněk	kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – entomolog vedoucí oddělení	
Mgr. Beran Miroslav	kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – mykolog	
Ing. Lepší Martin	kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – botanik	
RNDr. Rajlich Petr, CSc., Ph.D.	kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – geolog	
Mgr. Mikeš Václav	kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – zoolog	
Mgr. Venclová Sandra	dokumentátor	
Ing. Černý Ladislav	dokumentátor	

Oddělení archeologie

PhDr. Zavřel Petr, Ph.D.	archeolog – vedoucí oddělení	
Bílý Ladislav	dokumentátor	
doc. Mgr. Chvojka Ondřej, Ph.D.	archeolog	

Kolegar Tomáš	dokumentátor		
Mgr. Thomová Zuzana	archeolog		
Töröková Leona	konzervátor		
Vávra Karel	dokumentátor		
Vojtová Marie	administrativní a spisový pracovník		
Bc. Bumerl Jiří	dokumentátor		31.12.2016

Oddělení knihovny

Mgr. Helena Stejskalová	knihovnik – vedoucí oddělení		
Fraňková Dagmar	knihovnik		5.7.2016
Motyčková Helena	dokumentátor – fotograf		
Klimešová Jana	knihovnik		
Irová Blanka	knihovnik		
Sufčáková Zdeňka	knihovnik	1.6.2016	31.12.2016
Ing. Motyčka Jan	skladník		29.2.2016

Oddělení programové a propagační

Bc. Švejkarová Hana	produkční, programový a kulturně výchovný pracovník vedoucí oddělení		31.12.2016
Bícová Vlasta	pokladník		
Herdová Marta	zřízenec v kulturních zařízeních		
Mgr. Svoboda Tomáš	zřízenec v kulturních zařízeních	2.8.2016	
Fojtlová Terezie	výstavář		
Křížová Pavla	pokladník		
Lhota Ladislav	zřízenec v kulturních zařízeních	1.5.2016	31.12.2016
Bártová Klára	zřízenec v kulturních zařízeních	8.2.2016	
Voců Zdeněk	zřízenec v kulturních zařízeních	17.5.2016	4.7.2016
Dohnalová Helena	zřízenec v kulturních zařízeních	1.6.2016	
Šuldová Lucie	zřízenec v kulturních zařízeních	1.6.2016	
Odleváková Milena	zřízenec v kulturních zařízeních	8.2.2016	14.9.2016

Oddělení ekonomické

Ing. Paxová Veronika	finanční referent – vedoucí oddělení		
Dobešová Václava	účetní		
Ing. Pílná Ivana	personalista		
Bc. Čížková Jiřina	účetní	1.1.2016	31.5.2016
Měšfanová Anna	účetní	25.4.2016	

Oddělení provozně technické

Ing. Popadinec Jiří	technický pracovník – vedoucí oddělení		30.6.2016
Ing. Pelech Jan	technický pracovník – vedoucí oddělení	1.1.2016	
Křelinová Hana	uklízeč		
Josefíková Soňa	uklízeč	1.3.2016	15.11.2016
Císař Jiří	zámečník		
Matochová Zdeňka	uklízeč		
Šafrata Rudolf	truhlář		
Tesková Libuše	uklízeč		
Bach Martin	školník		
Hlubocká Michaela	uklízeč		31.8.2016
Laszáková Marie	uklízeč	5.9.2016	

Tvrz Žumberk

Josefík Roman	správce památkových objektů, kastelán		
Petrová Dana	zřízenec v kulturních zařízeních	25.3.2016	31.10.2016
Adam Václav	zřízenec v kulturních zařízeních	1.7.2016	31.8.2016

STATISTIKA NÁVŠTĚVNOSTI ZA ROK 2016

NÁVŠTĚVNOST CELKEM	Počet akcí	Počet návštěvníků
Expozice celkem	4	37.775
Stále v JčM	1	11.359
Pobočky (Trocnov, Žumberk, Koněspřežka)	3	9.134+16.179+1.103 = 26.416
Výstavy:	18	58.507
V JčM	17	39.357
Externí výstavy JčM	1	19.150
Doprovodné akce:	26	5.034
Přednášky celkem	86	3.394
V JčM (včetně klubů)	36	1.098
Externí	60	2.296
Edukace		8.759
CELKEM:		113.469

Spolupráce JčM s dalšími subjekty: 10.789 (nezahrnuto do celkové návštěvnosti)

Buškův Hamr: 6.904 návštěvníků

Semenec: 3.597 návštěvníků

Býšov: 288 návštěvníků

Návštěvnost webových stránek www.muzeumcb.cz: 70.545 uživatelů

PŘÍLOHA 1

I. stupeň evidence (CES) – rok 2016

Fond	Počet přír. čísel	Počet ks (celkem)	Sběr ks	Koupě ks	Dar ks	Vlastní činnost	Staré fondy	Převod ks
Archeologie	38	1843	1838	5	-	-	-	-
Umělecký průmysl	13	201	-	63	131	-	7	-
Národopis	6	161	-	33	128	-	-	-
Numismatika	2	8	-	7	-	-	-	1
Socialismus	6	20	-	20	-	-	-	-
Kapitalismus	13	20	-	18	2	-	-	-
Fototéka	1	1	-	-	-	1	-	-
Filmotéka	4	4	-	-	4	-	-	-
Botanika	2	290	-	290	-	-	-	-
Entomologie	1	2000	2000	-	-	-	-	-
Mykologie	3	1300	263	-	1037	-	-	-
Geologie	3	224	53	171	-	-	-	-
Zoologie	4	5	-	5	-	-	-	-
Staré tisky	1	56	-	56	-	-	-	-
Grafika	-	-	-	-	-	-	-	-
Literární archiv	-	-	-	-	-	-	-	-
Výtvarné umění	3	14	-	3	-	-	1	10
Divadelní archiv	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudební archiv	-	-	-	-	-	-	-	-
Vojenské sbírky	1	8	-	-	8	-	-	-
Celkem	101	6.155	4.154	671	1.310	1	8	11

Zpracovala: Bc. Petra Kočerová (CES)

PŘÍLOHA 2

II. stupeň evidence (CES) – rok 2016

Fond	Inv. čísla	Počet přír. č.	Počet kusů
Numismatika	11	5	11
Kapitalismus	55	30	113
Kapitalismus (rekatalogizace)	645	-	-
Socialismus	54	12	90
Botanika	1.354	2	2.707
Entomologie	166	3	2.508
Mykologie	750	3	750
Geologie	70	10	85
Zoologie	2	2	2
Fototéka (rekatalogizace)	302	-	-
Filmotéka	25	25	25
Umělecký průmysl	75	27	262
Národopis	289	57	498
Rukopisy	-	-	-
Grafika	-	-	-
Staré tisky	-	-	-
Písně a modlitby	-	-	-
Divadelní archiv	255	8	1.183
Hudební archiv (rekatalogizace)	495	-	-
Archeologie	667	36	1.759
Výtvarné umění	17	6	17
Vojenské sbírky	2	2	9
Celkem	5.234	228	10.019

Zpracovala: Bc. Petra Kočerová (CES)

PŘÍLOHA 3

Vyřazené sbírkové předměty (CES) – rok 2016

Podsbírka	Počet položek
Geologie	10
Celkem	10

Zpracovala: Bc. Petra Kočerová (CES)

PŘÍLOHA 4

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích

Historická budova, Dukelská 1, České Budějovice

Kulturní památka

tel: 391 001 531

stálá expozice Příběh města České Budějovice

otevřeno: celoročně: úterý – neděle, svátky: 9 – 17.30 hodin

Muzeum Koněspřežky, Mánesova 10, České Budějovice

Národní kulturní památka

tel.: 386 354 820

stálá expozice Strážní domky, drážní strážníci

otevřeno: květen – září: úterý – neděle, svátky: 9 – 12.30 13.00 – 17.00 hodin

Tvrz Žumberk u Nových Hradů

Kulturní památka

tel.: 391 001 550

stálá expozice Lidový malovaný nábytek z jižních Čech, historie tvrze
Úředník rožmberský v baště „C”,
Lapidárium Jihočeského muzea v baštách „A” a „B”

výstava Ryby a lidé – Rožmberkové a rybníkářství na jihu Čech a ve Waldviertlu

otevřeno: duben a říjen: soboty, neděle, svátky: 9–17 hodin

květen, červen a září: úterý – neděle, svátky: 9–17 hodin

Památník Jana Žižky v Trocnově

Národní kulturní památka

tel.: 727 822 571

výstava Významné milníky husitství v českých a německých dějinách – Jan Žižka z Trocnova

otevřeno: květen – září: úterý – neděle, svátky: 9 – 12.30 13.00 – 17.00 hodin

Rozdělení pracovišť muzea v roce 2016

tel.: 391 001 501 – 550

Dukelská 1, České Budějovice

Ředitel

Sekretariát ředitele

Regionální pracoviště pro lidovou kulturu

Centrální evidence sbírek (CES), Archiv

Programové a propagační oddělení

Ekonomické oddělení

Provozně technické oddělení

Knihovna

L. B. Schneidera 6, České Budějovice

Hudební a divadelní archiv

Přírodovědné oddělení

Fráni Šrámka 4, České Budějovice

Nejnovější dějiny

Novější dějiny

Archeologické oddělení

Konzervátoři

Dokumentátor

Restaurovaná socha Germánie.

Nástřelná deska po restaurování.

Restaurované dveře.

Bošilecký poklad se stal v roce 2016 novou a velmi obdivovanou součástí Kabinetu umění. Zcela vlevo Mgr. Zuzana Thomová, spoluautorka expozice, při komentované prohlídce.

Ukázka exponátů z výstavy Sklo mnoha barev.

Budhističtí mniši tvořili v muzeu mandaly 22. 1. 2016 za přítomnosti velkého počtu diváků.

Svět loutek a jejich kamarádů byl název výstavy i hlavní téma muzejní noci v roce 2016. Bc. Petra Prokopcová, DiS., autorka výstavy (vzadu vlevo), připravila zajímavý program pro děti.

Do různých dob se návštěvníci dostali při muzejní noci díky rozličným programům, mezi kterými nechyběly ukázky tance.

Prohlídka výstavy orchidejí, která patřila mezi návštěvnickky nejatraktivnější, po tiskové konferenci 11. 2. 2016 v doprovodu Mgr. Zdeňka Kletečky, kurátora výstavy (vpravo).

Ministra vnitra a poslanec Parlamentu ČR Milan Chovanec při návštěvě trocnovské expozice dne 19. 5. 2016 zmínil, že Jan Žižka patří mezi jeho oblíbené historické postavy. Se zaujetím si prohlédl celou expozici s komentářem Mgr. Heleny Stejskalové, kurátorky a vedoucí projektu Významné milníky husitství v českých a německých dějinách.

Mgr. Jiří Zimola, hejtman Jihočeského kraje, 12. 8. 2016 v Čehnicích u Strakoníc při předávání ocenění Miroslavu Stecherovi za celoživotní přínos v oblasti folklóru a zachování a rozvoj dudáckých tradic regionu.

Hrály dudy... Podvečer s dudami a dudáky se konal 24. 8. 2016 před Jihočeským muzeem a Kulturním domem Slavie.

Pohled na kompozici velkonoční výstavy s četnými instalacemi a preparáty domácích zvířat.

Ivana Wolková z českých Budějovic, oblíbená lektorka lidových tradic regionu, se zúčastnila doprovodného programu na vánoční výstavě 25. 11. 2016.

Trocnovské slavnosti, které se konaly 24. 9. 2016, měly bohatý program s atraktivními ukázkami řemesel z období středověku.

Novým exponátem a součástí výstavy o Janu Žižkovi se ve výstavních prostorách muzea v Trocnově stal mode válečného koně – destriéra.

Nově restaurovaná freska Kalvárie v kostele Stěží Sv. Jana Křtitele v Žumberku byla předmětem obdivu při komentované prohlídce za úplňku, vedené Romanem Josefíkem.

Z vernisáže střeleckých terčů instalovaných na nádvoří žumberské tvrze.

Severozápadní část tvrze před opravou fasády.

Severozápadní část tvrze po opravě fasády a jejím nátěru.

OBSAH

Sbírkotvorná činnost	8
Péče o sbírky	11
Kulturně-osvětová činnost	15
Dokumentační a vědeckovýzkumná činnost	27
Ediční a publikační činnost	30
Odborná spolupráce	38
Zájmová a vlastivědná činnost	42
Zahraniční styky	44
Další vzdělávání	45
Další aktivity, konference a semináře	46
Výstavy připravené a zahájené v roce 2016	48
Významné návštěvy v roce 2016	58
Významní partneři muzea	58
Z činnosti jednotlivých oddělení muzea	59
Rozpočet a výsledky hospodaření za rok 2016	92
Struktura a stav pracovníků v roce 2016	97
Statistika návštěvnosti	101
Přílohy 1–4	102
Barevná obrazová příloha	107

Výroční zpráva Jihočeského muzea v Českých Budějovicích za rok 2016

Vydalo: Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích

Editorka: Helena Stejskalová

Předsedkyně redakční rady: PhDr. Nora Jelínková

Redakční rada: Doc. Ondřej Chvojka, Ph.D., Mgr. Zdeněk Kletečka, PhDr. Jiří Petráš,
Mgr. Helena Stejskalová

Foto: L. Hašek, Ondřej Chvojka, Roman Josefík, Zdeněk Kletečka, Helena Motyčková, M. Štech,
Leona Töröková

Tisk: Nová tiskárna Pelhřimov, spol. s r. o.

Náklad: 150 kusů

ISBN: 978-80-87311-82-0